

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ที่ปถวิธาตติกรรรม

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หนังสือเทิดพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กั บ ก า ร ก ลี ก ร ร ม

เพื่อ

รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พุทธศักราช ๒๕๕๙

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

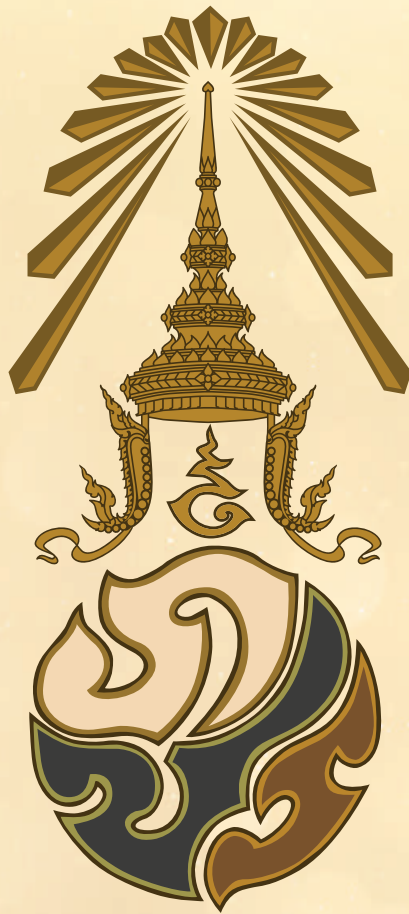
ISBN 978-974-436-896-6

พระบรมราโชวาทของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

งานของแผ่นดินนั้น เป็นงานส่วนรวม มีผลที่กว้างขวางเกี่ยวข้องกับบ้านเมืองและบุคคลทุกคน ทุกฝ่าย เมื่อเป็นงานส่วนรวมและมีผลเกี่ยวข้องกับคนหมู่มาก ปัญหาขัดแย้งต่าง ๆ อันเนื่องมาจากความคิดเห็นไม่ตรงกัน ก็ย่อมเกิดมีขึ้นบ้างเป็นปรกติธรรมดา ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน ตลอดจนทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงต้องมีใจที่หนักแน่น และเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างแม้กระทั่งคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีสติ ใช้ปัญญาและเหตุผล เป็นเครื่องปฏิบัติวินิจฉัย โดยถือว่าความคิดเห็นและคำวิพากษ์วิจารณ์นั้นคือ การระดมสติปัญญา และประสบการณ์อันหลากหลายจากทุกคน ทุกฝ่าย เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติบริหารงานและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้งานทุกส่วนทุกด้านของแผ่นดินสำเร็จผล เป็นความเจริญมั่นคงแก่ประเทศชาติ และประชาชนอย่างแท้จริง

พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๖
อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ โรงพยาบาลศิริราช
วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

คำนำ

เนื่องในโอกาสรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร พุทธศักราช ๒๕๕๙ กรมวิชาการเกษตร จึงจัดทำหนังสือเทิดพระเกียรติ “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชกับการกสิกรรม” เพื่อเทิดพระเกียรติและถวายเป็นราชสักการะ รวมทั้งเพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทิตา และแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอุทิศพระองค์ เพื่อการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ด้วยน้ำพระราชหฤทัยที่เปี่ยมล้นไปด้วยพระเมตตา ในอันที่จะเอื้อประโยชน์สุขแก่ประชาชนและประเทศชาติเป็นอเนกอนันต์

หนังสือเทิดพระเกียรติ “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชกับการกสิกรรม” นี้ เป็นหนังสือที่รวบรวมผลงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในส่วนของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งร่วมดำเนินงานสนองพระราชดำริตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้การพัฒนาการเกษตรของประเทศไทยก้าวหน้า มีแนวปฏิบัติที่เหมาะสมและเป็นไปตามสภาพภูมิสังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้บรรลุความสำเร็จและเป็นไปตามพระราชประสงค์ทุกประการ ทั้งนี้ด้วยเดชพระบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

หนังสือเทิดพระเกียรตินี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของนักวิชาการหลายฝ่ายทั้งจาก กอง สถาบัน สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๑-๘ คณะที่ปรึกษากรมวิชาการเกษตร คณะทำงานจัดทำหนังสือ “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชกับการกสิกรรม” และกองประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งได้รวบรวมเรียบเรียงข้อมูลและจัดพิมพ์ในนามกรมวิชาการเกษตร ขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ และที่สำคัญที่สุดเหนือสิ่งอื่นใด ข้าพระพุทธเจ้าขอถวายคุณความดีและคุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติของโครงการต่าง ๆ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งประโยชน์ของหนังสือเทิดพระเกียรติที่ได้จัดทำขึ้นนี้ เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ผู้เป็นมิ่งขวัญของพสกนิกรทั้งมวลตลอดชั่วกาลนาน

(นายสุวิทย์ ชัยเกียรติยศ)
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

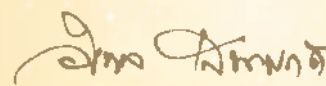
สารจากประธานที่ปรึกษากรมวิชาการเกษตร

ในช่วงเวลาที่ดำรงตำแหน่งองคมนตรีและอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ข้าพระพุทธเจ้าได้มีโอกาสร่วมจัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเล่มหนึ่ง คล้ายหนังสือเล่มนี้และมีชื่อคล้ายคลึงกันคือ “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการกสิกรรม” เป็นพระราชกรณียกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรมวิชาการเกษตรในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๘๙-๒๕๓๙ ซึ่งก็มีหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทความในหนังสือเล่มนี้มาก

กรมวิชาการเกษตรและปวงข้าพระพุทธเจ้า ต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ ที่ได้มีโอกาสรับใช้เบื้องพระยุคลบาทและสนองพระราชกรณียกิจ และโครงการต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน กิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่มิประโยชน์แก่ชีวิตของพสกนิกรทั้งหลายโดยเฉพาะประชาชนและเกษตรกรที่ทำงานด้านเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนไทยทั่วประเทศมาตั้งแต่อดีตกาลจนปัจจุบัน

ในโอกาสที่กรมวิชาการเกษตรจัดทำหนังสือ “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชกับการกสิกรรม” ฉบับนี้ขึ้น จึงนับว่าก่อประโยชน์เพิ่มพูนขึ้นอย่างมหาศาล นอกจากจะก่อประโยชน์แก่ประชาชนและเกษตรกรทั้งหลายแล้ว ผู้ที่จะได้รับประโยชน์และคุณค่าอย่างมาก ได้แก่ นักวิชาการเกษตรทั้งปวงไม่เฉพาะในปัจจุบันเท่านั้นแต่จะเกิดแก่นักวิชาการเกษตรในอนาคตทุกวัยทุกรุ่นอย่างหาที่สุดมิได้

ข้าพระพุทธเจ้าในนามของนักวิชาการดังกล่าวขอถวายราชสักการะด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้

(นายอำพล เสนาณรงค์)

ประธานที่ปรึกษากรมวิชาการเกษตร

ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

สารบัญ

พระราชประวัติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช	๑
พระเกียรติคุณที่โลกยกย่อง	๑๕
พระราชดำรัสเกี่ยวกับการกสิกรรม	๒๕
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชกับการกสิกรรม	๒๙
พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการพัฒนาข้าว	๒๙
การฟื้นฟูพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ	๓๑
นาข้าวทดลองสวนจิตรลดา	๓๒
การสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาข้าว	๓๔
ธนาคารข้าว	๔๒
โรงบดแกลบสวนจิตรลดา	๔๒
พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการพัฒนาพืชไร่	๔๓
เสด็จพระราชดำเนินสถานที่ทดลองพืชไร่แม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่	๔๓
พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการพัฒนาพืชสวน	๔๕
เสด็จพระราชดำเนินสถานที่ทดลองพืชสวนเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์	๔๕
เสด็จพระราชดำเนินสถานที่ทดลองเกษตรหลวงขุนวาง จังหวัดเชียงใหม่	๔๙
เสด็จพระราชดำเนินศูนย์ศึกษาลู่แม่น้ำปาย (ท่าโป่งแดง)	๖๓
และพระตำหนักปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	
พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรวิศวกรรม	๗๓
เสด็จพระราชดำเนินกองวิศวกรรม	๗๓
ควายเหล็ก	๗๔
ฝนหลวง	๗๖
เรือหางกุต	๗๘
โรงนมผงสวนดุสิต	๘๐
โรงสีข้าวตัวอย่าง สวนจิตรลดา	๘๒
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๘๕
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา	๘๗
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี	๘๙
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี	๙๔
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร	๙๕
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่	๙๘
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส	๑๐๐

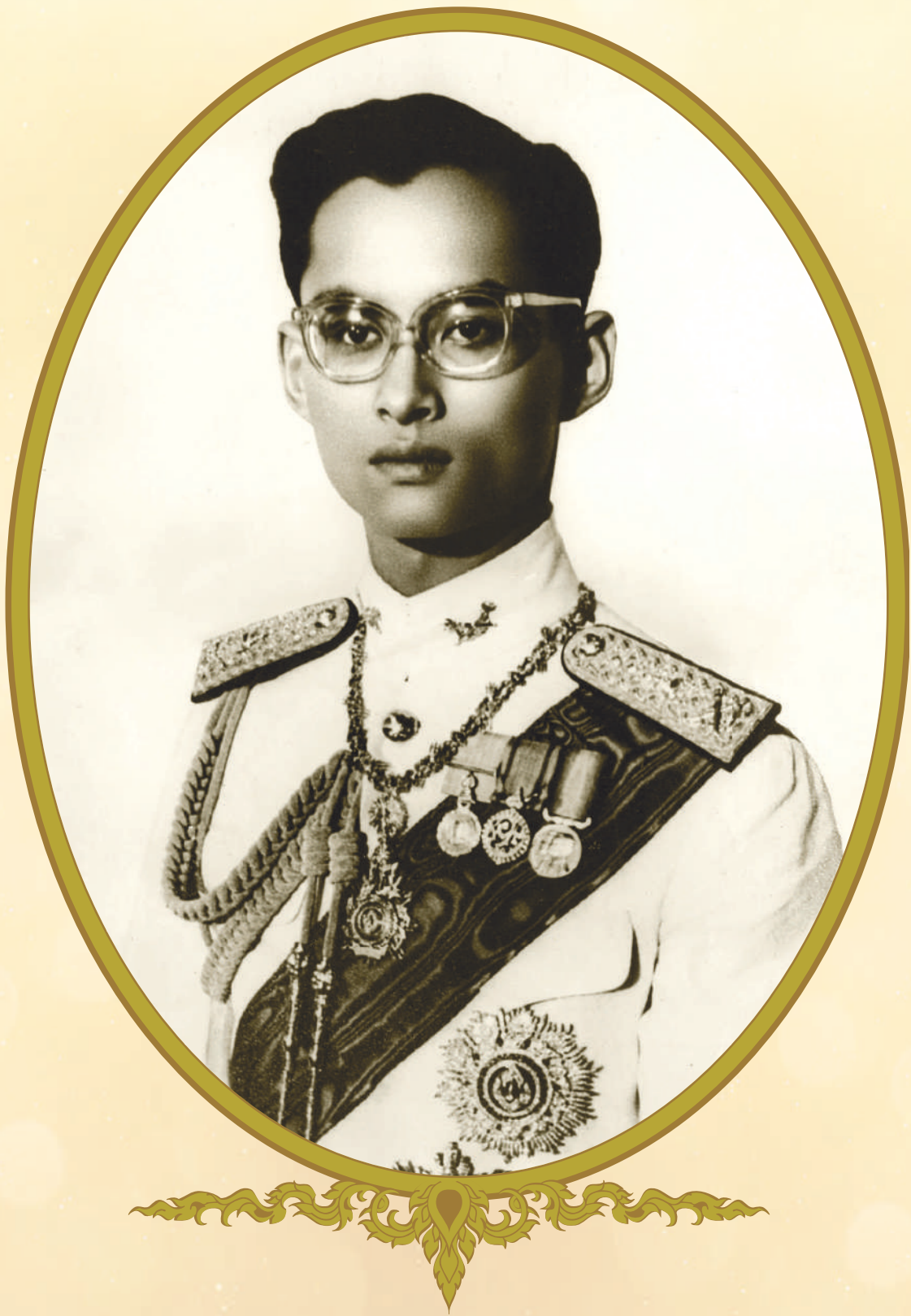
สารบัญ (ต่อ)

เกษตรทฤษฎีใหม่	๑๐๓
โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสระบุรี	๑๐๓
: เกษตรทฤษฎีใหม่ แห่งแรกของประเทศไทย	
โครงการพัฒนาพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาฉกรรจ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๐๖
: ต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่	
พันธุ์พืชและสิ่งประดิษฐ์ เกิดพระเกียรติ	๑๐๙
ต้นไม้ทรงปลูก	๑๓๕
พรรณไม้ในชื่อพ่อ	๑๓๙

ภาคผนวก

- คำสั่ง กรมวิชาการเกษตร ที่ ๑๘๔๔/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดกิจกรรมรำลึกถึง
พระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กรมวิชาการเกษตร (เพิ่มเติม)
- คำสั่ง กรมวิชาการเกษตร ที่ ๔/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำหนังสือเพื่อเทิดพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชประวัติ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชสมภพ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชสมภพ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ณ โรงพยาบาลเมานท์ออบอร์น (Mount Auburn) รัฐแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts) ประเทศสหรัฐอเมริกา พระองค์เป็นพระโอรสองค์ที่สามในสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ (ต่อมาได้รับการเฉลิมพระนามาภิไธยเป็น สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก) และหม่อมสังวาลย์ มหิดล ณ อยุธยา (ต่อมาได้รับการเฉลิมพระนามาภิไธย เป็น สมเด็จพระศรีนครินทร์ทราบรมราชชนนี) มีพระนามเมื่อแรกประสูติอันปรากฏในสูติบัตรว่า **“เบบี๋ สงขลา (Baby Songkla)”** ต่อมาได้รับพระราชทานนามว่า **“พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช”** ซึ่งสมเด็จพระศรีนครินทร์ทราบรมราชชนนี ทรงออกพระนามเรียกพระองค์เป็นการลาลองว่า **“เล็ก”**

ทรงมีสมเด็จพระเชษฐภคินีและสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช ๒ พระองค์ คือ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

การศึกษา

เมื่อพระชนมายุได้ ๕ พรรษา ทรงเข้ารับการการศึกษาที่โรงเรียนมาแตร์เดอี กรุงเทพมหานคร ต่อจากนั้น เสด็จฯ ไปทรงศึกษาต่อ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในชั้นประถมศึกษา ที่โรงเรียนเมียร์มองต์ (Merriment) เมืองโลซานน์ (Lausanne) ในปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ได้ทรงเข้าศึกษาต่อที่ Cede Noubelle De La Sues Romance Chilly ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนที่รับนักเรียนนานาชาติและทรงได้รับประกาศนียบัตร บาเซอเลีย เอ แลทร์ จากการศึกษาดังกล่าว ทรงรอบรู้หลายภาษา ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน และ ละติน ในระดับอุดมศึกษาทรงเข้าศึกษาในแผนกวิทยาศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเมืองโลซานน์ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ได้เสด็จนิวัตประเทศไทยพร้อมด้วย สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบรมราชชนนี และสมเด็จพระเชษฐภคินี

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

ครองราชย์

ขณะที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระชนมพรรษา ๑๘ พรรษา รัฐบาลได้กราบบังคมทูลเชิญขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙ ทรงเฉลิมพระปรมาภิไธยว่า **“สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช”** และรัฐบาลได้แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการบริหารราชการแผ่นดินแทนพระองค์ เนื่องจากยังทรงพระเยาว์และทรงศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ

เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ ได้เสด็จพระราชดำเนินกลับไปทรงศึกษาต่อ ณ กรุงโลซานน์ แม้พระองค์จะโปรดวิชาวิศวกรรมศาสตร์ แต่เพื่อประโยชน์ในการปกครองประเทศได้ทรงเปลี่ยนมาศึกษาวิชาการปกครองแทน เช่น วิชากฎหมาย อักษรศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภูมิศาสตร์ นอกจากนี้ ทรงศึกษา และฝึกฝนการดนตรีด้วยพระองค์เองด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ระหว่างทรงศึกษาอยู่ ณ ประเทศ สวิตเซอร์แลนด์ นั้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จฯ ไปทรงร่วมงานที่สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปารีส ได้ทรงพบและมีพระราชหฤทัยสนทนเส่นหาในหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ธิดาของหม่อมเจ้านักขัตตรมงคล กิติยากร เอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงปารีส

ในปีเดียวกันนี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์อย่างรุนแรง ทรงบาดเจ็บที่พระพักตร์ พระเนตรขวา และพระเศียร ทรงเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลมอร์เชสโปรดให้หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร มาเฝ้าฯ ถวายการดูแลอย่างใกล้ชิด พระสัมพันธภาพจึงแน่นแฟ้นขึ้น และต่อมาได้ทรงหมั้นหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยได้พระราชทานพระธำมรงค์องค์ที่สมเด็จพระบรมราชชนกทรงหมั้นสมเด็จพระราชชนนี

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงได้รับการอภิบาลอย่างดียิ่งจากสมเด็จพระราชชนนี จึงมีพระปรีชาสามารถปราดเปรื่องและมีพระราชจริยวัตรเปี่ยมด้วยคุณธรรมทุกประการ น้อมนำให้พระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงดำรงสิริราชสมบัติเพียบพร้อมด้วยทศพิธราชธรรม จักรวรรดิวัตรธรรม และราชสังคหวัตถุ ทรงเจริญด้วยพระเกียรติคุณบุญญาธิการเจิดจรัส ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจทั้งปวงเพื่อประโยชน์สุขของปวงชนเป็นที่แซ่ซ้องสรรเสริญทุกทิศานุทิศราบจนปัจจุบัน

ต่อมา ในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินกลับประเทศไทย โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ระหว่างวันที่ ๒๕-๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

พระราชพิธีราชาภิเษกสมรส

ในวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงประกอบพิธีราชาภิเษกสมรส กับ หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ที่วังสระปทุม โดยสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า พระราชทานน้ำพระมหาสังข์ ทรงจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายเช่นเดียวกับประชาชน และทรงสถาปนาหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ ขึ้นเป็น “สมเด็จพระราชินีสิริกิติ์”

ทั้งสองพระองค์มีพระราชธิดา และพระราชโอรส ๔ พระองค์ ดังนี้

๑. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

ประสูติเมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๔ ณ โรงพยาบาลมงชั้วนี้ โลซานน์

๒. สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวิศิราลงกรณ บรมจักรยาดิศรสันตติวงศ เทเวศรธำรงสุบริบาล

อภิคุณูปการมหิตลาดุลเดช ภูมิพลนเรศวรางกูร กิตติสิริสมบูรณสวางควัฒน์ บรมชัตติยราชกุมาร

ประสูติเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน ต่อมา ทรงได้รับสถาปนาเป็น

“สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร” เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และทรงครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ ๑๐ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ทรงเฉลิมพระปรมาภิไธยว่า “สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร”

๓. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา กิติวัฒนาตุลโสภาคย์

ประสูติเมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๘ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน ทรงได้รับสถาปนาเป็น “สมเด็จพระ

เทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี” เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

๔. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

ประสูติเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลี ก ร ร ม

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

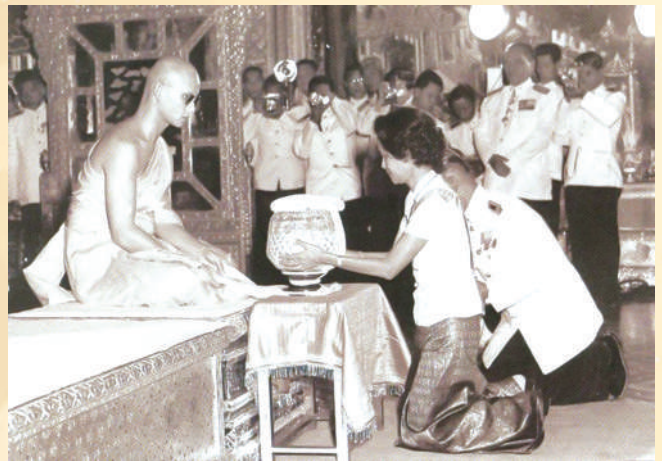
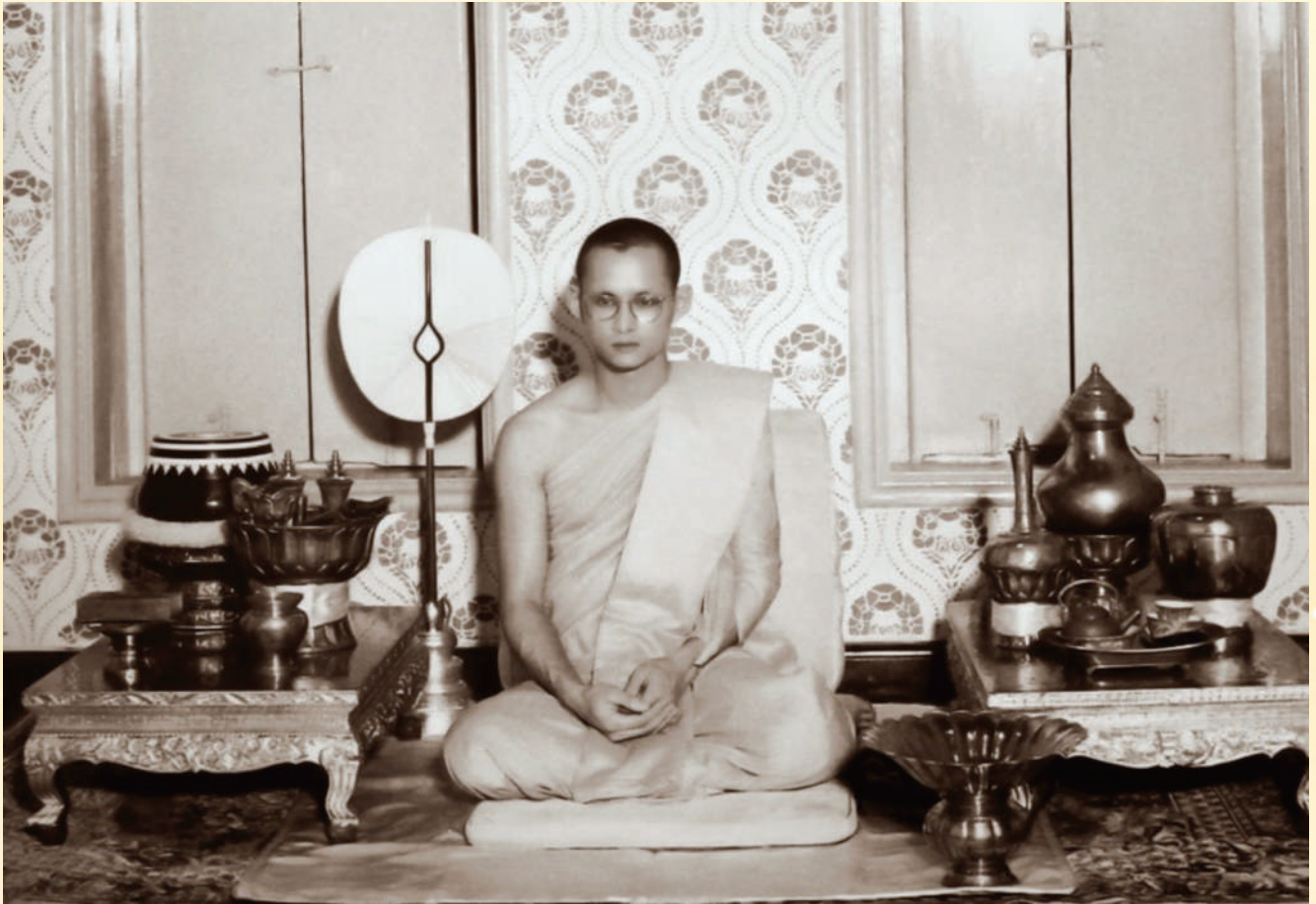
วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ตามโบราณขัตติยราชประเพณี ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ในพระบรมมหาราชวัง เสด็จพระปรมาภิไธยตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร”

ได้พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการเป็นสัจวาจาว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ในการนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาเฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ พระอัครมเหสี เป็น “สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี” วันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จ พร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ไปยังประเทศสวิตเซอร์แลนด์อีกครั้งเพื่อทรงรักษาพระสุขภาพ และเสด็จนิวัตพระนคร เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ ประทับ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน และพระที่นั่งอัมพรสถาน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลี ก ร ร ม

ทรงพระผนวช

เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระผนวช ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงจำพรรษา ณ พระตำหนักปั้นหย่า วัดบวรนิเวศวิหาร ทรงปฏิบัติพระศาสนกิจเป็นเวลา ๑๕ วัน ระหว่างนี้ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ต่อมาจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาเป็น “สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ”

พระราชกรณียกิจ

ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ เป็นต้นมา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงกระชับสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย และเอเชีย และได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ ทุกภาคของประเทศไทย ทรงประจักษ์ถึงปัญหาของราษฎรในชนบทที่ดำรงชีวิตด้วยความยากจน ลำเค็ญ และด้อยโอกาส ทรงพระวิริยอุตสาหะหาทางแก้ปัญหาเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎรตลอดมาตราบจนปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่า ทุกหนทุกแห่งบนผืนแผ่นดินไทยที่รอยพระบาทได้ประทับลงได้ทรงขจัดความทุกข์ยาก นำความผาสุกและทรงยกฐานะความเป็นอยู่ของราษฎรให้ดีขึ้นด้วยพระบุญญาธิการและพระปรีชาสามารถปราดเปรื่อง พร้อมด้วยสายพระเนตรอันยาวไกล ทรงอุทิศพระองค์ เพื่อประโยชน์สุขของราษฎรและเพื่อความเจริญพัฒนาของประเทศชาติตลอดระยะเวลาโดยมิได้ทรงคำนึงประโยชน์สุขส่วนพระองค์เลย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

ในคราวที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จฯ ไปประทับ ณ วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่นี้พระองค์ได้พระราชทานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริโครงการแรก คือ โครงการ “ถนนสายห้วยมงคล”

ทั้งนี้เพราะแม่ “ห้วยมงคล” จะอยู่ห่างอำเภอหัวหินเพียง ๒๐ กิโลเมตร แต่ก็ไม่มีถนนหนทางที่สะดวกนัก ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนในการดำรงชีวิต ถนนสายห้วยมงคลนี้จึงเป็นถนนสายสำคัญที่นำไปสู่โครงการในพระราชดำริเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่พสกนิกรเป็นต้นมา

ในปัจจุบันได้พระราชทานโครงการนันทนาการถึง ๔,๓๕๐ โครงการ ทั้งการแพทย์สาธารณสุข การเกษตร การชลประทาน การพัฒนาที่ดิน การศึกษา การพระศาสนา การสังคมวัฒนธรรม การคมนาคม ตลอดจนการเศรษฐกิจ เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรในชนบท ทั้งยังทรงจัดปัญหาทุกข์ยากของประชาชนในชุมชนเมือง เช่น ทรงแก้ปัญหาการจราจร อุทกภัย และปัญหาน้ำเน่าเสีย ทรงริเริ่มโครงการช่วยสงเคราะห์และอนุรักษ์ช้างของไทย รวมทั้งพระราชทานแนวทางดำรงชีพแบบ “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “ทฤษฎีใหม่” ให้ราษฎรได้พึ่งตนเอง และใช้ผืนแผ่นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประกอบอาชีพอยู่กินตามอัตภาพ ซึ่งราษฎรได้ยึดถือและปฏิบัติเป็นผลดีตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

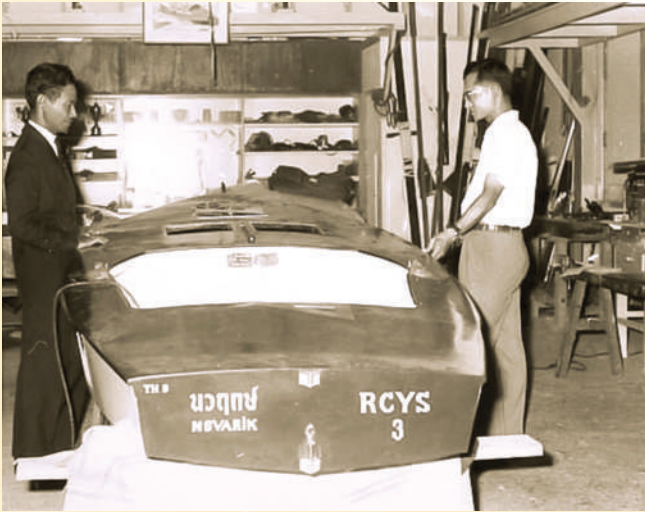
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลี ก ร ร ม

พระอัจฉริยภาพ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานความรักอันยิ่งใหญ่และทรงมีพระราชภารกิจอันหนักยิ่งเพื่อประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร์ ปราบกฏเป็นที่ประจักษ์เทิดทูนพระเกียรติคุณ ทั้งในหมู่ชาวไทยและชาวโลก จึงทรงได้รับการสดุดีและการทูลเกล้าฯ ถวายปริญญากิตติมศักดิ์เป็นจำนวนมากทุกสาขาวิชา ทั้งยังทรงพระอัจฉริยภาพด้านดนตรีอย่างสูง ทรงพระราชนิพนธ์เพลงอันไพเราะนับแต่ทรงพระเยาว์จนถึงปัจจุบัน รวม ๔๘ บทเพลง ซึ่งนักดนตรีทั้งไทยและต่างประเทศ นำไปบรรเลงอย่างแพร่หลายจนที่ประจักษ์ในพระอัจฉริยภาพ ทำให้สถาบันดนตรีในสาธารณรัฐออสเตรเลียได้ทูลเกล้าฯ ถวายสมาชิภาพกิตติมศักดิ์แด่พระองค์ ทรงได้รับยกย่องเป็น “อัครศิลปิน” ของชาติ นอกจากทรงพระปรีชาสามารถด้านดนตรีแล้วยังทรงสร้างสรรค์งานจิตรกรรมและวรรณกรรมอันทรงคุณค่าไว้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาของชาติ เช่น ทรงพระราชนิพนธ์แปลเรื่อง “ติโต” เรื่องนี้ทรงแปลจากเรื่อง Tito ของ Phillis Auty และ “นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ” ทรงพระราชนิพนธ์แปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ ชื่อ “A Man Called Intrepid” ของ William Stevenson และทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง “พระมหาชนก” พระราชทานคติธรรมในการดำรงชีวิตด้วยความวิริยอุตสาหะจนพบความสำเร็จในการบำบัตทุกข์บำรุงสุขแก่พสกนิกรทั้งปวง

นอกจากพระอัจฉริยภาพด้านดนตรีและงานพระราชนิพนธ์แล้วยังสนพระราชหฤทัยในกีฬาเรือใบเป็นพิเศษ เนื่องด้วยพระองค์โปรดที่จะต่อเรือใบเป็นอย่างมาก ทรงต่อเรือใบเองหลายลำ โดยเรือใบฝีพระหัตถ์ที่สำคัญมี ๓ ประเภท ได้แก่ เรือใบประเภทเอนเตอร์ไพรส์ (International Enterprise Class) เรือใบประเภทโอเค (International OK Class) และเรือใบประเภทม็อธ (International Moth Class)

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ทรงเริ่มต่อเรือใบลำแรกเป็นเรือใบประเภทเอนเตอร์ไพรส์ ชื่อ “เรือราชปะแตน” ซึ่งมาจากคำว่า Royal Pattern หมายถึง แบบอย่างของพระราชอา

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๐๘ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงต่อเรือใบประเภทโอเค (International O.K. Class) พระราชทานชื่อว่า “เรือนวฤกษ์” แปลว่า ฤกษ์ใหม่ ต่อมาทรงต่อเรือประเภทรันนี่ขึ้นม่อีกลำพระราชทานชื่อว่า “เรือเวกา (Vega)” ความหมายว่า

ดวงดาวที่สว่างสดใส หลังจากนั้นทรงต่อเรือประเภทรันนี่ขึ้นอีกหลายลำ เช่น เรือเวกา ๑ เรือเวกา ๒ เรือเวกา ๓ เป็นต้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี (พระอิสริยยศขณะนั้น) ทรงร่วมแข่งขันเรือใบประเภทโอเค ในการแข่งขันกีฬาแหลมทอง (SEA Games) ครั้งที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยใช้เรือเวกา ๒ หมายเลข TH 27 ที่ทรงต่อด้วยพระองค์เองเข้าร่วมแข่งขันในฐานะนักกีฬาทีมชาติไทยคนหนึ่ง ทรงซ้อมและเก็บตัวเหมือนนักกีฬาทั่วไป และทรงชนะเลิศเหรียญทองร่วมกันทั้งสองพระองค์ เรือใบฝีพระหัตถ์นอกจากจะเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชแล้วยังทรงเป็นแบบอย่างให้แก่พสกนิกรชาวไทยในความวิริยะที่จะทำสิ่งใดให้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้อีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลั ก ร ร ม

ปวงชนชาวไทยต่างมีความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเป็นที่ยิ่งดั่งปรากฏในวาระสำคัญต่าง ๆ เช่น

ศุภวาระเถลิงถวัลยราชครบ ๒๕ ปี พระราชพิธีราชาภิเษก ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔ พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก ทรงดำรงสิริราชสมบัติยาวนานกว่าพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ วันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ มหามงคลสมัยฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี วันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ และในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

รัฐบาลและประชาชนชาวไทยพร้อมใจกันจัดงานเฉลิมพระเกียรติและถวายพระพรชัยมงคลด้วยความกตัญญูทศเวที และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม อย่างสมพระเกียรติทุกวาระ

พระเกียรติคุณที่โลกยกย่อง

พระเกียรติคุณที่โลกยกย่อง

จากพระราชดำริและพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ที่ทรงปฏิบัติของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานแก่ราษฎร ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปีที่ผ่านมา มิได้เป็นที่ประจักษ์แต่เพียงหมู่พสกนิกรและนักวิชาการชาวไทยเท่านั้น แต่ยังเป็นที่ยอมรับแก่นานาประเทศทั่วโลกที่ตระหนักถึงพระอัจฉริยภาพแห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จนนำมาสู่การทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลและพระเกียรติยศต่าง ๆ อันเนื่องมาจากพระราชกรณียกิจ และพระราชอัธยาศัย ในการแสวงหาความรู้ของพระองค์ที่สำคัญมากกว่า ๑๓๖ รางวัล ซึ่งถือว่าเป็นสถิติโลกเลยทีเดียว อาทิ

พ.ศ. ๒๕๐๗

สถาบันดนตรีและศิลปะแห่งกรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย ทูลเกล้าฯ ถวาย กิตติบัตรสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสถาบัน เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๗

พ.ศ. ๒๕๑๔

สมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ทูลเกล้าฯ ถวาย “เข็มทองคำศิลปะภาพถ่าย” ต่อมา ราชสมาคมถ่ายภาพแห่งสหราชอาณาจักร (The Royal Photographic Society of Great Britain) ได้กราบบังคมทูลเชิญให้ทรงดำรงตำแหน่งสมาชิกกิตติมศักดิ์ของราชสมาคม

สมาคมสหพันธ์ศิลปะการถ่ายภาพนานาชาติ หรือ FIAP ทูลเกล้าฯ ถวาย “เกียรติบัตรสูงสุด” เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณว่าทรงเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ที่มีพระปรีชาสามารถเป็นเลิศในด้านศิลปะการถ่ายภาพ (Honorary Excellent FIAP) อีกด้วย

พ.ศ. ๒๕๑๙

Mr. George Spinale ประธานรัฐสภายุโรปและสมาชิกร่วมกันทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญรัฐสภายุโรป (Special Medal of the European Paliament)” เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

พ.ศ. ๒๕๒๒

มหาวิทยาลัยเปปเปอร์ไอนด์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ทูลเกล้าฯ ถวาย “เกียรติบัตรสดุดีพระเกียรติคุณ” เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

พ.ศ. ๒๕๒๗

ประธานสมาคมมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยแห่งรัฐของอเมริกา ร่วมกันทูลเกล้าฯ ถวาย “โล่กิตติมศักดิ์ของสมาคม” เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๗

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กั บ ก า ร ก ลี ก ร ร ม

พ.ศ. ๒๕๒๗

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ หม่อมราชวงศ์ กัลยาณกิติ์ กิติยากร ร่วมกับประธานและคณะกรรมการของสมาคม
ศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ทูลเกล้าฯ ถวาย “Honorary Fellowship of The Royal College of Surgeons of
England (F.R.C.S.)” เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๗

พ.ศ. ๒๕๒๙

Dr. Yang Chik Cho ประธานคณะกรรมการเพื่อสันติของสมาคมอธิการบดีระหว่างประเทศ ทูลเกล้าฯ ถวาย
“รางวัลสันติภาพของสมาคมอธิการบดีระหว่างประเทศ (The International Association of University Presidents Peace
Award)” เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๙

พ.ศ. ๒๕๓๐

สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT)
ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองเฉลิมพระเกียรติคุณ
ในการนำชนบทให้พัฒนา (Asian Institute of
Technology’s Gold Medal of Outstanding
Leadership in Rural Development)” เมื่อวันที่
๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

Mr. William A. Brown เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา ประจำประเทศไทย นำอดีตสมาชิกองค์การ The Office of
Strategic Services (O.S.S.) เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองจำลอง โดโนแวน (Donovan)” ซึ่งเป็นเครื่องหมาย
แห่งมิตรภาพของอดีตสมาชิกองค์การโอเอสเอส และมูลนิธิอนุสรณ์วิลเลียม เจ โดโนแวน เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

คณะกรรมการโอลิมปิกสากล ครั้งที่ ๙๒ มีสมาชิก ๘๗ ประเทศ เข้าร่วมประชุมที่เมืองอิสตันบูล ประเทศตุรกี
มีมติเป็นเอกฉันท์ ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญคุณูปกิตติมศักดิ์ของโอลิมปิกสากล คือ อีสริยาภรณ์ โอลิมปิกชั้นสูงสุด
เหรียญทอง” เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

พ.ศ. ๒๕๓๑

Mr. Sadao Funamoto รองประธานคณะกรรมการภูมิภาคเอเชียของซีแซด และคณะ ทูลเกล้าฯ ถวาย
“เกียรติบัตรสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงเป็นนักประพันธ์เพลงระดับนานาชาติ และทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ดนตรี
ในประเทศไทย” เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๑

พ.ศ. ๒๕๓๒

ประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย และคณะ ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองที่ระลึก” ในโอกาส
ที่วิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยจัดประชุมทางวิชาการร่วมกับวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม
พ.ศ. ๒๕๓๒

พ.ศ. ๒๕๓๓

สมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ทูลเกล้าฯ ถวาย “เกียรติบัตรสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสมาคมฯ” เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

พ.ศ. ๒๕๓๔

คณะผู้แทนองค์การเพื่อการอนุรักษ์รักษาเรือประวัติศาสตร์ของโลก (World Ship Trust) ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญรางวัลขององค์การฯ” ที่มอบเป็นเกียรติแก่เรือที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของโลก และเป็นการสดุดีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้ทำนุบำรุงดูแลเรือลำนั้นให้คงสภาพที่ดีที่สุดให้เป็นสมบัติของชาติให้อนุชนรุ่นหลังได้ชื่นชม (The World Ship Trust Maritime Heritage Award) เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๔

Mr. Rakendra K. Saboo ประธานโรตารีสากล และคณะ ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญสดุดีขององค์กรโรตารีสากล (Rotary International Award of Honour)” ในการที่ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่าง ๆ เป็นผลให้ประเทศเจริญพัฒนาและก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

Mr. Albert Andrews ประธานคณะกรรมการอำนวยการของสหพันธ์ศิลปะการถ่ายภาพนานาชาติ คณะกรรมการบริหารสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย กรรมการที่ปรึกษาและคณะที่ปรึกษาสูงสุด ศิลปะภาพถ่ายกิตติมศักดิ์ ทูลเกล้าฯ ถวาย “เกียรติบัตรสูงสุดศิลปะภาพถ่ายกิตติมศักดิ์” เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณว่าทรงเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ที่มีพระปรีชาสามารถเป็นเลิศในด้านศิลปะการถ่ายภาพ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๔

Mr. Federico Mayer ผู้อำนวยการใหญ่องค์การศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และคณะ ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญฟิลเล (Philae Medal)” จำนวน ๓ เหรียญ คือ เหรียญทอง เหรียญเงิน และเหรียญทองแดง ในฐานะที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจในด้านการพัฒนาท้องถิ่นและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

พ.ศ. ๒๕๓๕

Dr. Mustafa Kamal Jolba ผู้อำนวยการใหญ่โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองเกียรติคุณเฉลิมพระเกียรติ (UNEP Gold Medal of Distinction)” ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจดีเด่นในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕

Mr. Hiroshi Nakajima ผู้อำนวยการใหญ่องค์การอนามัยโลก (WHO) ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองสาธารณสุขเพื่อมวลชน (Health for All Gold Medal)” เนื่องจากทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์ทางด้านการสาธารณสุขของประเทศ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕

พ.ศ. ๒๕๓๖

Mr. Kenji Mori ประธานสมาคมนิเวศวิทยาเคมีระหว่างประเทศ (The International Society of Chemical Ecology (ISCE) ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญรางวัลเฉลิมพระเกียรติในด้านการสงวนรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ (The Natural ProFutura Medal)” เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖

พ.ศ. ๒๕๓๖

The International Erosion Control Association (IECA), The United States of America ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัล The International Erosion Control Association’s International Merit Award” เพื่อเทิดพระเกียรติ ในฐานะที่ทรงเป็นแบบอย่างสำหรับการพัฒนาประเทศอื่น ๆ ในเรื่องการอนุรักษ์ดินโดยใช้หญ้าแฝกในการปรับปรุง คุณภาพสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖

Mr. Richard G. Grimshaw หัวหน้าสาขาเกษตร ฝ่ายวิชาการภูมิภาคเอเชียของธนาคารโลก ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัล รากหญ้าแฝกชูบสำริด (The Bronze Vetiver Sculpture Award)” ซึ่งเป็นรางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ (Award of Recognition) ในฐานะที่ทรงเป็นนักอนุรักษ์ดินและน้ำ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

พ.ศ. ๒๕๓๗

Mr. Giorgio Giaacomelli ผู้อำนวยการบริหารของโครงการควบคุมยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ (United Nations Drug Control Programme : UNDCP) ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองคำเพื่อสดุดีพระเกียรติคุณในพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด (Award of Appreciation in Recognition of Outstanding Contributions in the Field of International Drug Control)” เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

พ.ศ. ๒๕๓๘

Mr. Katsunosuke Maeda ประธานคณะกรรมการมูลนิธิโทเรหรือการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ ประเทศญี่ปุ่น และประธานกิตติมศักดิ์มูลนิธิโทเร ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัล วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มูลนิธิโทเรประเทศไทย” เป็นจำนวนเงิน ๒ ล้านบาท เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่สนพระราชหฤทัยและทรงทำนุบำรุงการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของประเทศไทย ทั้งในด้านเกษตร การพลังงาน การสิ่งแวดล้อม การสาธารณสุข และการศึกษาวิทยาศาสตร์ ต่อเนื่องกันมา ไม่น้อยกว่า ๔๐ ปี เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๘ ต่อมา ผู้แทนองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (The Food and Agriculture Organization : FAO) ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญอะกริโกลา (Agricola Medal)” เป็นเหรียญสดุดีพระเกียรติคุณในด้านการพัฒนาการเกษตร พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

พ.ศ. ๒๕๓๙

คณะกรรมการบริหารราชวิทยาลัยอายุรแพทย์
แห่งประเทศไทย ตูลเกล้าฯ ถวาย “วุฒิปัตริสมาชิก
กิตติมศักดิ์” เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๙

ผู้แทนสถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ (The
International Rice Research Institute : IRRI) ตูลเกล้าฯ
ถวาย “เหรียญทองเฉลิมพระเกียรติ (The International
Rice Award Medal)” ในฐานะทรงห่วงใยและอุทิศ
พระองค์ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร และ
พลสกนิกรโดยรวม เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙

UNESCO ประกาศยกย่อง พระบาทสมเด็จพระ
ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ให้เป็นบุคคลสำคัญ
เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี เมื่อวันที่ ๙
มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙

องค์กรโรตารีสากล (The Rotary International) ตูลเกล้าฯ ถวาย “โล่เกียรติคุณในการบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อ
เพื่อนมนุษย์ในระดับผู้นำประเทศ (The Presidential Award for Humanitarian Services)” เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม
พ.ศ. ๒๕๓๙

วิทยาลัยแพทย์รักษาโรคทรวงอกแห่งสหรัฐอเมริกา (The American College of Chest Physicians) ตูลเกล้าฯ
ถวาย “รางวัล The Partnering for World Health Award” ในฐานะที่ทรงวิริยอุตสาหะสนับสนุนให้มีการป้องกันและ
รักษาโรคทรวงอกในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๙

พ.ศ. ๒๕๔๐

Prof. Dr. Kotwin O.P. Obachi เลขาธิการองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัล อุตุนิยมวิทยาโลก (Award of Recognition of His Majesty’s Strong Support for Meteorology and Operational Hydrology)” เพื่อเฉลิมพระเกียรติสดุดีพระปรีชาสามารถ และพระอัจฉริยภาพที่ทรงนำความรู้และพระบรมราชวินิจฉัยนัยนานัปการ ด้านอุตุนิยมวิทยา เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๐

The International Council for Control of Iodine Deficiency Disorders (ICCIDD) ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช” ในฐานะที่ทรงเป็นทั้งผู้นำ ผู้บุกเบิก และผู้ดำเนินงาน โครงการควบคุมปัญหาการขาดสารไอโอดีนในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๐

คณะกรรมการรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน ทูลเกล้าฯ ถวาย “แผ่นโล่หะเกียรติยศ ด้านวรรณกรรม (S.E.A. Write Award)” เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

พ.ศ. ๒๕๔๑

สหพันธ์องค์การต่อต้านวัณโรคและโรคปอดนานาชาติ (The International Union Against Tuberculosis or Lung Disease : IUATLD) ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองสดุดีพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงห่วงใยต่อสุขภาพปอดของประชาคมโลก (Gold Medal Award)” เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑

พ.ศ. ๒๕๔๒

สโอมสรไลออนส์ (The Lions Club International) ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัล Lions Humanitarian Award” ในฐานะที่ทรงอุทิศพระองค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยโดยเฉพาะด้านสาธารณสุขและการศึกษา เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (The Food and Agriculture Organization : FAO) ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญเทเลฟู๊ด (Telefood medal)” เหรียญแรกของโลกในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจทางการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรและสร้างความมั่นคงด้านอาหาร เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

พ.ศ. ๒๕๔๓

คณะกรรมการดนตรีแห่งมหาวิทยาลัยเยล ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองแซนฟอร์ด (Sanford Medal)” เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณด้านการดนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๓

คณะกรรมการโอลิมปิกสากล (IOC) ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัล Lalaounis Cup” เพื่อสดุดีพระปรีชาสามารถ ด้านการกีฬาและพระมหากษัตริย์คุณที่มีต่อวงการกีฬาไทยและระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ทูลเกล้าฯ ถวาย “โล่เฉลิมพระเกียรติ (WHO Plaque)” ในฐานะที่ทรงสนับสนุนงานด้านสาธารณสุขทุกด้านในประเทศไทย รวมทั้งการงดสูบบุหรี่ ซึ่งเป็นแบบอย่างแก่ชาวโลก เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

Mr. Jose Loriaux ประธานสมาคม The Belgians Chamber of Inventors สถาบันส่งเสริมและคุ้มครองนักประดิษฐ์ แห่งราชอาณาจักรเบลเยียม ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญรางวัล MCEt de Plavention” ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจสร้างสรรค์สรรพสิ่งนาหนักการอันเป็นคุณประโยชน์แก่อานาประชาชาษฏร์ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๓

มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย วิทยาเขตเบิร์กลีย์ รัฐแคลิฟอร์เนีย ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญเบิร์กลีย์ (The Berkeley Medal)” เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่าง ๆ อันเป็นคุณอนเนกอนันต์ต่อสังคม เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๓

พ.ศ. ๒๕๔๔

Mr. Jose Loriaux ประธานองค์กร BRUSSELS EUREKA แห่งราชอาณาจักรเบลเยียมและคณะ ในฐานะองค์กรผู้จัดงาน BRUSSELS EUREKA 2000 ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัล สิ่งประดิษฐ์ยอดเยี่ยมระดับโลกจากผลงานเครื่องเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอย” ณ ประเทศเบลเยียม ดีเด่น ๕ รางวัล คือ

๑. เหรียญรางวัล Prix OMPI (Organisation Mondiale De La Propriete Intelietuelle) พร้อมประกาศนียบัตรและเงินรางวัล จำนวน ๒,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ

๒. เหรียญรางวัล Gold Medal with Mention และประกาศนียบัตรเกียรตินิยมจาก BRUSSELS EUREKA 2000

๓. ถ้วยรางวัล Grand Prix International (International Grand Prize)

๔. ถ้วยรางวัล Minister J.CHABERT (Minister of Economy of Brussels Capital Region)

๕. ถ้วยรางวัล Yugosiavia

สภามวยโลก ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองคำ Golden Shining Symbol of World Leadership” เพื่อตระหนักถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงสนับสนุนการกีฬาของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกีฬามวย เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๔

พ.ศ. ๒๕๔๗

โครงการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (United Nations Human Settlements Programme : UN HABITAT) ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัล UN HABITAT scroll of Honour Award (Special Citation)” เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้วยความวิริยอุตสาหะ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยทั้งในเมืองและชนบท รวมทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานอย่างยั่งยืน เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗

พ.ศ. ๒๕๔๘

สมาคมสินเชื่อการเกษตร และชนบทภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (Asia Pacific Rural and Agricultural Credit Association : APRACA) ทูลเกล้าฯ ถวาย “รวงข้าวทองคำ (Golden Ear of Paddy)” เพื่อตระหนักและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อพัฒนาชนบทและการเกษตร เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

พ.ศ. ๒๕๔๙

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme : UNDP) โดย Mr. Kofi Annan เลขาธิการสหประชาชาติ ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัล ความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (UNDP Human Development Lifetime Achievement Award)” เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณที่ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ ด้วยความวิริยอุตสาหะในการพัฒนาและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทย เป็นรางวัลเกียรติยศที่ริเริ่มขึ้นใหม่ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวาย รางวัลนี้เป็นพระองค์แรก เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

Mr. Kofi Annan เลขาธิการสหประชาชาติ ได้กล่าวในโอกาสทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลดังกล่าวไว้ว่า “หากการพัฒนาคน หมายถึง การให้ความสำคัญประชาชนเป็นลำดับแรก ไม่มีสิ่งอื่นใดแล้วที่ยิ่งใหญ่ไปกว่าการพัฒนาคนภายใต้แนวทางการพัฒนาคนของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้ทรงอุทิศพระวรกายทรงงาน โดยไม่รู้ลี้กเหน็ดเหนื่อย ไม่เลือกเชื้อชาติ วรรณะ และศาสนา ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนา ด้วยพระปรีชาสามารถในการเป็นนักคิดของพระองค์ ทำให้นานาประเทศตื่นตัวภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การเดินสายกลาง รางวัลความสำเร็จสูงสุดครั้งนี้เป็นการจุดประกายแนวคิดการพัฒนาแบบใหม่สู่นานาชาติ”

สมเด็จพระราชาธิบดีคาร์ลที่ ๑๖ กุสตาฟ แห่งสวีเดน ประธานกิตติมศักดิ์ของมูลนิธิลูกเสือโลก (World Scout Foundation) ทูลเกล้าฯ ถวาย “อิสริยาภรณ์สดุดีลูกเสือโลก (World Scout Foundation)” ในฐานะพระประมุขแห่งลูกเสือไทย ทรงเป็นแรงบันดาลใจให้แก่เหล่าลูกเสือในการสนับสนุนการพัฒนาระดับประเทศ ทรงสนับสนุนคณะลูกเสือไทยให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมผ่านการให้การศึกษาแก่เหล่าลูกเสือ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับระหว่างประเทศ นอกจากนี้พระราชกรณียกิจในการสนับสนุนกิจการลูกเสือไทย ยังเป็นแรงบันดาลใจให้บุคคลที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือในประเทศไทย และในเวทีกิจการลูกเสือโลก

มูลนิธิเวิลด์ฟู้ดไพร์ซ (The World Food Prize Foundation) โดย Mr. Kenneth M. Quinn ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญรางวัลบอร์ล็อก (The First Dr. Norman E. Borlaug Medallion)” เป็นรางวัลพิเศษ จัดทำครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลนี้เป็นพระองค์แรก ในฐานะที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อขจัดความหิวโหยและความยากจนของพลกนิกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

พ.ศ. ๒๕๕๐

องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization : WIPO) ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัล ผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา (WIPO Global Leaders Award)” แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องจากทรงให้ความสำคัญกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการประดิษฐ์คิดค้น เพื่อการพัฒนาชุมชนในชนบทของไทยให้มีคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลก อีกทั้งยังทรงเป็นผู้นำประเทศพระองค์แรกที่ได้รับ ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลนี้

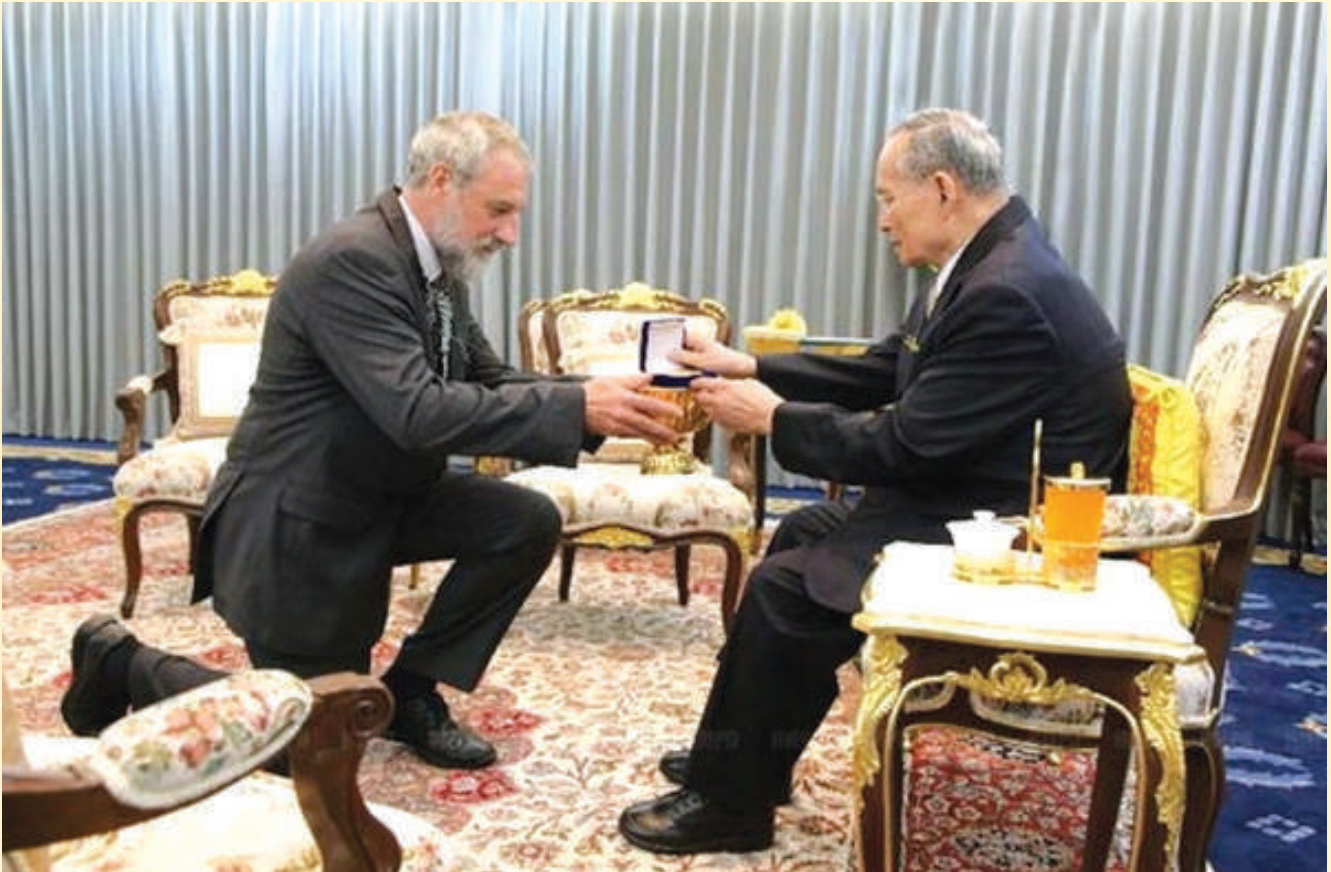
นอกจากนี้ จากการหารือกันของสหพันธ์สมาคมนักประดิษฐ์ระหว่างประเทศ (International Federal Inventor Association : IFIA) ซึ่งมีสมาชิก ๘๔ ประเทศทั่วโลก มีมติให้วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ของทุกปี ซึ่งเป็นวันที่ ทรงได้รับการจดสิทธิบัตรกังหันน้ำชัยพัฒนาเป็น “วันนักประดิษฐ์โลก” ด้วย

Mr. Salim Issa Ali Al Kattam, Al Zaabi เอกอัครราชทูตสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ประจำประเทศไทย ทูลเกล้าฯ ถวาย “โล่รางวัลเกียรติยศการศึกษาวิจัยการทำฝนเทียมและพัฒนาตัดแปลงสภาวะอากาศ (UAE International Prize for Weather Modification)” รางวัลดังกล่าวเกิดจากความคิดริเริ่มของ His Highness Sheikh Zayed bin Sultan Al Nahyan อดีตประธานาธิบดีของสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์และเจ้าผู้ครองรัฐอาบูดาบี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดย คณะกรรมการตัดสินรางวัลเพื่อการศึกษาวิจัยการทำฝนเทียมและพัฒนาตัดแปลงสภาวะอากาศ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ร่วมกับองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (World Meteorological Organization : WMO) มีมติให้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลดังกล่าวแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

มูลนิธิเวิลด์ฟู้ดไพรซ์ (The World Food Prize Foundation) โดย Mr. Robert D. Ray อดีตผู้ว่าการรัฐโอไฮโอ ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญ Dr. Norman E. Borlaug World Food Prize Medallion” สถิติพระเกียรติคุณในฐานะที่ ทรงช่วยเหลือปสกนิกรชาวไทยให้มีโภชนาการที่ดี และเนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

องค์กรด้านการประดิษฐ์ในระดับนานาชาติ สาธารณรัฐฮังการี (International Federation of Inventions Association : IFIA) โดย Dr. Andra Wadres ทูลเกล้าฯ ถวาย “ถ้วยรางวัล IFIA CUP 2007” รางวัลผลงาน เรื่อง “กังหันน้ำชัยพัฒนา” และ “เหรียญ Genius Prize” ผลงานเรื่อง “ทฤษฎีใหม่” และ “เศรษฐกิจพอเพียง” เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐

องค์กร Korea Invention Promotion Association (KIPA) สาธารณรัฐเกาหลีใต้ โดย Mr. Li Chip Chung ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัล สเปนเซียล ไพรซ์ พร้อมประกาศนียบัตรจากองค์กรเคไอพีเอ สาธารณรัฐเกาหลี” ในฐานะพระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย ซึ่งรางวัลดังกล่าวถือเป็นรางวัลทรงเกียรติของนักประดิษฐ์ในระดับโลก เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐

พ.ศ. ๒๕๕๕

สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ (International Union of Soil Sciences : IUSS) นำโดยอดีตนายกรัฐมนตรี สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัล นักวิทยาศาสตร์ดินเพื่อมนุษยธรรม (The Humanitarian Soil Scientist)” เป็นพระองค์แรกของโลก เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ และขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้วันที่ ๕ ธันวาคม ของทุกปีเป็น “วันดินโลก (World Soil Day)” เพื่อรณรงค์ให้ทุกชาติตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรดินที่มีต่อมนุษยชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๖

องค์การสหประชาชาติได้มีการประชุม เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ และที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ที่ ๖๘ (The 68th Session of the United Nations General Assembly) ได้มีมติรับรองให้ วันที่ ๕ ธันวาคม ของทุกปีเป็น “วันดินโลก” โดยระบุในปฏิทินการปฏิบัติงานขององค์การสหประชาชาติอย่างเป็นทางการและให้ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็น “ปีดินสากล”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นผู้ที่ได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายปริญญากิตติมศักดิ์มากมาย นอกจากรางวัลและพระเกียรติยศที่นำเสนอไปแล้ว ยังมีรางวัลอื่นอีกมากมาย ที่มีได้กล่าวถึงอีกด้วย

พระราชดำรัสเกี่ยวกับการกสิกรรม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลี ก ร ร ม

พระราชดำรัสเกี่ยวกับการกสิกรรม

“...กสิกรรมและเกษตรกรรมเป็นเรื่องสำคัญมาก ท่านทั้งหลายจะต้องช่วยกันค้นคว้าหาความรู้และความชำนาญให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเสมอ และพยายามส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ที่ได้ศึกษามาแก่พี่น้องกสิกร และเกษตรกร ให้ได้ทราบถึงวิธีปฏิบัติอันถูกต้องตามหลักวิชาอีกด้วย จึงจะเกิดประโยชน์แก่สังคมในด้านนี้ และเป็นผลดีแก่ประเทศชาติสืบไป...”

ความตอนหนึ่งจากพระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรและอนุปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕

“...เศรษฐกิจของเราขึ้นอยู่กับเกษตรมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว รายได้ของประเทศที่ได้มาใช้สร้างความสำเร็จด้านต่าง ๆ เป็นรายได้จากการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ จึงอาจกล่าวได้ว่าความสำเร็จของประเทศต้องอาศัยความสำเร็จของการเกษตรเป็นสำคัญ และงานทุก ๆ ฝ่ายจะดำเนินก้าวหน้าไปได้ก็เพราะการเกษตรของเราเจริญ...”

ความตอนหนึ่งจากพระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรและอนุปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๗

“...การเกษตรนี้มีความสำคัญจริง ถ้าไม่มีการเกษตรก็เกือบจะพูดได้ว่า เราจะต้องตายกันหมด เพราะจะไปอาศัยอาหารวิทยาศาสตร์ ก็รู้สึกว่ล้าบากอยู่และกินไม่อิ่ม แต่ว่าทำไมคนถึงนึกว่า การเกษตรนี้เป็นสิ่งที่ต่ำต้อย ที่ไม่สำคัญทั้ง ๆ ที่ความจริงเราต้อง อาศัยการเกษตรเพื่อชีวิตของเรา ไม่ใช่เฉพาะสำหรับอาหาร เท่านั้น สำหรับสิ่งอื่น ๆ ทั้งหลายด้วยที่เราต้องอาศัยการเกษตร อันนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่น่าประหลาด ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่น่า ประหลาดเหมือนกัน คือ ได้พบว่าการเกษตรนั้นนะไม่ใช่ เฉพาะการเอาเมล็ดผักไปหยอดในร่องแล้วมันจะขึ้นมา เป็นผลผลิตที่เหมาะสมได้ หากแต่ต้องอาศัยวิชาการอย่าง อื่นทุกด้าน ตั้งแต่การหยอดเมล็ดพันธุ์ลงไปร่อง จนกระทั่ง ให้ผักหรือสิ่งนั้นงอกขึ้นมาเป็นประโยชน์ได้ ต้องอาศัยทุกอย่างในชีวิตของคน คือ ทุกสาขา ของความรู้ที่ต้องผ่านมา เช่น เวลาเราหยอดเมล็ดพันธุ์ลงไปแล้ว เราก็ต้องทราบว่ดินนั้นเป็น อย่างไร ต้องอาศัยวิชาทางเคมีทางการวิเคราะห์ วิเคราะห์ดูว่ดินนั้นจะต้องมีธาตุอะไรบ้าง จึงจะสมควรแก่การเติบโตของพืช นอกจากนั้นก็ต้องรดน้ำ ทุกคนก็ทราบว่ต้องรดน้ำ การรดน้ำในโรงเรือนนั้นน้ำอยู่ในบ่อ เราไปตักน้ำมารด หรือเราไปไซท์ก็อกก็ได้ น้ำมา การปลูกจริง ๆ ก็จะต้องรดน้ำ แต่ว่าที่ที่จะไปเอาน้ำไปตักน้ำมาแล้วมารดนั้น มันไปไม่ไหว จึง ต้องมีการชลประทาน การชลประทานนี้ก็เป็งานที่ไม่ใช่ง่าย ต้องอาศัยความรู้ในด้าน วิศวกรรม ในด้านการคำนวณ และการชลประทาน นี้ถ้าไปถือว่เป็นวิชาในตัวเอง เราเรียน ชลประทานมาสำหรับทำชลประทานเท่านั้น ไม่ได้นึกถึงว่ประโยชน์ปลายทางคืออะไร ก็ไม่ได้มีประโยชน์อะไรเลย จะต้องดูว่การชลประทานหรือการสร้างอะไรมา เราทำเพื่อ ประโยชน์ในทางกลีกรรม..”

ความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาท พระราชทานแก่
คณะนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เนื่องในโอกาสเสด็จฯ ทรงดนตรี
วันเสาร์ ที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔

“...การอาชีพเพาะปลูกนี้มีความสำคัญมาก เพราะการเพาะปลูกนี้เป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ ถ้าเราไม่มีการเพาะปลูกก็จะมีวัตถุดิบที่จะมาเป็นอาหาร หรือ เป็นเครื่องนุ่งห่ม หรือ เป็นสิ่งก่อสร้าง ฉะนั้น ต้องทำการกสิกรรม..”

พระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะผู้นำสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์นิคม
วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

“...เมืองไทยนี้ต้องพึ่งเกษตรกรเป็นสำคัญ เพราะว่าเกษตรกรเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและต้องยึดอาชีพนี้มาและไม่ใช้เพราะเหตุที่นั่นเท่านั้นเอง แต่ว่าประเทศหนึ่งประเทศใดจะอยู่ได้ก็เพราะว่ามีกสิกรรม การประกอบอาชีพในด้านผลิตผลที่ได้จากธรรมชาติ ทั้งในด้านที่จะเป็นการปลูกข้าว ปลูกพืชไร่ ปลูกผลไม้ หรือทำมาหากินในด้านปศุสัตว์หรือประมง...”

“...การกสิกรรมและอาชีพในด้านเกษตรทุกทุกอย่างย่อมต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหลายด้าน ด้านหนึ่งก็คือหลักวิชาของการเพาะปลูก เป็นต้น และอีกด้านหนึ่งก็เป็นการช่วยให้เพิ่มหลักวิชาเหล่านั้น และเมื่อได้ปฏิบัติแล้ว ได้ผลิตผลแล้ว ก็จะต้องสามารถตัดแปลงและขายจำหน่ายผลิตผลที่ตนได้ทำ ฉะนั้นทุกอย่างต้องสอดคล้องกัน ความขยันหมั่นเพียรในการผลิต ความรู้ในวิชาการผลิตและความรู้ในการเป็นอยู่ ทั้งความรู้ในด้านจำหน่าย ล้วนเป็นความรู้ที่จะต้องประสานกันหมด...”

พระราชดำรัสในโอกาสที่คณะกรรมการสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง
และสมาชิกผู้รับนมสดเข้าเฝ้าฯ ณ โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา
เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

“...การเกษตรนั้นถือได้ว่าเป็นรากฐานและชีวิตสำหรับประเทศของเรา เพราะคนไทยเราส่วนใหญ่เป็นผู้มีอาชีพทางเกษตรกรรม ข้าพเจ้าจึงมีความเห็นเสมอมาว่า วิธีการพัฒนาที่เหมาะสมแก่ประเทศของเราอย่างย้ง ก็คือจะต้องทำนุบำรุงเกษตรกรรมทุกสาขาให้พัฒนาก้าวหน้า เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรทุกระดับให้สูงขึ้น...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

“...การพัฒนาที่เหมาะสมกับประเทศไทยเรา ก็คือจะต้องทำนุบำรุงเกษตรกรรมทุกสาขาให้พัฒนาก้าวหน้าเพื่อยกระดับฐานะของเกษตรกร ซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศให้สูงขึ้น อันจะส่งผลให้ฐานะทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศมีความเข้มแข็งมั่นคงขึ้นด้วย...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

“...ฉันพูดเศรษฐกิจพอเพียงความหมายคือ ทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเอง คือ ทำจากรายได้สองร้อยถึงสามร้อยบาท ขึ้นไปเป็นสองหมื่น สามหมื่นบาท คนชอบเอาคำพูดของฉัน เศรษฐกิจพอเพียงไปพูดกันเลอะเทอะ เศรษฐกิจพอเพียง คือ ทำเป็น Self-Sufficiency มันไม่ใช่ความหมายไม่ใช่แบบที่ฉันคิด ที่ฉันคิด คือ เป็น Self-Sufficiency of Economy เช่น ถ้าเขาต้องการดูทีวี ก็ควรให้เขามีดู ไม่ใช่ไปจำกัดเขาไม่ให้ซื้อทีวีดู เขาต้องการดูเพื่อความสนุกสนาน ในหมู่บ้านไกล ๆ ที่ฉันไป เขามีทีวีดูแต่ใช้แบตเตอรี่ เขาไม่มีไฟฟ้า แต่ถ้า Sufficiency นั้น มีทีวีเขาฟุ่มเฟือย เปรียบเสมือนคนไม่มีสตางค์ไปตัดสตางค์ใส่ และยังใส่เนคไทเวอร์ซาเซ อันนี้ก็เกินไป...”

พระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการพัฒนาข้าว

เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรและทรงหว่านข้าว
แปลงนาทดลองสวนจิตรลดา

“ข้าพเจ้ามีโอกาสได้ศึกษาทดลองและทำนาบ้าง
และทราบดีว่าการทำนานั้นมีความยากลำบากอยู่ไม่น้อย
จำเป็นต้องอาศัยพันธุ์ข้าวที่ดี และต้องใช้วิชาการต่าง ๆ ด้วยจึงจะได้ผลเป็นล่ำเป็นสัน
อีกประการหนึ่งที่นา นั้น เมื่อสิ้นฤดูการทำนาแล้วควรปลูกพืชอื่น ๆ บ้าง
เพราะจะเพิ่มรายได้ให้อีกไม่ใช่น้อย ทั้งจะช่วยให้ดินร่วน ช่วยเพิ่มปุ๋ยจากพืช
ทำให้ลักษณะเนื้อดินดีขึ้นเหมาะสำหรับจะทำนาในฤดูต่อไป”

พระราชดำรัส

พระราชทานแก่กลุ่มชาวนา เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๔

นับแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จ
เถลิงถวัลยราชสมบัติและเสด็จนิวัตมาประทับยังประเทศไทยเป็นการถาวร
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นต้นมา ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร
ยังสถานที่ต่าง ๆ ทั่วทุกหนทุกแห่งในราชอาณาจักรและทรงมีโอกาสดำเนิน
พระเนตรสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงของพสกนิกรได้ร่วมพระบรมโพธิสมภาร
ของพระองค์ โดยเฉพาะในท้องถิ่นชนบทที่ห่างไกลและทุรกันดารหลายแห่ง
ที่ประสบปัญหาความยากแค้น ป่วยไข้ ต้องดิ้นรนประกอบอาชีพอยู่ท่ามกลาง
ความเสี่ยงต่อความไม่แน่นอนของดินฟ้าอากาศและโรคภัยไข้เจ็บ

ด้วยสายพระเนตรอันกว้างไกลพระองค์ได้ทรงวิเคราะห์สาเหตุของ
ปัญหาต่าง ๆ ด้วยพระปรีชาญาณและทรงริเริ่มแนวทางในการแก้ปัญหา
ด้วยความถี่ถ้วนและรอบคอบ เพื่อบำบัดความทุกข์ยากของประชาชน และ
ได้ปรับปรุงการกินอยู่ให้ดีขึ้น ยังผลให้บังเกิดเป็นโครงการที่มีประโยชน์จำนวน
มากติดตามมา

ปัญหาในการประกอบอาชีพการเกษตร นับเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด
ของประชาชนในท้องถิ่นชนบทที่ห่างไกล ทั้งนี้เพราะเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับ
การกินการอยู่ และเป็นอาชีพหลักของเกษตรกร คงไม่มีอาชีพใดสำคัญกว่า
การปลูกข้าว ซึ่งเป็นอาหารหลักของคนไทยมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ

การฟื้นฟูพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ได้ว่างเว้นช่วงระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๙-๒๕๐๒ คงเหลืออยู่แต่พระราชพิธีพืชมงคลเท่านั้น รัฐบาลได้ฟื้นฟูพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญขึ้นมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยเรียก “งาน ‘รัฐ’ หรือ ‘พระราช’ พิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ” ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระราชกระแสรับสั่งให้ปรับปรุงวิธีการบางอย่างให้เหมาะสมกับยุคสมัยและทรงเห็นความสำคัญของ “ชาวนา” และผู้ประกอบการเกษตร ได้เสด็จฯ มาทรงเป็นประธานงานพระราชพิธีเป็นประจำทุกปีสืบมา

เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรแปลงนาทดลองสวนจิตรลดา

นาข้าวทดลองสวนจิตรลดา

วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระราชกระแสรับสั่งให้ หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ (พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ) อธิบดีอธิบดี กรมการข้าวและทรงเป็นพระยาแรกนาขวัญในปีนั้น และโปรดเกล้าฯ ให้นำ เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมนางมลไปปลูกในบริเวณสวนจิตรลดา โดยในปีแรก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงรถไถนาเพื่อ เตรียมแปลงปลูกข้าว ทรงหว่านข้าว ตลอดจนทรงเก็บเกี่ยวข้าวด้วยพระองค์เอง ต่อมาในวันพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญของทุกปี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาแรกนากระทำการพืชมหว่านข้าวที่ แปลงนาทดลองสวนจิตรลดา ต่อจากพระราชพิธีที่ท้องสนามหลวง ในช่วงเช้าของวันเดียวกันนั้นด้วย

ต่อมาอธิบดีกรมการข้าว ได้ขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้เจ้าหน้าที่ของกรมการข้าวไปดำเนินการทำนาในบริเวณสวนจิตรลดาและได้ดำเนินการต่อมาอย่างสืบเนื่อง ปัจจุบัน ได้ปฏิบัติ ดังนี้

- ๑) การปลูกข้าวนาสวนในฤดูฝน
- ๒) การปลูกข้าวในฤดูฝนโดยไม่ใช้น้ำชลประทาน
- ๓) การปลูกพืชหมุนเวียนในนาข้าวหลังฤดูการทำนา

ทั้งนี้เพื่อใช้ที่นาให้เกิดประโยชน์มากที่สุดและเป็นการบำรุงดิน สำหรับเมล็ดพันธุ์ข้าวต่าง ๆ ที่เก็บเกี่ยวจาก นาทดลองสวนจิตรลดา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขอพระราชทานนำไปใช้ในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรด พระนังคัลแรกนาขวัญทุกปีและแจกจ่ายแก่พสกนิกร เป็น “พันธุ์ข้าวทรงปลูกพระราชทาน” เพื่อเป็นมิ่งขวัญและ สิริมงคลในการประกอบอาชีพของเกษตรกรตามประเพณีนิยมสืบไป

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมสถานีทดลองข้าวพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๘

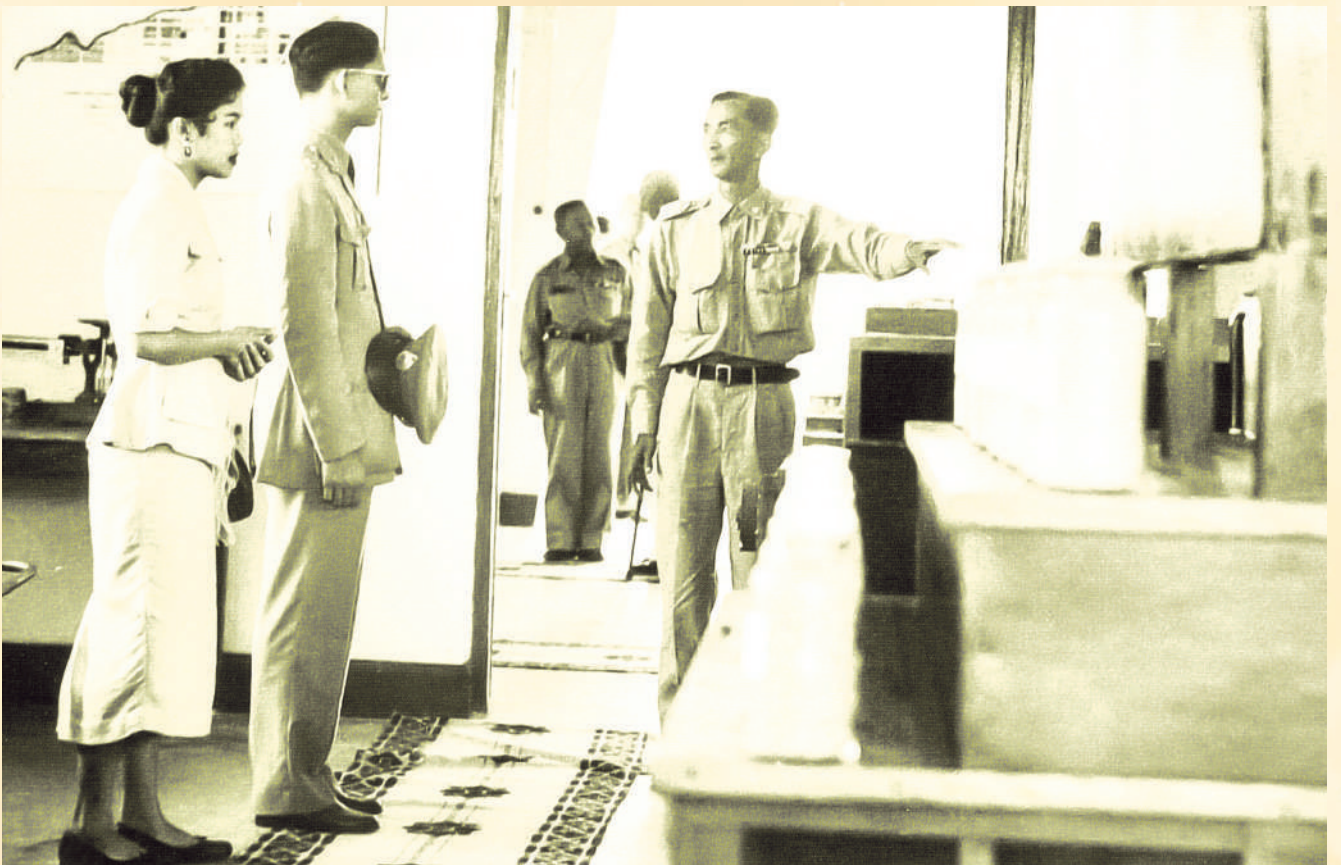
การสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาข้าว

วันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๘ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรและทอดพระเนตรกิจกรรมของสถานีทดลองข้าวพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ทั้งสองพระองค์มีรับสั่งถาม และพระราชทานพระราชดำริต่าง ๆ แก่ข้าราชการของสถานีฯ และพนักงานที่มาเฝ้ารับเสด็จ ด้วยความใส่ใจพระราชหฤทัยอย่างาก

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมสถานีทดลองข้าวสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ (ปัจจุบันคือ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงใหม่) เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๙ ทอดพระเนตรแปลงทดลองข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ ข้าวไร้ ข้าวไร้ลูกผสม และข้าวญี่ปุ่น

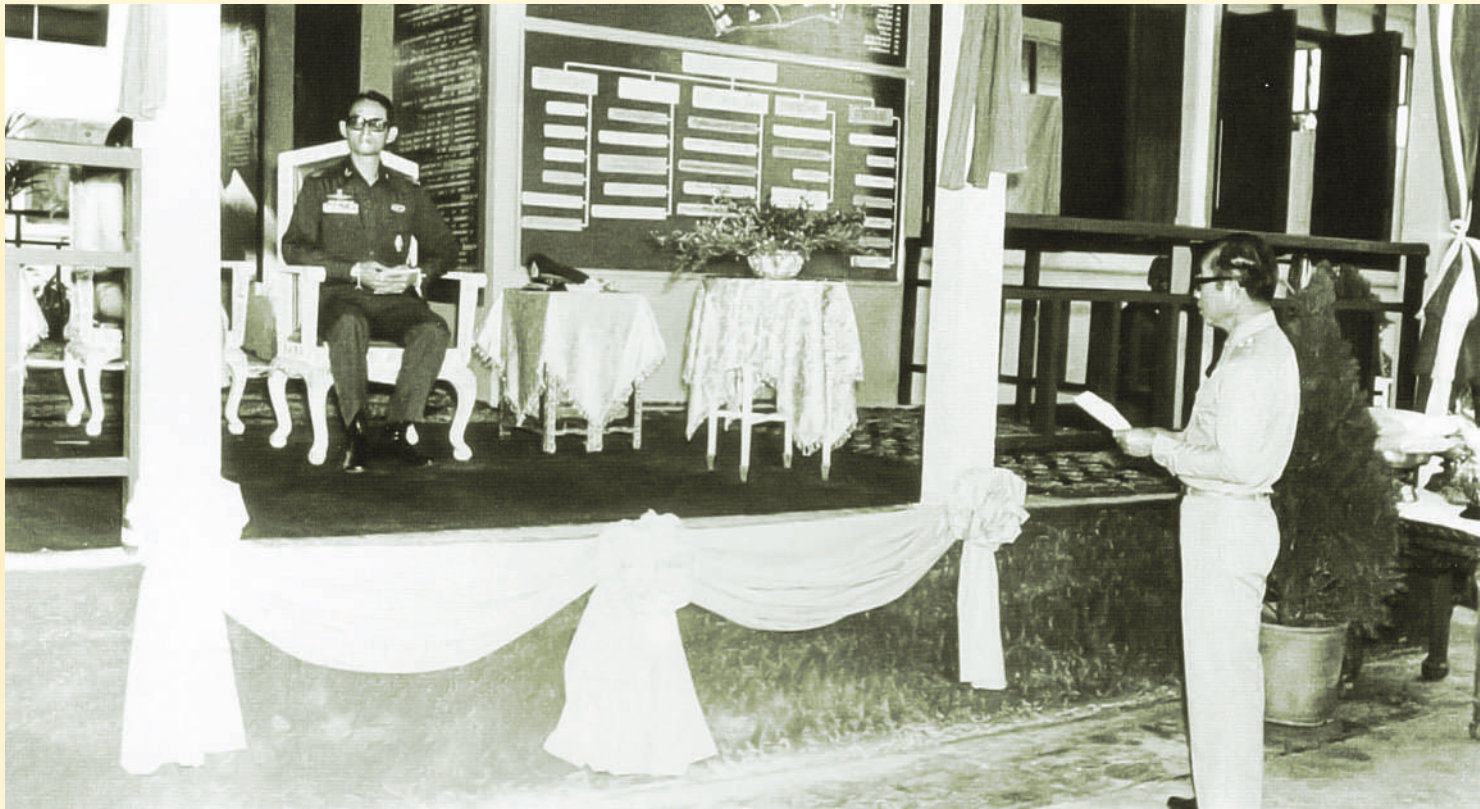
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ิ ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมสถานีทดลองข้าวพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๘

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมสถานีทดลองข้าวสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๙

ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีกระแสพระราชดำรัสว่า “การทดลองปลูกพืชพันธุ์ต่าง ๆ นั้นก็เป็นการดี แต่ก่อนส่งเสริมให้ราษฎรปลูกนั้นต้องคำนึงถึงต้นทุนการผลิต ซึ่งรวมถึงระยะเวลาในการปลูกก่อนเก็บผลผลิต แรงงาน ปริมาณน้ำ ปริมาณปุ๋ย ที่ต้องใช้ ตลอดจนภาวะการตลาดด้วย ส่วนข้าวไร่นั้นควรทำการทดลอง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมสถานีทดลองข้าวสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๙

ปลูกในท้องที่ต่าง ๆ ที่มีสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ คุณภาพดิน และ
ปริมาณน้ำแตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการวิจัยหาข้อมูลก่อนที่ขยายพันธุ์
ที่เหมาะสมแก่ราษฎรในแต่ละท้องถิ่นต่อไป”

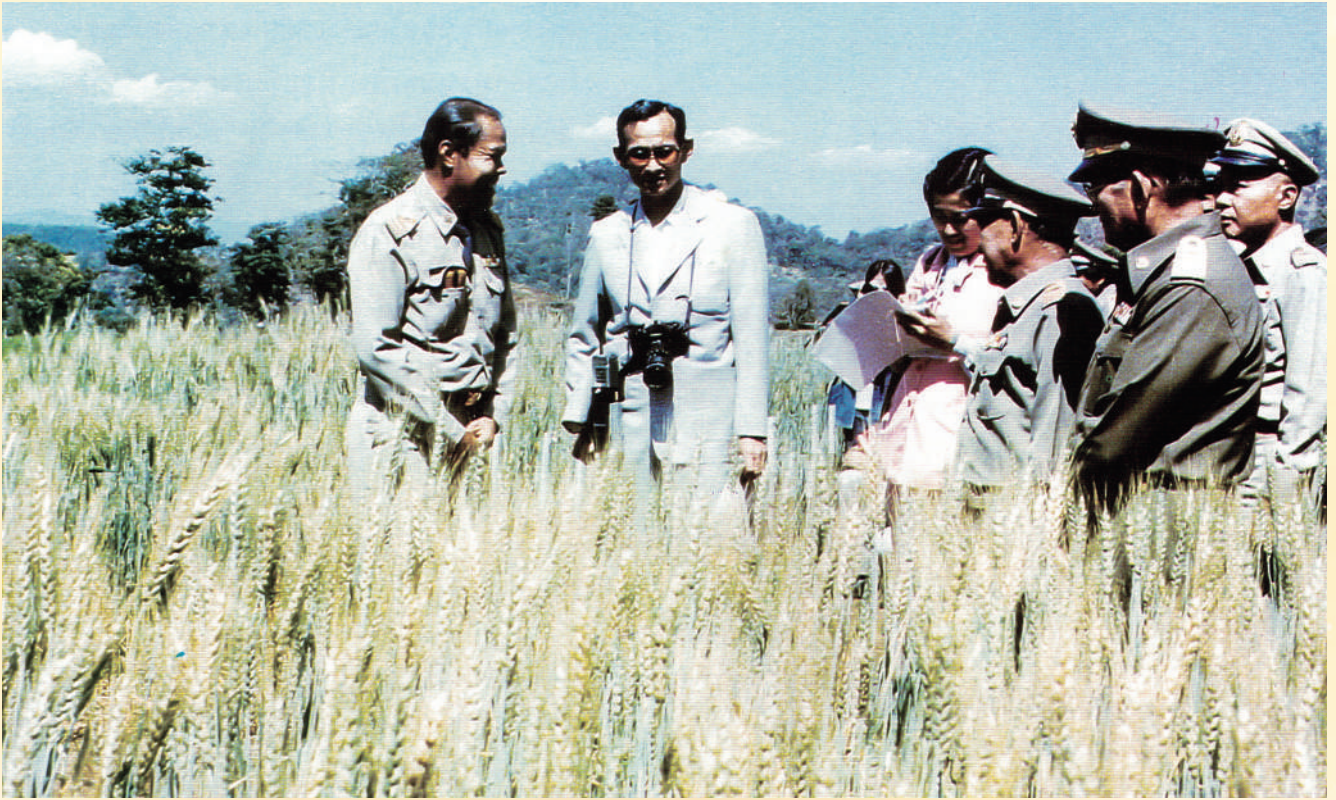
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมสถานีขยายพันธุ์ธัญพืช และโครงการหลวงพัฒนาภาคเหนือบ้านปางคะ ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไปทรงเยี่ยมสถานีขยายพันธุ์ธัญพืช และโครงการหลวงพัฒนาภาคเหนือบ้านปางคะ ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรแปลงข้าวไร่ ข้าวสาลี และข้าวโอ๊ต พระองค์ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการวิจัย ทดสอบพืชในสภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยเฉพาะในสภาพที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ชาวไทยภูเขาปลูกอยู่จริง ๆ

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมสถานีขยายพันธุ์ธัญพืช และโครงการหลวงพัฒนาภาคเหนือบ้านปางตะ ตำบลสะเมิงใต้
อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

ดังนั้นจึงได้พระราชทานที่ดินของสถานีเกษตรที่สูงปางตะ ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่
ให้กรมวิชาการเกษตรใช้ในการวิจัยพัฒนาและส่งเสริมการปลูกข้าวไร่ ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ ข้าวโอ๊ต และพืชเมืองหนาว
อื่น ๆ สถานีแห่งนี้มีชื่อว่า “สถานีทดลองข้าวไร่และธัญพืชเมืองหนาวสะเมิง” และได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยม
สถานีทดลองแห่งนี้เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๔ และ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมสถานีขยายพันธุ์ธัญพืช และโครงการหลวงพัฒนาภาคเหนือบ้านปางคะ ตำบลสะเมิงใต้
อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานพระราชดำริ โดยกองทัพภาคที่ ๑ และกองทัพภาคที่ ๓ ตลอดจนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งโครงการพัฒนาลุ่มน้ำกลางตามพระราชดำริ เพื่อพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนทางภาคเหนือและกำลังอยู่ในภาวะที่ล่อแหลมจากการคุกคามของคอมมิวนิสต์นอกประเทศ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิตพืชเศรษฐกิจทดแทนฝิ่น รวมทั้งป้องกันการบุกรุกทำลายป่า

เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจการของโครงการลุ่มน้ำกลางตามพระราชดำริ ที่บ้านท่าไคร้ ตำบลปางมะผ้า อำเภอลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕

ทรงทอดพระเนตรกิจการของโครงการลุ่มน้ำกลางตามพระราชดำริ ที่บ้านท่าไคร้ ตำบลปางมะผ้า อำเภอลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินผ่านแปลงข้าวไร่ ข้าวสาลี และหญ้าเลี้ยงปศุสัตว์พันธุ์ต่าง ๆ ตลอดจนแปลงปลูกพืชสำหรับใช้เลี้ยงปศุสัตว์ และแปลงผลไม้ชนิดต่าง ๆ

เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไปยังโครงการพัฒนาลุ่มน้ำกลางตามพระราชดำริ บ้านท่าไคร้ ตำบลปางมะผ้า อำเภอลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน อีกครั้ง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับราษฎรเกี่ยวกับสภาพแหล่งน้ำธรรมชาติ และปัญหาการขาดแคลนพื้นที่ทำกิน ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำกลางและลำห้วยสาขา โดยละเอียด เพื่อใช้ประกอบพระราชดำริในการวางแผนพัฒนาบริเวณพื้นที่ดังกล่าว ให้ราษฎรสามารถทำมาหากินพอสมควรแก่อัตภาพในอนาคต ต่อมากรมวิชาการเกษตรได้รับพระบรมราชานุญาต ให้จัดตั้งสถานที่แห่งนี้เป็น “สถานีทดลองข้าวไร่และธัญพืชเมืองหนาวปางมะผ้า” เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘

เสด็จพระราชดำเนินโครงการพัฒนาลุ่มน้ำลางตามพระราชดำริ บ้านท่าไคร้ ตำบลปางมะผ้า อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

ธนาคารข้าว

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงสนับสนุนให้มีการจัดตั้งธนาคารข้าวขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙ เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรชาวไทยภูเขา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ทรงพระราชทานข้าวเปลือกจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้ใหญ่บ้านหลายหมู่บ้าน เพื่อเป็นทุนเริ่มกิจการธนาคารข้าว รวมทั้งพระราชทานหลักการและแนวทางการดำเนินงานของธนาคารข้าวอย่างละเอียด ซึ่งในระยะต่อมาได้รับการปรับปรุงให้ใช้ได้เหมาะสมกับสภาพของปัญหา และความจำเป็นซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละท้องที่

โรงบดกลบสวนจิตรลดา

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงบดกลบขึ้นในบริเวณใกล้เคียงกับโรงสีข้าวตัวอย่าง เพื่ออัดกลบเป็นเชื้อเพลิงแท่งใช้แทนถ่าน อันเป็นการลดการตัดไม้ทำลายป่าลงอีกทางหนึ่ง และเป็นการใช้วัสดุเหลือใช้จากโรงสีให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ ยังได้ทดลองผสมกลบบดกับผักตบชวา และทดลองนำกลบที่อัดแท่งแล้วไปเผาให้เป็นถ่าน ซึ่งผลิตภัณฑ์จากการทดลองเหล่านี้ได้รับความสำเร็จและความนิยมเป็นอย่างดี

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ิ ก ร ร ม

พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการพัฒนาพืชไร่

เสด็จพระราชดำเนินสถานีทดลองพืชไร่แม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมสถานีทดลองพืชไร่แม่โจ้

สังกัดกองพืชไร่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

(ปัจจุบัน คือ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่)

เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังสถานีทดลองพืชไร่วแม่โจ้ (ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่) อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ หลังจากเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๙-๒๕๒๐ ที่สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ในการนี้ได้ทอดพระเนตรภายในบริเวณสถานีฯ ซึ่งประกอบด้วยงานเพาะพันธุ์กล้ากาแฟสำหรับจำหน่าย และแจกจ่ายแก่เกษตรกร งานหม่อนไหม งานวิจัยพืชผักเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ งานเพาะเลี้ยงเห็ด งานวิจัยเกี่ยวกับดินและปุ๋ย งานวิจัยโรคพืช งานแมลงศัตรูพืช งานวิจัยและผลิตเมล็ดพันธุ์พืชไร่ เช่น ข้าวโพดหวาน ข้าวฟ่าง ถั่วเหลือง และทอดพระเนตรแปลงทดลองและผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง สนพระราชหฤทัยในการปลูกพืชไร่ตระกูลถั่ว ได้แก่ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกเป็นพืชหมุนเวียนหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว เพื่อเป็นการบำรุงดิน

จะเห็นได้ว่า ในนาข้าวทดลองสวนจิตรลดา นอกจากการปลูกข้าว นาสวนและข้าวไร่ในฤดูฝนแล้ว หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จ ในฤดูแล้งได้ปลูกพืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และสาธิตการปลูกพืชไร่หลังนา ทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุดในรอบปี เมล็ดพันธุ์ถั่วต่าง ๆ ที่เก็บเกี่ยวได้จากนาข้าวทดลองสวนจิตรลดา ได้ขอพระราชทานนำไปใช้ในโครงการพิเศษต่าง ๆ และใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาการขยายพันธุ์ของทางราชการ แล้วส่งไปแจกจ่ายแก่บรรดาพสกนิกรและเกษตรกรทั่วประเทศต่อไปเป็นมิ่งขวัญ และสิริมงคลในการประกอบอาชีพการเกษตรต่อไป

พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการพัฒนาพืชสวน

เสด็จพระราชดำเนินสถานีทดลองพืชสวนเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ความขัดแย้งทางความคิดระหว่างฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวาก่อให้เกิดการต่อสู้กันอย่างรุนแรง ทำให้ผู้คนทั้งทหาร ตำรวจ พลเรือน ราษฎร สูญเสียชีวิต พิการ ในการต่อสู้เพื่อแย่งชิงพื้นที่และมวลชน เขาค้อเป็นพื้นที่หนึ่งที่เป็นจุดที่มั่นของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และพระบรมวงศานุวงศ์ ได้มีพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและราษฎรที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำเข็ก (เขาค้อ) และเสด็จพระราชดำเนินทุกปีตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นต้นมา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมวิชาการเกษตรโดยตรง มี ๒ ครั้ง

ครั้งแรก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยม โครงการพัฒนาลุ่มน้ำเข็ก เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ทรงเยี่ยม ราษฎรตามหมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่สู้รบ ในระหว่างเสด็จพระราชดำเนิน และประทับรถยนต์พระที่นั่ง จะทรงแผนทีตลอดและมีรับสั่งถามรายละเอียด ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ทรงแนะนำให้มีการปลูกข้าวไร่ พืชผักต่าง ๆ เพื่อให้ราษฎรมีพืชอาหารไว้บริโภค สำหรับงานที่กรมวิชาการเกษตรดำเนินการ ให้ราษฎรปลูกกาแฟ ไม้ผล พืชผัก นั้น ขอให้ทำต่อไปและให้ระวังอันตราย จากกับระเบิด สำหรับแปลงทดลองหรือแปลงสาธิตที่ทำกระจาย ทั่วหมู่บ้าน ควรรวบรวมมาทำในพื้นที่เดียวกันเพื่อความสะดวก จาก พระราชดำรินี้ จึงเป็นแนวทางที่กรมวิชาการเกษตรได้จัดตั้งสถานีทดลอง พืชสวนเขาค้อ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖

ครั้งที่สอง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปยังสถานีทดลองเกษตรที่สูงเขาค้อ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ และมีพระราชดำริให้กรมวิชาการเกษตรดำเนินการ ดังนี้

๑. สอนพระตำหนักให้ปลูกสวน ๓ อย่าง คือ เป็นไม้กินได้ ไม้ทำฟืน และไม้เพื่อใช้สอย สำหรับไม้ผลควรจะเป็น บัวย พลับ และมะม่วง โดยปลูกใกล้ๆ อ่างห้วยค้อ นอกจากนี้ควรปลูกผักสวนครัวเพื่อให้ผู้ที่อยู่ได้เก็บกินได้
๒. สำหรับงานขยายพันธุ์พืช ขอให้ใช้ปลูกขยายในสถานีทดลองเกษตรที่สูงเขาค้อ
๓. ด้านหน้าของพระตำหนักนั้น ขอให้หาดอกไม้ชนิดต่างๆ ทำเป็นสวนป่าไม้ดอกสวยๆ
๔. พื้นที่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของสถานีฯ จำนวน ๓๕๐ ไร่ ขอให้ประสานงานองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย ส่งเสริมให้เอกชนเลี้ยงโคนม
๕. โครงการหน่อไม้ฝรั่ง ขอให้ดำเนินการต่อไปและเห็นดีด้วย
๖. พื้นที่บริเวณสวนสัตว์เปิด จำนวน ๑,๑๐๐ ไร่ ให้สถานีฯ ใช้ประโยชน์ได้ โดยนำน้ำจากอ่างห้วยค้อมาใช้ (ภายหลังพื้นที่แปลงนี้ กรมป่าไม้ยอมให้ใช้)
๗. ให้กรมวิชาการเกษตร ไปศึกษาการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาพัฒนาฯ ที่มีอยู่แล้ว เช่น ห้วยฮ่องไคร้ และ เขาค้อ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินครั้งแรก วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๓ ทอดพระเนตรพื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ของชาวไทยภูเขา หมู่ที่ ๑๐ ตำบลแม่วีน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ และมีพระราชกระแสรับสั่งให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการใช้ทุ่งหญ้าแห่งนี้เป็นสถานที่ทดลอง และขยายพันธุ์พืชสำหรับเกษตรกรบนที่สูง

เสด็จพระราชดำเนินสถานี่ทดลองเกษตรหลวงขุนวาง จังหวัดเชียงใหม่

วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินโดยเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งไปยังหน่วยหลวงอนุรักษ์ต้นน้ำที่ ๕ (หน่วยขุนวาง) และได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ของชาวไทยภูเขา หมู่ที่ ๑๐ ตำบลแม่วีน อำเภอสันป่าตอง (ปัจจุบันเป็นอำเภอแม่วีน) จังหวัดเชียงใหม่ แต่เดิมพื้นที่แห่งนี้เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ซึ่งชาวเขาได้ร้องเรียนว่าเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารแต่มีมูลสัตว์ทำให้น้ำสกปรก พระองค์มีพระราชกระแสรับสั่งให้กรมวิชาการเกษตรดำเนินการใช้ทุ่งหญ้าแห่งนี้เป็นสถานที่ทดลองและขยายพันธุ์พืชสำหรับเกษตรกรบนที่สูง เช่น กาแฟ ข้าวไร่ นาปรัง ไม้ผลเมืองหนาว พืชผัก และไม้ดอกไม้ประดับ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมสถานีทดลองเกษตรหลวงขุนวาง จังหวัดเชียงใหม่
วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๔

สนองพระราชดำริ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๓

กรมวิชาการเกษตรได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริ โดยให้ กองพืชสวน (สถาบันวิจัยพืชสวน) ทำการบุกเบิกสถานีทดลองเกษตรหลวง ขุนวาง เมื่อวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้รับการสนับสนุนพระราชทรัพย์ ส่วนพระองค์ผ่านโครงการหลวง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุน การพัฒนาอาชีพด้านการปลูกพืชสำหรับเกษตรกรบนที่ราบสูง

วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๔

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จ พระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งไปยังหน่วยหลวงอนุรักษ์ต้นน้ำที่ ๕ (หน่วยขุนวาง) และประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินไปยังสถานีทดลอง เกษตรหลวงขุนวาง

เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรแปลงปลูกข้าวในแปลงนาที่ค่อนข้างขาดแคลนน้ำ และได้พระราชทานคำแนะนำการให้น้ำต้นพืช
ทรงตรวจเยี่ยมแปลงปลูกพืชผักเมืองหนาวและทอดพระเนตรแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์พืชผัก เบื้องพระปฤษฎางค์เป็นแท่งก้นน้ำ
วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๔

พื้นที่ของสถานี ได้มีการทำขั้นบันได โดยกองเกษตรวิศวกรรม (สถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม) มีการปลูกผักเมืองหนาว แปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ผัก และแปลงปลูกข้าว ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จทอดพระเนตรกิจกรรมต่างๆ ของสถานี ในขณะที่นั้นสถานี มีปัญหาเรื่องน้ำเป็นอย่างมาก จึงมีพระราชกระแสรับสั่งให้กรมชลประทานจัดสร้างบ่อพักน้ำสำหรับสถานี

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมสถานีทดลองเกษตรหลวงขุนวาง จังหวัดเชียงใหม่
วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งไปยังสถานีทดลองเกษตรหลวงขุนวาง พร้อมด้วยคณะทูตานุทูต ๒๔ ประเทศ ทั้งสองพระองค์ได้ทอดพระเนตรเห็นการปลูกดอกไม้ไม้พุ่มชนิดสวยงามมาก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงปลูกบัว ๑ ต้น และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงปลูกบัวอีก ๑ ต้น หลังจากนั้นเสด็จพระราชดำเนินขึ้นไปทอดพระเนตรบ่อพักน้ำที่กรมชลประทานสร้างขึ้น น้อมเกล้าฯ ถวายตามพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕ และมีพระราชดำริให้สร้างเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำ ใช้น้ำก่อนที่น้ำจะไหลลงมาที่บ่อพักน้ำ

เสด็จพระราชดำเนินไปตามไหล่เขาที่ลาดชัน ตรวจเยี่ยมสถานีทดลองเกษตรหลวงขุนวาง จังหวัดเชียงใหม่
วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕

สำหรับพื้นที่ของสถานีฯ โดยทั่วไปในขณะนั้น เพิ่งจะมีการปรับพื้นที่ ต้นไม้ใหญ่ยังไม่มี เวลาเฮลิคอปเตอร์จอดที่พื้นดินหรือเวลาที่พระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนินตรวจงานจะมีฝุ่นมาก มีพระราชกระแสรับสั่งว่า พระองค์ท่านแพ้ฝุ่น ในปีนี้การทดลองเอาปลาคาร์พมาเลี้ยงในบ่อพักน้ำที่สร้างขึ้นมาด้วย นอกจากนั้น พระองค์ได้เสด็จ ไปยังผาแง่ม ซึ่งอยู่ห่างไกลออกไปประมาณ ๓ กิโลเมตร และมีพระราชดำริให้พัฒนาพื้นที่ให้ชาวบ้านได้มีน้ำใช้ในการเกษตรด้วย พระองค์ท่านมีพระราชกระแสรับสั่งกับอธิบดีกรมวิชาการเกษตร และผู้อำนวยการโครงการหลวง เกี่ยวกับการคมนาคมเพื่อขนส่งผลผลิตการเกษตรไปยังตลาดในเมืองเชียงใหม่ที่มีปัญหาอย่างมาก จำเป็นต้องก่อสร้างถนนเชื่อมโยงจากบ้านแม่จอนผ่านขุนหลวงไปยังปากทางบ้านผาหมอนหรือขุนกลาง ทางใดทางหนึ่งจึงจะสามารถลดปัญหาการขนส่งการผลิตผลการเกษตรได้ตามพระราชประสงค์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลี ก ร ร ม

ทรงปลูกต้นข้าว ต้นแรก เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕
ซึ่งภายหลังได้ตั้งชื่อว่า “พันธุ์ขุนวาง ๑” และต่อมาปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น “พันธุ์บาร์มี ๑”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

พระราชทานแนวทางการใช้น้ำในการปลูกพืช ณ บริเวณบ่อพักน้ำสถานีทดลองเกษตรหลวงขุนวาง และเสด็จพระราชดำเนินผ่านแปลงปลูกพืชผักเมืองหนาว พร้อมด้วยผู้ติดตามและคณะทูตานุทูตจาก ๒๔ ประเทศ เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕

เสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมสถานีทดลองเกษตรหลวงขุนวาง เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งไปยังสถานีทดลองเกษตรหลวงขุนวาง บริเวณสถานีฯ ในขณะนั้นได้มีการปรับปรุงปลูกพืชและต้นไม้ต่าง ๆ ทำให้แลดูเขียวขจีไปหมด เมื่อพระองค์ท่านได้ทอดพระเนตรไปโดยรอบได้มีพระราชกระแสชมว่า **“ปีนี้เขียวกว่าปีที่แล้ว”** ชำราชากรที่เข้าเฝ้าฯ รับเสด็จต่างซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น การเสด็จ มาตรการนี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพิ่งทรงหายจากพระอาการประชวรด้วยโรคพระหทัย ชาวไทยภูเขาจึงทำพิธีรับพระขวัญผูกข้อพระกรทั้งสองพระองค์ จากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโรงอบใช้พลังงานความร้อนจากแสงอาทิตย์ โรงอบแห้งใช้ถ่านลิกไนต์ ห้องเย็นเก็บเมล็ดพันธุ์ และโรงเลี้ยงไหม

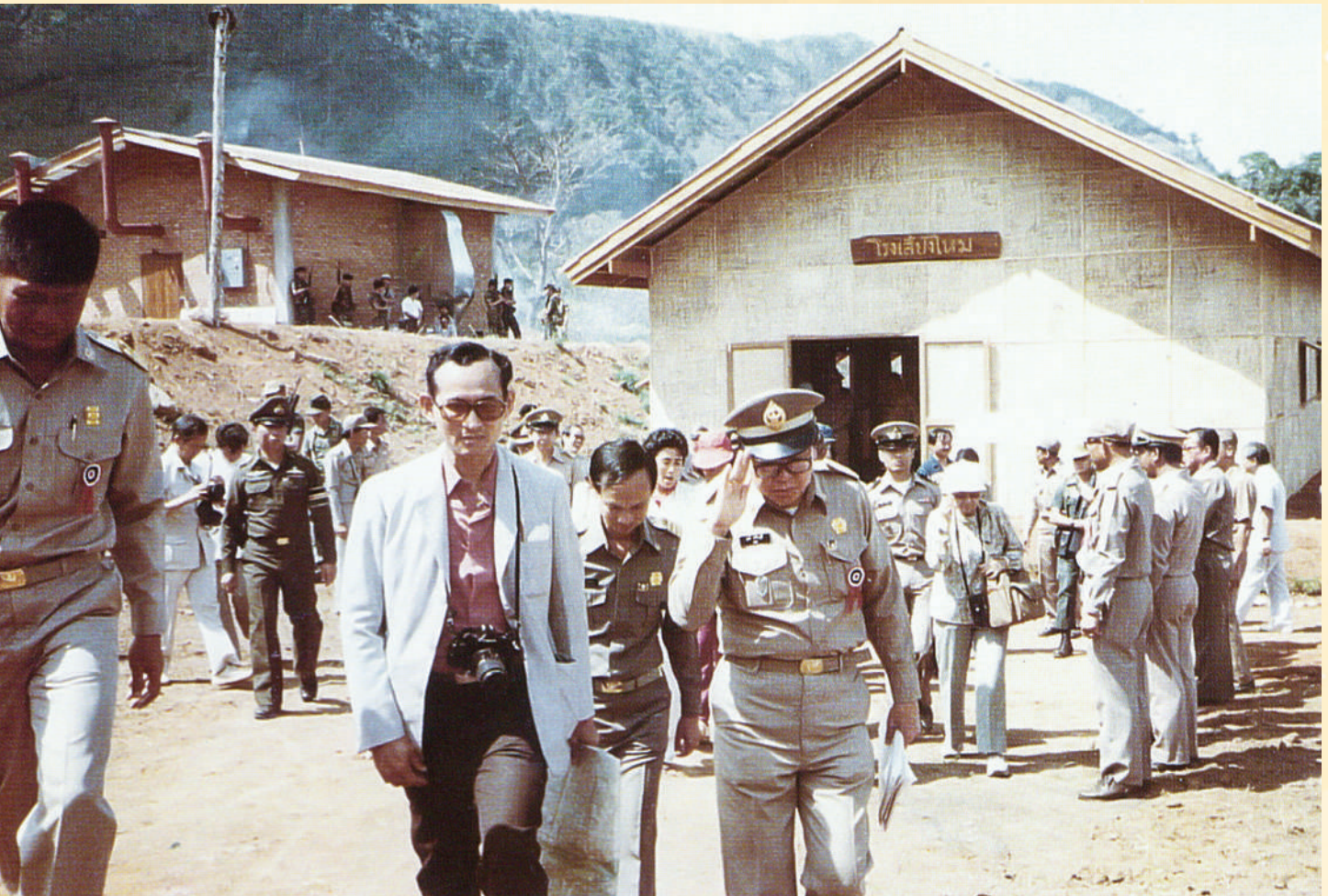
ชาวไทยภูเขาทำพิธีรับขวัญลูกชื้อพระกร เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

ในการเสด็จตรวจงานครั้งนี้ สถาบันวิจัยหม่อนไหมได้กราบบังคมทูลว่า “ข้างบนนี้มีอากาศเย็นเหมาะสำหรับการเลี้ยงไหมลูกผสมหรือสายพันธุ์ต่างประเทศ” จึงมีพระราชกระแสรับสั่งว่า “ให้พยายามรักษาสายพันธุ์ไทยเอาไว้ด้วย เพราะว่าไหมไทยก็มีคุณภาพดี”

จากนั้นพระองค์ทอดพระเนตรแปลงกาแพพันธุ์คาร์ติมอร์ ชั่วที่ ๓ และมีพระราชดำริให้กรมวิชาการเกษตรพัฒนาสายพันธุ์กาแพที่เหมาะสมกับสภาพที่สูงของประเทศไทย เพื่อปลูกทดแทนพันธุ์อื่น

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมโรงอบใช้พลังความร้อนจากแสงอาทิตย์ และตรวจเยี่ยมโรงเรียนใหม่ที่สถานีทดลองเกษตรหลวงขุนวาง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

ทรงปลูกต้นมะคาเดเมียต้นแรก พันธุ์ ๗๔๑ ต่อมาภายหลังได้เปลี่ยนชื่อพันธุ์ เป็น “เชียงใหม่ ๗๐๐”
ที่สถานีทดลองเกษตรหลวงขุนวาง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

ในด้านกรปลูกพืช นอกจากกาแฟแล้ว สถานีฯ ได้เริ่มดำเนินการ
วิจัยมะคาเดเมีย มีการจัดซื้อพันธุ์มะคาเดเมียมาจากฮาวายและออสเตรเลีย
โดยใช้เงินจากสำนักงาน กปร. (คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) ซึ่งนับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็น
ล้นพ้นที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทาน
แก่กรมวิชาการเกษตร และทรงเล็งเห็นความสำคัญของพืชนี้ในอนาคต
ตามที่พระองค์ท่านได้มีพระราชกระแสรับสั่งว่า **“พื้นที่มันจะไม่สูงเกินไป
หรือสำหรับการปลูกมะคาเดเมีย เพราะพื้นที่การปลูกมะคาเดเมียใน
ฮาวายมีการปลูกกันในที่ราบ”** จากผลการวิจัยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗
จนถึงปัจจุบันพบว่า มีมะคาเดเมียบางพันธุ์ที่ปลูกได้ดีบนพื้นที่สูง ในสภาพ
ที่อุณหภูมิและปริมาณน้ำฝนใกล้เคียงกับพื้นที่ราบของฮาวาย จากนั้น
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงปลูกมะคาเดเมีย
พันธุ์ ๗๔๑ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงปลูก
มะคาเดเมียพันธุ์ ๓๔๔ เช่นกัน

เสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมแปลงกาแฟพันธุ์คาติมอร์ ชั่วที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี โดยเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งไปยังสถานีทดลองเกษตรหลวงขุนวาง เพื่อทอดพระเนตรงานของสถานีฯ หลังจากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งไปทอดพระเนตรพื้นที่บริเวณผาเง่มบริเวณบ่อเก็บน้ำที่ ๓ มีพระราชกระแสรับสั่งกับเจ้าหน้าที่ที่รับเสด็จ ดังนี้

๑. ให้ปลูกถั่วในพื้นที่ลาดชัน เพราะพื้นที่ไม่เหมาะกับการปลูกข้าว และน้ำจะไม่พอ

๒. ทรงเห็นด้วยกับชาวเขาที่ปลูกไม้ผลเมืองหนาว เช่น บัวย ท้อ และการปลูกกาแฟ ทรงแนะนำให้ใช้หลักสถิติการปลูกให้เห็นตัวอย่าง ชาวเขาจะได้นำมาปลูกตาม ซึ่งเมื่อได้ผลดี มีรายได้ การปลูกฝิ่นก็ควรจะลดลงไป

เสด็จพระราชดำเนินไปยังบริเวณผาแง่มเพื่อหาแหล่งน้ำให้ราษฎรชาวไทยภูเขาได้ใช้ในการปลูกพืช
ในคราวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมสถานีทดลองเกษตรหลวงขุนวาง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชประสงค์ให้ขยายพื้นที่เหนือบ่อเก็บน้ำที่ ๑ แล้วให้ชาวบ้านมาปลูกพืช โดยอยู่ในการดูแลของกรมวิชาการเกษตร แต่ไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จได้ตามพระราชประสงค์ เนื่องจากมีน้ำไม่เพียงพอ ดังนั้น กรมวิชาการเกษตร จึงเปลี่ยนพืชจากส่งเสริมการปลูกกาแฟมาเป็นกะหล่ำปลี และดอกคาร์เนชั่น ภายหลังได้เปลี่ยนมาเป็นบวบ เนื่องจากเป็นพืชที่ใช้น้ำไม่มาก นอกจากนี้ได้ทอดพระเนตรพื้นที่ที่กรมวิชาการเกษตรใช้ปลูกพืชสมุนไพร โดยสร้างเป็นสวนป่าสมุนไพรที่สูงเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘ พระองค์พอพระราชหฤทัยที่กรมวิชาการเกษตร จะดำเนินการในเรื่องนี้ หลังจากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังบ้านมิ่งขุนวาง เพื่อทอดพระเนตรงานโครงการหลวงที่กรมวิชาการเกษตรและกรมประชาสัมพันธ์รับผิดชอบดูแล พร้อมทั้งเสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมแปลงปลูกดอกคาร์เนชั่นและสหกรณ์ร้านค้า

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมสถานีทดลองเกษตรหลวงขุนวาง ตำบลแม่วิน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

เสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานของศูนย์ศึกษาพัฒนาลุ่มน้ำปาย (ท่าโป่งแดง) จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีนายอำพล เสนาณรงค์ เฝ้าถวายการรับเสด็จ

เสด็จพระราชดำเนินศูนย์ศึกษาพัฒนาลุ่มน้ำปาย (ท่าโป่งแดง) และพระตำหนักปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดชายแดนติดกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน มีพื้นที่ราบน้อย การคมนาคมไม่สะดวก ราษฎรส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อยเผ่าต่าง ๆ ได้แก่ กะเหรี่ยง ม้ง เย้า มูเซอ ลีซอ ไทยใหญ่ (ลัวะ) และจีนฮ่อ (กองพลที่ ๙๓ ของพรรคก๊กมินตั๋ง) อาชีพหลักทั่วไปของชนกลุ่มน้อยดังกล่าวคือ การทำไร่เลื่อนลอย การเลี้ยงสัตว์ หาของป่า รับจ้างขนยาเสพติด ขนเสบียงอาหาร ยุทธรปัจจัย และอาวุธให้แก่กลุ่มกบฏผู้ชาติต่าง ๆ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานของศูนย์ศึกษาพัฒนาลุ่มน้ำปาย (ท่าโป่งแดง) จังหวัดแม่ฮ่องสอน
เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีความห่วงใย
ราษฎรจังหวัดแม่ฮ่องสอน และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศเป็นอย่างมาก
จึงได้มีพระราชดำริให้มีการพัฒนาอาชีพของราษฎรในพื้นที่ดังกล่าวให้มี
ความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยเน้นหนักด้านการเกษตร มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต
การปลูกพืชทดแทนฝิ่น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มี
ประสิทธิภาพสูงสุด การป้องกันการบุกรุก ทำลายป่า การอนุรักษ์ป่าและน้ำ
การปรับปรุงบำรุงดิน ตลอดจนการพัฒนาจิตใจของราษฎรให้เกิดความสามัคคี
และหวงแหนผืนแผ่นดินที่ตนอาศัยอยู่

เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ พระบาทสมเด็จพระปรมินทร
มหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้แม่ทัพภาคที่ ๑
แม่ทัพภาคที่ ๓ อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมปศุสัตว์ และคณะทำงาน
โครงการพัฒนาตามพระราชดำริ เข้าเฝ้าฯ ที่พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์
มีพระราชดำริถึงเหตุผลและความจำเป็นที่ให้มีโครงการนี้ขึ้น มีใจความสรุปได้
ดังนี้

พระราชทานแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่ของศูนย์ศึกษาพัฒนาลุ่มน้ำปาย (ท่าโป่งแดง) จังหวัดแม่ฮ่องสอน
เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

๑. พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสภาพทุรกันดาร ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน การคมนาคมไม่สะดวก การพัฒนาท้องถิ่นเข้าสู่พื้นที่ชนบทมีน้อยมาก ขาดความสนใจที่จะพัฒนาในท้องถิ่นดังกล่าวจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

๒. ราษฎรที่อาศัยเป็นชนกลุ่มน้อย เป็นชาวเขาที่นิยมปลูกฝิ่นเป็นแหล่งค้าและเส้นทางลำเลียงยาเสพติด เพราะมีเขตแดนติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

๓. มีบริษัทเอกชนขอสัมปทานเหมืองแร่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่กลับดำเนินการลักลอบค้าอาวุธ และสิ่งผิดกฎหมายให้แก่ฝ่ายชนกลุ่มน้อย

๔. จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดเดียวที่มีสภาพป่าไม้หลงเหลืออยู่ประมาณร้อยละ ๙๐ ถ้าปล่อยให้ตามสภาพเดิม การทำไร่เลื่อนลอยจะแผ่ขยายมากขึ้น การโค่นต้นไม้และการบุกรุกทำลายป่าจะมีมากขึ้น

๕. สภาพพื้นที่ที่ราษฎรอาศัยอยู่ในสภาพป่าที่เสื่อมโทรม และเป็นเขตป่าสงวน จึงควรจัดการให้ถูกต้องและเหมาะสม

๖. การแทรกซึม การบ่อนทำลายของคอมมิวนิสต์ ได้แผ่ขยายไปทางเหนือมากขึ้น โดยแทรกซึมเข้าจังหวัดแม่ฮ่องสอนผ่านทางอำเภอแม่แจ่มและอำเภอปาย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลี ก ร ร ม

ทรงปลูกต้นมะคาเดเมีย ณ ศูนย์ศึกษาพัฒนาลุ่มน้ำปาย (ท่าโป่งแดง) จังหวัดแม่ฮ่องสอน
เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๔

ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ ณ ศูนย์ศึกษาพัฒนาลุ่มน้ำปาย (ท่าโป่งแดง) จังหวัดแม่ฮ่องสอน
เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

วันที่ ๑๔-๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร โครงการพัฒนาตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพระราชดำริในการปรับปรุงศูนย์ศึกษาฯ ต่าง ๆ เช่น

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเกษตรที่สูงปางตอง

๑. ทรงแนะนำให้พัฒนาศูนย์ฯ ในลักษณะสวนสัตว์เปิด
๒. ทรงแนะนำให้ตรวจสอบระดับตามช่องเขาเพื่อจัดทำฝายเก็บน้ำ
๓. ทรงแนะนำให้พัฒนาการเกษตรพื้นที่ราบเชิงเขา โดยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์
๔. สำหรับพืชที่สูงตามยอดเขา ทรงแนะนำให้ปลูกสร้างสวนป่า และปรับปรุงสภาพป่าให้เหมาะสม

เพื่อสนองพระราชดำริเมื่อวันที่ ๑๔-๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕ ในส่วนของกรมวิชาการเกษตรที่ปฏิบัติงานในโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ทำการปลูกไม้ผลเมืองหนาวชนิดต่าง ๆ เช่น พลับ สาลี่ และกาแฟอาราบิก้า เพื่อเป็นการทดสอบก่อนที่จะนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรต่อไป

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลี ก ร ร ม

พระราชกรณียกิจต่างๆ ในระหว่างที่เสด็จพระราชดำเนินประทับแรม ณ พระตำหนักปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ไปประทับแรมที่พระตำหนักปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทอดพระเนตรแปลงปลูกบัวยของกรมวิชาการเกษตร บริเวณพระตำหนักศูนย์ปางตอง ซึ่งเป็นต้นบัวยที่ขยายพันธุ์มาจากต้นบัวยที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงปลูกที่สถานีทดลองเกษตรหลวงขุนวาง พระองค์พอพระราชหฤทัยในความงอกงาม ซึ่งบัวยที่นี่มีผลดกและมีขนาดใหญ่ ตลอดทั้งมีรูปร่างลักษณะแตกต่างจากพันธุ์ที่ปลูกในพื้นที่อื่น พระองค์ท่านจึงมีพระราชกระแสรับสั่งว่า **“นั่นแหละเป็นเพราะพระบารมีปกเกล้า”** พร้อมทั้งทรงพระสรวล

พระราชกรณียกิจต่างๆ ในระหว่างที่เสด็จพระราชดำเนินประทับแรม ณ พระตำหนักปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

วันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ น. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังศูนย์ศึกษาพัฒนา
ลุ่มน้ำปาย (ท่าโป่งแดง) ได้ทอดพระเนตรแปลงเพาะและขยายพันธุ์ไม้
ของกรมวิชาการเกษตร มีพระราชกระแสรับสั่งให้ปลูกพืชไร่ล้มลุกอื่น ๆ
แซมระหว่างแถวไม้ผล (มะคาเดเมีย) ซึ่งจะทำให้บริเวณนั้นสวยงาม
มากขึ้น และทรงทราบว่าแปลงที่นี้ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ซึ่งพระองค์ท่าน
ได้มีพระราชดำรัสว่า “ให้กรมชลประทานหาน้ำมาให้ เมื่อมีน้ำแล้วให้
กรมวิชาการเกษตรนำไม้ผลไปปลูกบริเวณเชิงเขาด้วย จะทำให้บริเวณ
ภายในศูนย์ฯ ท่าโป่งแดง เป็นพื้นที่สวยงามแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ขอให้กรมวิชาการเกษตรดำเนินการให้เป็นตัวอย่างแก่หน่วยงาน
ราชการและเกษตรกรต่อไป”

พระราชกรณียกิจต่างๆ ในระหว่างที่เสด็จพระราชดำเนินประทับแรม ณ พระตำหนักปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

สนองพระราชดำริวันที่ ๑๘-๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

คณะทำงานโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ปลูกพืชไร่ พืชผัก แซมระหว่างแถวมะคาเดเมีย เช่น ข้าวโพด มะเขือเปราะ ผักกาดหัว ผักคะน้า ฝ้าย และได้เก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์เพื่อใช้สนับสนุนในโครงการตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน นอกจากนี้ยังได้ปลูกไม้ผลเมืองร้อนชนิดต่าง ๆ เช่น ส้มโอ ทูเรียน เงาะ และมังคุด บริเวณที่ราบเชิงไหล่เขาด้วย

วันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปประทับแรม ณ พระตำหนักปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมวิชาการเกษตร พิจารณาปรับปรุงระบบไร่นาภายในศูนย์พัฒนาการเกษตรที่สูงปางตอง ให้สอดคล้องกับระบบชลประทานเพื่อมิให้เกิดน้ำขังในแปลง เพราะว่าหากน้ำขังในแปลงนาน ๆ จะทำให้เกิดดินเปรี้ยว และเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรแปลงมะนาว มีพระราชดำริว่า **“มะนาวเป็นโรค ควรหา มะนาวพันธุ์ที่ทนต่อโรคบนที่สูงมาปลูก”**

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

พระราชกรณียกิจต่างๆ ในระหว่างที่เสด็จพระราชดำเนินประทับแรม ณ พระตำหนักปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

เวลาประมาณ ๑๕.๐๐ น. ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังศูนย์พัฒนา
ลุ่มน้ำปาย มีพระราชดำริว่า “ควรปลูกพืชแซมมะคาเดเมีย ต่อไปให้เลือก
พืชตระกูลถั่ว และวัดผลผลิต”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลี ก ร ร ม

พระราชกรณียกิจต่างๆ ในระหว่างที่เสด็จพระราชดำเนินประทับแรม ณ พระตำหนักปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

สนองพระราชดำริวันที่ ๑๙-๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

คณะทำงานโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ทำการปลูกข้าว เป็นการปรับปรุงระบบไร่นาภายในศูนย์พัฒนาการเกษตรที่สูงปางตอง สำหรับแปลงมะนาว ได้ตัดแต่งกิ่ง หาวิธีการเพื่อไม่ให้มะนาวเกิดเป็นโรค และได้นำพันธุ์มะนาวตาฮิติ ขึ้นไปทำการทดลองปลูก ในส่วนของการปลูกพืชแซมมะคาเดเมียนั้นได้มีการปลูกพืชไร่ พืชผักชนิดต่างๆ แซมระหว่างแถวของต้นมะคาเดเมีย มีการเก็บผลผลิตและเมล็ดพันธุ์ไว้เพื่อแจกจ่ายแก่เกษตรกร

พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรวิศวกรรม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าเฟรเดอริกที่ ๙ แห่งเดนมาร์ก
เสด็จพระราชดำเนินมายังสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร โดยมี ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล รับเสด็จ
เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕

เสด็จพระราชดำเนินกองวิศวกรรม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงทราบดีว่าการทำไร่ทำนา นั้น มีความยากลำบากและ
เป็นงานหนัก ที่ต้องใช้แรงงานมาก เกษตรกรจะต้องเตรียมดิน ปลูก ดูแลรักษาพืช เก็บเกี่ยว นวด และขนย้ายผลิตผล
งานต่าง ๆ ที่ชาวไร่ชาวนาทำจะต้องทำให้ดี ทันท่วงทีและฤดูการ พระองค์ทอดพระเนตรการณ์ไกลถึง
ความจำเป็นที่เกษตรกรจะต้องมีเครื่องจักรกลเกษตรที่เหมาะสมมาใช้งาน ดังนั้นจึงได้มีพระราชดำริกับ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์
เทวกุล ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร (ขณะนั้นเป็น กองวิศวกรรม กรมการข้าว)
ทำงานวิจัยพัฒนาเครื่องจักรกลเกษตรให้เหมาะสมต่อการผลิตและการใช้งานในประเทศไทย และยังมีพระราชดำริ
ให้ศึกษาวิจัยการทำฝนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้มีน้ำเพื่อการเกษตรอีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ิ ก ร ร ม

เครื่องจักรกลเกษตรประเภทต่าง ๆ ที่ได้มีการวิจัยพัฒนาในสมัยนั้น เช่น ควายเหล็ก ท่อสูบน้ำเทพฤทธิ เครื่องนวดข้าว และเครื่องสีข้าวแบบแรงเหวี่ยง ได้รับพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นแนวทางการปรับปรุงเครื่องจักรกลเกษตรเหล่านั้น ให้ใช้งานได้ดี อีกทั้งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จ มายังสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร (ขณะนั้นเป็น กองวิศวกรรม กรมการข้าว) หลายครั้ง โดยครั้งหนึ่งเสด็จ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าเฟรเดอริกที่ ๙ แห่งเดนมาร์ก เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕

จากแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระราชดำริไว้ ปัจจุบันได้มีการดำเนินการพัฒนาและผลิตรายต่อเนื่อง ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้มีการผลิตและใช้งานเครื่องจักรกลเกษตรอย่างแพร่หลายในประเทศไทย สร้างความสะดวกสบายให้เกษตรกรไทย อีกทั้งมีส่วนช่วยในการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตและมูลค่าการผลิต ตลอดจนทำให้อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลเกษตรเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างงาน และสร้างรายได้ให้แก่ประเทศอย่างยั่งยืน

ทรงประดิษฐ์รถแทรกเตอร์สีล้อ เพื่อใช้เตรียมดินปลูกข้าวในแปลงนาทดลองบริเวณโครงการสวนพระองค์
ในสวนจิตรลดา เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๔

ควายเหล็ก

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเล็งเห็นว่าเกษตรกรไทยจำเป็นต้องพึ่งพาเครื่องจักรกลเพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตและปรับตัวให้ทันกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของโลก จึงมีพระราชดำริให้สร้างรถแทรกเตอร์สีล้อขึ้น เพื่อเป็นแบบอย่างให้เห็นว่าคนไทยสามารถสร้างเครื่องจักรกลทางการเกษตรใช้ตัวเอง

ทรงควายเหล็กไถนาเพื่อเตรียมแปลงปลูกข้าว ในแปลงนาทดลองบริเวณโครงการส่วนพระองค์ ในสวนจิตรลดา เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๔

เป็นที่มาของ “ควายเหล็ก” ซึ่งหมายถึง รถแทรกเตอร์สีล้อ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแนวพระราชดำริเพื่อประดิษฐ์และพัฒนาให้เหมาะสมกับการใช้ทุนแรงในงานเกษตรกรรม โดยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ มีพระราชดำริให้ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรมกรมวิชาการเกษตร (ขณะนั้นเป็น กองวิศวกรรม กรมการข้าว) ประดิษฐ์รถแทรกเตอร์สีล้อที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซล ๘.๕ แรงม้า เป็นต้นกำลัง เพื่อใช้เตรียมดินปลูกข้าวในแปลงนาทดลองบริเวณโครงการส่วนพระองค์ ในสวนจิตรลดา และทรงขับควายเหล็กไถนาเพื่อเตรียมแปลงปลูกข้าว ทรงหว่านข้าวลงในแปลงนา เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ต่อมา ๓ เดือน ข้าวตั้งท้องออกรวง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิธีทำขวัญแม่โพสพ ณ แปลงนาทดลอง ตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ จากนั้นทรงเกี่ยวข้าวเพื่อใช้เป็นพันธุ์ข้าวพระราชทาน ในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

ทรงเจิมเครื่องบินที่ใช้ในการทำฝนหลวง

ฝนหลวง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระราชดำริครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กับ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร (ขณะนั้นเป็น กองวิศวกรรม กรมการข้าว) ว่า จะทรงค้นหาวิธีการที่จะทำให้เกิดฝนตกนอกเหนือจากที่ได้รับจากธรรมชาติ โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์กับทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดศักยภาพของการเป็นฝนให้ได้

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ได้ตั้งคณะทำงานขึ้นมาเพื่อการศึกษาวิจัยตามแนวพระราชดำริ คณะทำงานแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มนักบิน คณะทำงานได้เลือกพื้นที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เป็นที่ศึกษาวิจัยและใช้สนามบินหนองตะกั่ว ซึ่งเป็นสนามบินของกองทัพบกและอยู่ในพื้นที่ทำการศึกษาวิจัย เนื่องจากขณะนั้นอำเภอปากช่องแห้งแล้งมาก เกษตรกรไม่สามารถทำไร่ข้าวโพดได้

งานวิจัยครั้งแรกเริ่มด้วยการวัดอุณหภูมิ และความชื้นสัมพัทธ์ของอากาศ ในระดับความสูงต่าง ๆ กัน ก่อนการทดลองโปรยน้ำแข็งแห้งและหลังโปรยน้ำแข็งแห้ง ในการศึกษาวิจัย ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ - ๒๕๐๙ ณ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีอุปสรรคและปัญหา มาก เนื่องจากขาดเครื่องมือและงบประมาณ นักวิชาการทุกคนต้องหาข้อมูลต่าง ๆ แก้ปัญหาแต่ละอย่างทุกครั้งที่ออกปฏิบัติงาน การศึกษาวิจัยช่วงนั้นยังไม่ได้ผล แต่ก็พอจะประมวลปัญหาต่าง ๆ ได้

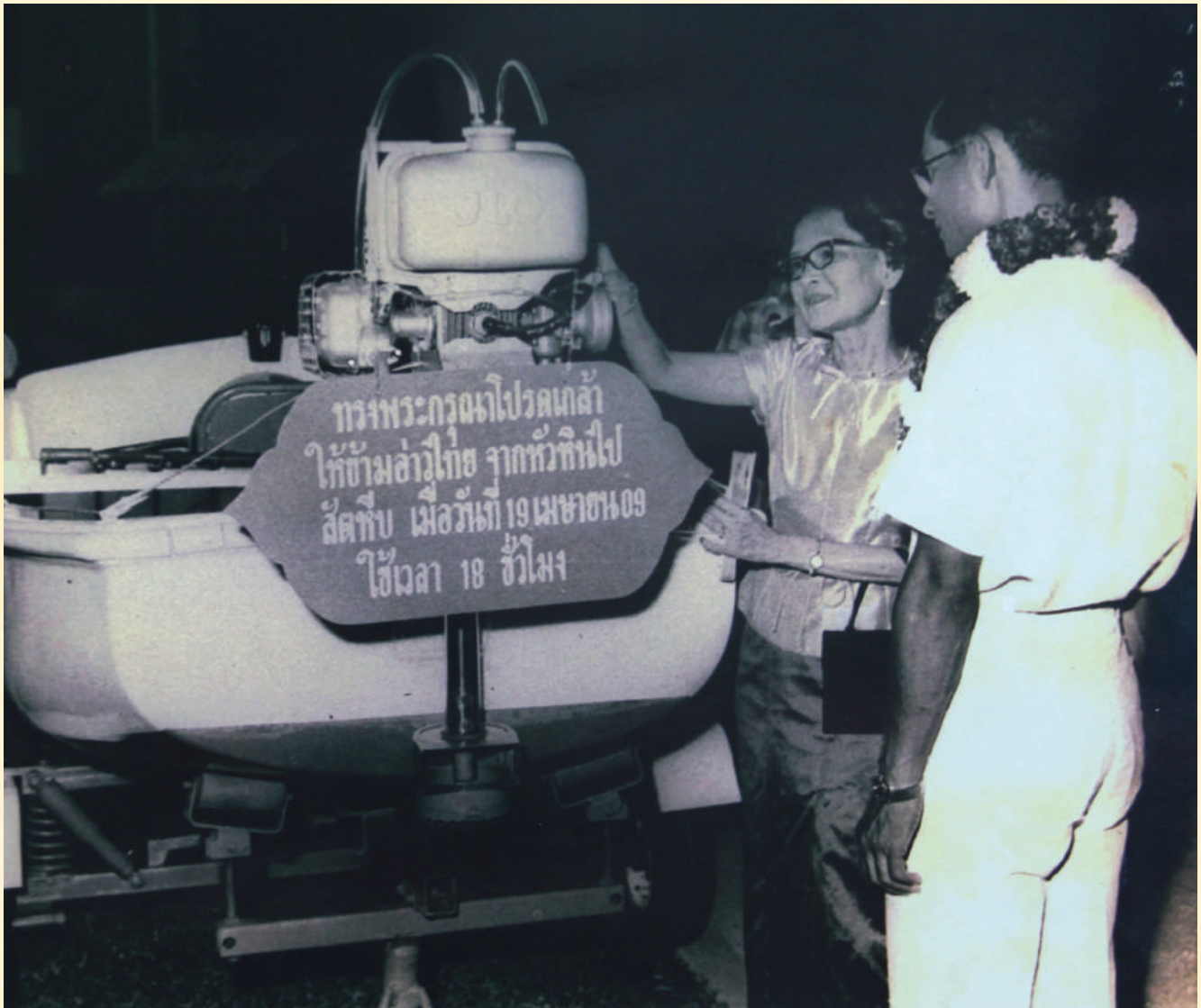
มีพระราชดำริกับคณะทำงานการทำฝนหลวง

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ คณะทำงานได้ย้ายไปศึกษาวิจัยในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามแนวพระบรมราชวินิจฉัย ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเห็นว่าพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แห่งนี้แล้งติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายปีและเป็นจังหวัดที่เหมาะสมที่จะทำการทดลองโดยใช้สนามบินบ่อฝ้ายเป็นฐานปฏิบัติการ

ในการทดลองวันแรก ณ สนามบินบ่อฝ้าย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินเพื่อทรงเจิมเครื่องบินที่ใช้ในการทำฝนหลวง ทอดพระเนตรการทำน้ำแข็งแห้งและประทับทอดพระเนตรการปฏิบัติงานของคณะทำงาน หลังจากคณะปฏิบัติงานขึ้นไปร่อนน้ำแข็งแห้งแล้วจะเห็นการเปลี่ยนแปลงของเมฆเร็วมากจากเมฆสีขาวลอยเต็มท้องฟ้ารวมกันจนเป็นสีเทาเข้มขึ้นเป็นเมฆฝน มีการถ่ายภาพไว้ทุกระยะของการเปลี่ยนแปลงของเมฆทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของสนามบิน เมฆจะเคลื่อนขึ้นไปทางเหนือ คณะทำงานทุกคนตื่นเต้นดีใจเพราะคิดว่าฝนจะต้องตกแน่ ๆ แต่ในที่สุด

ฝนก็ไม่ตก เมฆฝนที่เกิดขึ้นเหล่านั้นลอยผ่านไปหมด พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินมาที่คณะทำงาน และมีพระราชกระแสรับสั่งว่า **“ฝนไปตกที่อื่นหมดแล้ว”** คณะทำงานทุกคนก็มองตามพระองค์ที่ทรงเห็นฝนตก แถบภูเขาฝั่งประเทศพม่าที่มีต้นไม้เขียวชอุ่ม คณะทำงานได้ปฏิบัติงานอยู่ที่อำเภอกำแพงแสน เป็นเวลา ๑๐ วัน จึงได้นำฝนเต็มอ่างเก็บน้ำเขาเต่า

เมื่อมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการทดลอง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โปรดเกล้าฯ พระราชทานคำแนะนำและมีพระราชดำริเพิ่มเติมในการปรับปรุงหลายประการจนสามารถปฏิบัติการฝนหลวงได้ดี และทรงให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทรงติดตามการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดทุกระยะ และทรงแนะนำฝึกฝนนักวิชาการให้สามารถวางแผนปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของแต่ละท้องถิ่น บางครั้งพระองค์ทรงทดลองและควบคุมบัญชาการทำฝนหลวงด้วยพระองค์เอง

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขับเรือหางกุดข้ามอ่าวไทย จาก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไป อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๙

เรือหางกุด

เรือหางยาว เป็นพาหนะที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเมืองไทย แต่ข้อจำกัดของเรือหางยาวที่ต้องอาศัยเพลลาถ่ายทอดกำลังจากเครื่องยนต์ ไปยังใบพัดเรือ ทำให้สูญเสียกำลังบางส่วน และขับเคลื่อนไม่คล่องตัว ต้องออกแรงในการบังคับเลี้ยวมาก ไม่ปลอดภัย และมีปัญหาการพันติดของกอสวะที่ใบพัดที่ติดอยู่ที่หาง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จึงมีพระราชดำริและพระราชอุปถัมภ์การวิจัยคิดค้นเรือหางกุด

ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร (ขณะนั้นเป็น กองวิศวกรรม กรมการข้าว) ได้ออกแบบและพัฒนาต้นแบบเรือหางกุด ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งประสบผลสำเร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขับข้ามอ่าวไทย จากหัวหินไปสัตหีบ เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๙

ในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชกระแสรับสั่งให้มูลนิธิโครงการหลวง ดำเนินการรื้อฟื้นการพัฒนาเรือหางกุดอีกครั้ง ทางมูลนิธิโครงการหลวง จึงได้ติดต่อประสานงานให้สถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการสร้างต้นแบบดั้งเดิมขึ้นมา

เครื่องยนต์เรือหางกุด เป็นเครื่องยนต์ที่แก้ปัญหาเครื่องยนต์เรือหางยาว โดยการตัดหางยาวทิ้ง จึงเป็นที่มาของชื่อ “เรือหางกุด” และเครื่องยนต์จะส่งกำลังไปหมุนใบพัดโดยตรง ไม่ต้องผ่านเพลลา ทำให้ในทางทฤษฎีจะไม่มีการสูญเสียกำลังของเครื่องยนต์ไป อีกทั้งในการขับเคลื่อนจะปลอดภัยกว่าเรือหางยาว สามารถขับไปในที่ที่ตื้นเขินและมีเศษสวะได้ดี สามารถเลี้ยวโค้งได้ในวงแคบและกลับลำได้โดยหมุนเรือรอบตัวเอง และยังสามารถถอยหลังหรือหยุดเรือได้โดยกะทันหัน โดยการเปลี่ยนทิศทางของน้ำ จึงสามารถใช้ขับเคลื่อนในคลองคดเคี้ยวได้สะดวกและคล่องแคล่วมากกว่าเรือหางยาวในปัจจุบัน

ตัวแบบของเครื่องยนต์นั้น เครื่องยนต์ทั่วไปเพลลาจะอยู่ในแนวราบ สำหรับเครื่องยนต์หางกุดเพลลาต้องอยู่ในแนวตั้ง เครื่องเรือนี้ออกแบบโดยอาศัยหลักการขับเคลื่อนของน้ำ โดยดูคาน้ำจากด้านล่างขึ้นมาตรง ๆ และขับเคลื่อนน้ำออกสูงกว่าระดับท้องเรือ ต่างจากเครื่องของเรือหางยาวที่ไม่ได้สูบน้ำขึ้นมา แต่จะขับเคลื่อนเรือโดยอาศัยใบพัดขับน้ำออกไป ทำให้เครื่องยนต์ของเรือหางกุดสามารถปรับเปลี่ยนไปใช้สำหรับบำบัดน้ำเสีย หรือใช้สำหรับสูบน้ำได้อีกด้วย

ในด้านสมรรถนะของเครื่องยนต์ เมื่อใช้ในการขับเคลื่อนเรือไฟเบอร์กลาส ทำยัตตขนาดความยาว ๘ และ ๑๐.๕ ฟุต สำหรับเครื่องยนต์ ๔ แรงม้า และ ๖ แรงม้า ตามลำดับ จะได้ความเร็วสูงสุดที่ประมาณ ๖ และ ๗.๕ กิโลเมตร ตามลำดับ ซึ่งหากมองในแง่ของการทำงานด้านเกษตรกรรม จะมีความเหมาะสม คือ สามารถนำไปใช้ในการขับเคลื่อนเพื่อการเกษตร หรือนำไปใช้สูบน้ำเพื่อการเกษตรได้

เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร โรงนมผงสวนดุสิต

โรงนมผงสวนดุสิต

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงทราบและทรงห่วงใยถึงความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ซึ่งประสบกับปัญหาการจำหน่ายน้ำนมโคที่ได้ราคาไม่เป็นธรรม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร (ขณะนั้นเป็น กองวิศวกรรม กรมการข้าว) ก่อสร้างโรงงานแปรรูปนมโคสดเป็นนมผงขึ้นในพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เพื่อเป็นแบบอย่างแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่จะรวมกลุ่มกันดำเนินการในรูปแบบของสหกรณ์ โดยใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์และพระราชทานชื่อว่า “โรงนมผงสวนดุสิต”

ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ได้ออกแบบเครื่องมือแปรรูปนมโคสดให้เป็นผง โดยวิธีพ่นน้ำนมสดให้เป็นละอองผ่านเข้าไปในลมร้อน น้ำที่อยู่ในน้ำนมจะถูกลมร้อนทำให้แห้งระเหยกลายเป็นไอน้ำออกไป แล้วจะได้นมแห้งเป็นผงละเอียดแยกตัวออกมา ซึ่งเป็นวิธีการผลิตนมผงที่สะอาดที่สุด

โรจนมพวงสวนดุสิต

การออกแบบสร้างเครื่องมือต่าง ๆ ในการผลิตนมผง ได้ใช้วัสดุที่หาได้ภายในประเทศทั้งสิ้น เจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร (ขณะนั้นเป็น กองวิศวกรรม กรมการข้าว) ได้ทดสอบแก้ไขปรับปรุงเครื่องทุกขั้นตอน จนโรงงานสามารถผลิตนมผงที่มีคุณภาพได้ตามพระราชประสงค์ทุกประการ จนในที่สุดมีผู้เห็นคุณค่าของโรงงานผลิตนมผงสวนดุสิต จึงได้ขอพระราชทานแบบไปก่อสร้างโรงงานผลิตนมผงในรูปของสหกรณ์ ณ ตำบลหนองโพ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยก่อสร้างให้มีกำลังผลิตเป็นสองเท่าของโรจนมพวงสวนดุสิต และใช้เจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรมชุดเดียวกับที่สร้างโรจนมพวงสวนดุสิตสร้างและทดลอง

ในช่วงระยะเวลาของการดำเนินการทดลองเครื่องผลิตนมผง ในปีแรกได้ทดลองนำไปจำหน่าย

ในงานกาชาดซึ่งจัดขึ้น ณ สวนอัมพร ปรากฏว่า ได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไปอย่างมาก ผลิตไม่พอจำหน่าย ถึงกับมีการสั่งจองล่วงหน้า ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขจนโรงงานมีความสามารถในการผลิตสูงใกล้เคียงกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ โรงงานนมพวงสวนดุสิตสามารถรับซื้อนมสดจากสมาชิกผู้เลี้ยงโคนมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มากขึ้น ทำให้ช่วยบรรเทาปัญหาการขาดตลาดจำหน่ายนมสดของผู้เลี้ยงโคนมได้มากขึ้น

นอกจากการปรับปรุงและพัฒนาการผลิตนมผงให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นแล้ว โรงงานนมพวงสวนดุสิตยังได้พัฒนาผลิตนมผงในรูปของนมพวงหวานและนมเม็ดอีกด้วย พัฒนารูปแบบของการบรรจุ แบบบรรจุถุงพลาสติกขนาดต่าง ๆ กัน และบรรจุกระป๋อง พร้อมคำแนะนำการรับประทานไว้ด้วย

โรงสีข้าวตัวอย่าง สวนจิตรลดา

โรงสีข้าวตัวอย่าง สวนจิตรลดา

ในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงดนตรีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีกระแสพระราชดำรัสแสดงความห่วงใยชาวนา และพระราชทานพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับข้าวไว้ว่า

“...เวลานี้ถึงทำไมมีข้าวมาก ราคาข้าวก็ตก ก็น่าจะเป็นการดีที่มีข้าวมาก พวกเราที่บริโภคข้าวก็จะได้ซื้อข้าวในราคาถูก แต่หารู้ไม่ข้าวที่บริโภคทุกวันนี้ ราคา ก็ยังแพงเป็นที่เดือดร้อนแก่ประชาชนทั่วไป ก็ต้องหาเหตุผลทำไมแพง ข้าวที่บริโภคแพงและข้าวที่ชาวนาขายถูก...”

“...เข้าไปหากลุ่มชาวนา ถามเขาว่าเป็นอย่างไร เขาบอกว่าแย่ข้าวราคาถูก ก็ถามเขาว่า ยังนางมีหรือเปล่าที่จะเก็บข้าว เขาบอกว่ามีก็เลยเห็นว่าควรที่จะเก็บข้าวเอาไว้ก่อน หลังจากที่ข้าวล้นตลาด แต่ว่าไม่ทันนึกดูว่า ทำไมเขาเก็บข้าวไม่ได้แม้จะมียุ้งฉางก็เพราะเขาติดหนี้...”

“...เหตุที่ติดหนี้ก็คือ ...เสื้อผ้าเหล่านั้น หรือกะปิ น้ำปลา หรือ แม้แต่ข้าวสารก็ต้องบริโภค ถ้าไม่ไปซื้อที่ตลาดหรือร่วมกันไปซื้อ...ก็คง เป็นพ่อค้าหรือผู้ที่มาซื้อข้าวเป็นผู้นำมา อันนี้ก็เป็นที่ทำให้ข้าวถูก ข้าว เปลือกถูกแล้วก็ทำให้ข้าวสารแพง คือว่า ชาวนาทำนาไปตลอดปีก็ต้อง บริโภค เมื่อต้องบริโภค ก็ต้องเอาสิ่งของ ต้องไปติดหนี้เข้ามาสำหรับหา สิ่งของบริโภค แล้วก็เอาเครื่องบริโภค ก็ได้รับบริการอย่างดีที่สุดจาก ผู้ที่มาซื้อข้าว บอกว่าไม่ต้องเอาข้าวมาเดี๋ยวนี้ เวลาได้ผลแล้วก็จะเอา แต่ ว่าเอาสิ่งของมาให้แล้วก็เชื่อ ของนั้นก็ราคาแพง เพราะว่ามันมาถึงที่ ข้าวที่เวลาได้แล้วจะขายก็ต้องขายในราคาถูก เพราะว่าเขามักรับถึงที่ อันนี้เป็นปัญหาสำคัญ...”

“...ถ้าจะแก้ปัญหานี้ ก็จะต้องแก้จุดนี้...ต้องแก้ด้วยการรวมกลุ่ม กันเป็นกลุ่มผู้บริโภคเหมือนกัน แล้วก็ไปติดต่อกับกลุ่มผู้ผลิต โดยที่ไป ตกลงกันและอาจจะต้องตั้งหรือไปตกลงกับโรงสีให้แน่ จะได้ไม่ต้องผ่าน หลายมือ ถ้าทุกคนที่บริโภคข้าวตั้งตัวเป็นกลุ่มแล้วก็ไปซื้อข้าวเปลือก แล้วไปพยายามสีเอง หรือให้ผู้แทนของตัวเองสี ก็ผ่านมือเพียงผู้ที่ผลิต ผู้ที่สีและผู้บริโภค ก็ตัดปัญหาอันนี้ลงไป...”

เนื่องจากพระราชดำริดังกล่าวข้างต้น และเพื่อที่จะทรงศึกษา หาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงสี และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการสีข้าว จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงสีตัวอย่างขึ้นในบริเวณใกล้เคียงกับ โรงนมผงสวนดุสิต และโรงโคนมจิตรลดา โดยให้ข้าราชการในพระองค์ รวมกลุ่มกันขึ้นในรูปสหกรณ์ และพระราชทานทรงจ่ายพระราชทรัพย์ ส่วนพระองค์ เป็นจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) สำหรับให้ เริ่มกิจการขึ้นต้น โรงสีข้าวตัวอย่างแบบสหกรณ์นี้จะดำเนินการจัดซื้อ ข้าวเปลือก ในราคาเป็นธรรม เพื่อกักตุนและเก็บรักษาไว้ทำการสีเป็น ข้าวสารจำหน่าย เพื่อให้สมาชิกได้บริโภคข้าวสารในราคาอันสมควร

ในการนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรวิศวกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับผิดชอบ ดำเนินการก่อสร้าง โรงสีตัวอย่างนี้เป็นโรงสีแบบใช้ระบบแรงเหวี่ยง ซึ่ง ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล วิจัยประดิษฐ์ไว้แล้ว ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ และ เริ่มดำเนินการสร้างเครื่องจักร โรงสี และอาคารพร้อมทั้งยุ้งฉาง ตั้งแต่เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นต้นมา จนแล้วเสร็จ เครื่องจักร โรงสี อาคาร ยุ้งฉาง และระบบระบายความชื้น รวมทั้งอุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ สร้างขึ้น จากแบบที่ประดิษฐ์ภายในประเทศ โดยโรงงานวิจัยของสถาบันวิจัย เกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร (ขณะนั้นเป็น กองวิศวกรรม กรมการข้าว) ทั้งสิ้น

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในพิธีเปิดโรงสีข้าวตัวอย่าง เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ ประกอบด้วย อาคารโรงสี ยุ่งฉางเก็บข้าวเปลือกทำด้วยไม้ ขนาดความจุ ๑๕ เกวียน และฉางเหล็กทรงกลมมีที่ระบายอากาศ จำนวน ๒ ฉาง จูข้าวเปลือกได้ฉางละประมาณ ๑๕ เกวียน

การจัดตั้งโรงสีข้าวตัวอย่างสวนจิตรลดา มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อศึกษาข้อมูลต่าง ๆ โดยอาศัยตัวเลขและสถิติที่เก็บได้จากการทดลอง
๒. เพื่อให้มีการติดต่อโดยตรงระหว่างชาวนา ผู้ผลิตข้าว กับผู้บริโภคโดยให้มีการดำเนินกิจการในแบบรวมเป็นกลุ่มแบบสหกรณ์
๓. ดำเนินการจัดซื้อข้าวในต้นปี ขณะที่ข้าวบริบูรณ์ แล้วเก็บไว้สีตลอดปี
๔. ศึกษาและค้นคว้าวิธีการเก็บรักษา และวิธีการสีข้าวให้ได้ผลมากที่สุด

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างฉางข้าวขนาดความจุ ๕๐๐ เกวียน โดยใช้แบบแปลนของเกษตรและสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ (ในขณะนั้น) พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเจิม ในวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

ในวันที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในพิธีเปิดโรงสีข้าวตัวอย่างนั้น ได้มีเกษตรกรจากจังหวัดระยองท่านหนึ่ง ได้นำเครื่องสีข้าวขนาดเล็กที่ตนเองได้สร้างขึ้นน้อมเกล้าฯ ถวาย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานให้สถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร นำไปศึกษาวิจัย ปรับปรุง เพื่อให้เครื่องสามารถสีข้าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร ได้น้อมเกล้าฯ รับแนวพระราชดำริ มาทำการออกแบบสร้าง และปรับปรุงจนได้เครื่องสีข้าวที่สามารถสีข้าวให้มีประสิทธิภาพ และได้ข้าวสารที่มีคุณภาพดีขึ้น

ต่อมาสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร ได้ขอรับความช่วยเหลือจากศูนย์วิจัยและพัฒนาระหว่างประเทศแห่งแคนาดา ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำโครงการวิจัยเครื่องสีข้าวแบบหมู่บ้าน จึงทำให้นักวิชาการของสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร ได้มีโอกาสค้นคว้าวิจัย และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของเครื่องสีข้าวขนาดเล็กทั่วประเทศ มาวิเคราะห์ แล้วนำข้อดีต่าง ๆ มาพัฒนาออกแบบเครื่องสีข้าวแบบหมู่บ้านให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยสามารถแยกปลายข้าวหิมและปลายข้าวท่อนออกได้ กรมวิชาการเกษตรได้น้อมเกล้าฯ ถวาย ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้กลุ่มเกษตรกรที่หมู่บ้านสุคีริน ทำให้เกษตรกรมีความปลาบปลื้มเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากหมู่บ้านสุคีรินเป็นหมู่บ้านที่อยู่ในหุบเขาที่ห่างไกล มีความลำบากในการที่ต้องขนข้าวไปสีไกล ๆ เกษตรกรได้ช่วยกันดูแลรักษาซ่อมแซมเครื่องสีข้าวกันเอง สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ภายใต้การควบคุมดูแลของกรมประชาสัมพันธ์ และมีชื่อว่า “โรงสีข้าวพระราชทาน”

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทรงทราบปัญหาความเดือดร้อนของแต่ละท้องถิ่น ทั้งในเรื่องดิน แหล่งน้ำ ตลอดจนสภาพแวดล้อมอื่น ๆ จึงมีพระราชดำริที่จะแก้ปัญหาตามลักษณะของปัญหา และสภาพแวดล้อม ด้วยเหตุนี้กิจกรรมและโครงการตามพระราชดำริต่าง ๆ จึงทรงมุ่งเน้นช่วยให้ราษฎรสามารถพึ่งตนเองได้ ดังพระราชดำรัสที่ว่า

“..การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์ และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ในสังคมวิทยา ภูมิประเทศทางสังคมวิทยา คือ นิสัยใจคอของคนเรา จะไปตามบังคับคนให้คิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เราเข้าไป ไปช่วย โดยที่จะคิดให้เขาเข้ากับเราไม่ได้ แต่ถ้าเราเข้าไปแล้วเราต้องเข้าไปดูว่า เขาต้องการอะไรจริง และก็อธิบายให้เขาเข้าใจ หลักของการพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง..”

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาชนบทที่สำคัญ คือ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา ซึ่งมีทุกภาคของประเทศไทยรวม ๖ ศูนย์ ได้แก่

๑. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชชนิดต่าง ๆ

๒. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี วัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรม

๓. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี วัตถุประสงค์ในการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางด้านการประมงชายฝั่ง

๔. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร วัตถุประสงค์ในการพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การปรับปรุงดิน ฟื้นฟูป่าไม้ การชลประทาน และการปลูกพืชเศรษฐกิจ

๕. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์การพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำลำธาร รวมทั้งการพัฒนาเกษตรกรให้พึ่งตนเองได้โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม

๖. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาดินพรุให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทุกแห่งเป็นศูนย์รวมของการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ชนบทของแต่ละภูมิภาค เพื่อให้ได้ซึ่งวิธีการแก้ไขปัญหาแนวทางการพัฒนา รวมทั้งเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและอาชีพของราษฎรในพื้นที่นั้น ๆ ทั้งนี้มีการขยายผลการดำเนินงานภายในศูนย์กระจายไปสู่ราษฎร ในรูปแบบของการฝึกอบรม การสาธิต และศึกษาดูงาน

การพัฒนาชนบทตามโครงการพระราชดำริ เป็นกิจกรรมที่กระจายครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั่วประเทศ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมุ่งเน้นพื้นฐานการพึ่งพาตนเองของราษฎรในระยะยาว โดยเฉพาะปัจจัยการผลิตที่จำเป็นทั้งที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ และการให้ความรู้แก่ราษฎร

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๖ ศูนย์

ทรงวางแผนและพระราชทานแนวพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา

กรมวิชาการเกษตรได้ทำการศึกษาและทดสอบพันธุ์พืชเพื่อหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น มะม่วงหิมพานต์ มะม่วงแก้ว ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เห็ด ยางพารา สมุนไพร ข้าว และผลไม้ สำหรับยางพารา ผลจากการทดสอบปลูกยาง และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องทำให้สามารถสรุปเป็นเทคโนโลยีการปลูกยางในท้องถิ่นที่แห้งแล้งได้ เกิดประโยชน์อย่างมาก ในการส่งเสริมปลูกยางพารา นอกจากนี้ยังทำการทดสอบการเกษตรแบบยั่งยืน เช่น การปลูกข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ในระบบการเกษตรแบบยั่งยืน ด้วยการลดสารเคมีร่วมกับการใช้ปุ๋ยหมักและเศษวัสดุในท้องถิ่น การใช้ตาข่ายไนลอนคลุมแปลงผัก และจากผลงานที่กรมวิชาการเกษตรได้นำมาทดสอบ สามารถนำไปพัฒนาหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมและทรงปลูกต้นไม้ในโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคันทรง จังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๒๔

รับสั่งถามถึงทุกข์สุข และการประกอบอาชีพของชาวบ้านตำบลเขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโครงการสวนสมเด็จฯ พระศรีนครินทร์บรมราชชนนี และโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

กรมวิชาการเกษตรได้สนองพระราชดำริ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ๒ ประการ คือ การหารูปแบบการจัดระบบการปลูกพืช โดยมีไม้ผลที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมเป็นหลัก และเพื่อหารูปแบบการทำฟาร์มผสมผสานที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และความเป็นอยู่ในท้องถิ่นให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองและอยู่รอดได้

ในการดำเนินงานกรมวิชาการเกษตร ได้ยึดแนวทางสู่เกษตรยั่งยืนเป็นหลัก กิจกรรมที่ดำเนินการไปแล้ว ได้แก่ ระบบการปลูกพืช โดยมีไม้ผลเป็นพืชหลัก ระบบการทำฟาร์มผสมผสานในสภาพที่ลุ่มและที่ดอนระบบวนเกษตร เกษตรธรรมชาติ เกษตรผสมผสานตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ การลดการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกในระบบการปลูกพืช และการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในสาธารณสุขมูลฐาน (นิยาม : บริการสาธารณสุขในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชนในเขตเมืองที่เพิ่มเติมหรือเสริมจากระบบบริการของรัฐ โดยประชาชนมีส่วนร่วมและแก้ไขปัญหาของตนเองได้ โดยมีรัฐเป็นผู้ช่วยเหลือเพื่อให้ชุมชนพึ่งตนเองได้)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโครงการสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ทราบรมราชชนนี และโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโครงการสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ทราบราษฎร
และโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลสามพระยา อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

มีพระราชปฏิสันถารกับรองอธิบดีกรมวิชาการเกษตรและข้าราชการที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ
เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไปทอดพระเนตรความก้าวหน้าของกิจกรรมต่าง ๆ และได้พระราชทานพระราชดำริเพิ่มเติมว่า “เกษตรผสมผสาน ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่เป็นเพียงทฤษฎี ควรทดลองหลาย ๆ อย่าง หญ้าแฝกไม่สามารถขึ้นในร่มได้และใช้น้ำมาก หากปลูกล้อมรอบชนิดโคนต้นไม้มาก จะทำให้ต้นไม้ขาดน้ำได้ แต่หญ้าแฝกช่วยป้องกันแมลงในแปลงผัก และป้องกันงูได้”

มีพระราชปฏิสันถารกับรองอธิบดีกรมวิชาการเกษตรและข้าราชการที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ
เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

นอกเหนือจากป้องกันการชะล้างหน้าดินและ
ขอบบ่อพังทลาย ยังพระราชทานพระราชดำริให้ศึกษา
น้ำมันในเมล็ดมะกอกป่าและมะกอกน้ำ และพระบรมราช
วินิจฉัยเกี่ยวกับการปลูกข้าวไร่ในพื้นที่ที่มีน้ำน้อย และสร้าง
สวนผลไม้ พืชผัก และต้นไม้ที่ทนชอบตามป่าและชายเขา
เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศ งานวิจัยและพัฒนาระบบเกษตร
ผสมผสานในพื้นที่เกษตรกร ดำเนินการทดสอบการปลูก
พืชแบบผสมผสานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ร่วมโครงการ
จำนวน ๑๕ ราย ไร่ละ ๘ ไร่ รวมพื้นที่ ๑๒๐ ไร่
บริเวณหน้าพลับพลาที่ประทับ จำนวน ๕ ราย บริเวณ
เขาพุซังหมอบ จำนวน ๕ ราย อ่างห้วยหวาย จำนวน ๔ ราย
และอ่างเขาพุซังหมอบ ๑ ราย เป็นแปลงต้นแบบ
ปลูกพืชหลายชนิดรวมกันในพื้นที่ ๘ ไร่ มีไม้ผล ๕ ไร่
ปลูกพืชไร่ ๒ ไร่ และปลูกพืชผัก ๑ ไร่ เพื่อเป็นการนำร่อง
เกษตรกรในโครงการ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เริ่มก่อตั้งตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในคราวที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดจันทบุรี เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยสรุปว่า ให้พิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสมจัดทำโครงการพัฒนาจังหวัดจันทบุรี โดยพระราชทานเงินที่ราษฎรจังหวัดจันทบุรี ได้ร่วมทูลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศลเป็นทุนในการริเริ่มดำเนินการ

ต่อมาในวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระราชดำริเพิ่มเติม ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน สาระโดยสรุปว่า...

“ให้พิจารณาจัดหาพื้นที่ป่าสงวนเสื่อมโทรมหรือพื้นที่สาธารณประโยชน์ เพื่อจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนา เช่นเดียวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน ให้เป็นศูนย์ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาในเขตที่ดินชายทะเล”

จังหวัดจันทบุรี ได้ร่วมหารือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและพิจารณาความเหมาะสม

จึงกำหนดพื้นที่ ตำบลคลองซุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการศึกษาวิจัยและการพัฒนาในเขตที่ดินชายทะเล โดยวิธีการผสมผสานความรู้อันหลากหลายของแต่ละหน่วยงาน เพื่อวางแผนพัฒนาการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เหมาะสมและยั่งยืนตลอดไป

ในส่วนของงานวิชาการเกษตร ดำเนินการศึกษวิจัยและทดสอบการเกษตรแบบผสมผสานทั้งในพื้นที่ศูนย์และพื้นที่หมู่บ้านรอบศูนย์รวมทั้งมีการสาธิต ฝึกอบรม และถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร โดยนำความรู้จากการศึกษาในศูนย์ที่ได้ผลดีไปแนะนำให้แก่เกษตรกรหมู่บ้านรอบศูนย์ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพด้านการเกษตรทำการปลูกพืชผัก พืชไร่ ข้าว และไม้ผล เป็นรายได้เสริมให้แก่ครอบครัว

จากการทดสอบดังกล่าว เกษตรกรยอมรับพันธุ์ข้าวปทุมธานี ๖๐ ที่ให้ผลผลิตสูงและคุณภาพตรงตามความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งต้องการข้าวที่หุงขึ้นหม้อและเมล็ดค่อนข้างแข็ง ด้านพืชหลังนาที่เกษตรกรมีความสนใจ คือ การปลูกถั่วลิสงพันธุ์ไทนาน ๙ และการปลูกผักหลังนา ในด้านการเพาะเห็ดเกษตรกรยอมรับการเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน และเห็ดฮังการี

เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจกรรมศึกษาและพัฒนาการปลูกยางพารา ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๒

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ มีกิจกรรม ได้แก่ การศึกษาและพัฒนาการปลูกข้าว การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร การปลูกพืชไร่ การเพาะเห็ด การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การปลูกยางพารา และศึกษาพัฒนาระบบเกษตรผสมผสาน ผลการดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริ สรุปได้ดังนี้

ข้าว

ข้าวเหนียวสายพันธุ์ KKNUR 82003-SKN-69-1-1 มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่บริเวณนี้ ปลูกได้ดีทั้งสภาพข้าวนาสวนและข้าวไร่ มีผลผลิตเฉลี่ย ๔๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ มีคุณภาพหุงต้มดี กลิ่นหอมและนุ่มกว่าข้าวพันธุ์ข้าวแม่จัน แนะนำให้เกษตรกรปลูกข้าวเพื่อเป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ของหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ข้าวพันธุ์ดี ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ปลูกโดยไม่ใช้สารเคมี ส่งเสริมให้ใช้ปุ๋ยชีวภาพและการปลูกถั่วพุ่มฝักสดหลังนา ซึ่งเก็บไว้ทั้งผลผลิตและเป็นปุ๋ยพืชสดได้ด้วย

พืชไร่และการแปรรูป

มีการส่งเสริมให้เกษตรกรแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร ได้แก่ ผลผลิตจากการปลูกถั่วเขียว นำไปแปรรูปเป็นวุ้นเส้นและซีอิ้ว ผลผลิตจากอ้อยนำไปแปรรูปเป็นน้ำตาล การผลิตข้าวเกรียบจากมันสำปะหลัง การทำขนมจากถั่วลิสง รวมทั้งมีการศึกษาทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสับปะรดและกล้วย เป็นต้น

ทอดพระเนตรโรงเพาะเห็ด

เห็ด

“..การใช้เทคโนโลยี วัสดุ หรือรูปแบบของโรงเรือนเพาะเห็ดต้องคำนึงถึงเกษตรกรเป็นหลัก ต้องเป็นสิ่งทีเกษตรกร หรือชาวบ้าน สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ได้ ซึ่งในเรื่องการศึกษาอาจทำได้ในสองลักษณะ คือ การใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ในเทคนิควิธีการปฏิบัติที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และ การใช้เทคโนโลยีระดับกลางหรือสูง ซึ่งเป็นการลงทุนที่สูงขึ้น ให้เป็นตัวอย่างเปรียบเทียบ และอาจจะให้ทางเลือกสำหรับเกษตรกร การใช้เทคโนโลยีระดับสูง ถ้าจำเป็นต้องใช้ ก็ให้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เพื่อให้ได้คำตอบ..”

พระราชดำรัส เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗

“..ให้กรมวิชาการเกษตรจัดหาอุปกรณ์ และดำเนินการสาธิต และฝึกอบรมการเพาะเชื้อเห็ดให้แก่ราษฎรด้วย..”

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๘

กรมวิชาการเกษตรได้สนองพระราชดำริ เข้าไปดำเนินการด้านการจัดหาอุปกรณ์ และสาธิตการฝึกอบรมการเพาะเห็ด โดยใช้วัสดุในท้องถิ่นเพื่อปรับปรุงการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ เห็ดพื้นเมือง และศึกษาพัฒนาการปรับปรุงการเพาะเห็ดสมุนไพร เช่น เห็ดหลินจือ และเห็ดหัวลิง รวมทั้งการฝึกอบรมการเพาะเห็ดแก่เกษตรกร

เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจกรรมศึกษาและพัฒนาระบบเกษตรผสมผสาน เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๒

การทำกรเกษตรผสมผสาน

การทำกรเกษตรแบบผสมผสานในสภาพพื้นที่ราบอาศัยน้ำฝนและมีแหล่งน้ำของเกษตรกร ได้ทำกรศึกษาในพื้นที่เกษตรกร ปลูกไม้ผล พืชผัก และการเลี้ยงปลา รายได้จากทุกกิจกรรมสามารถเพิ่มได้มากกว่า ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์จากเดิมที่ไม่ได้ดำเนินการในระบบเกษตรผสมผสาน

ยางพารา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำริให้ปลูกยางพาราในโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการปลูกเสริมป่ามากกว่าปลูกเพื่อกรีดยางเป็นอาชีพ แต่หากมีผลดีก็เป็นผลพลอยได้ การปลูกยางพาราแซมพื้นที่ป่าจะสร้างความชุ่มชื้นและอนุรักษ์พื้นที่ป่าได้

หม่อนไหม

การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเป็นงานเสริมรายได้แก่ครอบครัวเกษตรกรโครงการพัฒนากรเกษตรอาศัยน้ำฝนในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ จังหวัดสกลนคร มีพื้นที่ปลูกหม่อน ๔ ไร่สร้างโรงเลี้ยงไหมอย่างประหยัด เลี้ยงไหมได้ประมาณ ๖ รุ่นต่อปี แต่ละรุ่นจะเลี้ยงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนและปริมาณใบหม่อน ใช้แรงงานในการเลี้ยง ๒ คนต่อรุ่น

ทอดพระเนตรโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

กรมวิชาการเกษตรได้เข้าไปดำเนินการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับระบบการปลูกพืช การจัดการดินและน้ำ เพื่อการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ ลักษณะดิน การใช้ปุ๋ย และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ พร้อมทั้งได้ศึกษาวิธีการเพาะเห็ด และการนำวัสดุเหลือใช้ในการเกษตรเป็นวัสดุเพาะเห็ด

กิจกรรมที่กรมวิชาการเกษตรเข้าไปดำเนินการนับได้ว่าสนองแนวพระราชดำริ ที่จะส่งเสริมให้ราษฎร มีอาชีพมั่นคง มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยไม่ทำลายธรรมชาติและสภาพแวดล้อม งานส่งเสริมการปลูกพืชมีหลายด้านด้วยกัน เช่น เห็ด ไม้ผล พืชผัก พืชไร่ และพืชสมุนไพร เป็นต้น

ทอดพระเนตรโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

ไม้ผล

ผลการดำเนินงาน พันธุ์ไม้ผลที่สามารถขึ้นได้
เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมบริเวณนั้น คือ มะม่วง (พันธุ์
น้ำดอกไม้เขียวสวย และหนังกลางวัน) ส้มโอ ลำไย และ
ขนุน (พันธุ์วิชาญ) และไม้ผลที่คาดว่าจะสามารถใช้ในการ
แปรรูปได้ เช่น มะขามเปรี้ยว (พันธุ์ศรีสะเกษ) และ
มะม่วงแก้ว ๐๐๗

พืชไร่

พืชไร่หลายชนิดปลูกเพื่อศึกษาและทดสอบ
หลายชนิดที่สามารถปลูกในสภาพแวดล้อม และลักษณะ
พื้นที่ของห้วยฮ่องไคร้ จึงได้นำเอาพืชเหล่านี้มาปลูก
เพื่อแสดงพันธุ์พืช เพื่อให้ผู้ที่สนใจและเกษตรกรได้เข้ามา
ศึกษาดูงาน ดังนี้

ถั่วเหลือง ได้แก่ พันธุ์ สจ.๔ สจ.๕ เชียงใหม่ ๖๐
และเชียงใหม่ ๑

ถั่วลิสง ได้แก่ พันธุ์ไทนาน ๙ ขอนแก่น ๖๐-๑
และขอนแก่น ๖๐-๒

ถั่วเขียว ได้แก่ พันธุ์ชัยนาท ๖๐ ชัยนาท ๓๖ และ
กำแพงแสน ๒

ข้าวโพด ได้แก่ พันธุ์ Hawaiian Sugar Super-
sweet (หวานพิเศษ) ข้าวโพดข้าวเหนียว พันธุ์เชียงใหม่ ๙๐

พืชผัก

ศึกษาวิธีการปลูกผักอนามัยโดยใช้สะเดา
เชื้อแบคทีเรีย *Bacillus thuringiensis* (B.T.) และกับดัก
กาวเหนียวร่วมกัน เพื่อป้องกันกำจัดแมลงโดยนำผัก
ชนิดต่าง ๆ มาปลูกและศึกษาการปลูกผักกางมุ้งและแปลง
ทดสอบ

ผักที่ปลูกในแปลงทดสอบที่เจริญเติบโตและ
ให้ผลดี ได้แก่ ผักกาดขาวปลี ผักกาดเขียวปลี กะหล่ำดอก
กะหล่ำปลี มะเขือเจ้าพระยา พริกหยวก บร็อกโคลี่ มะเขือ
เทศ และมะเขือพวง

ผักกางมุ้ง ที่ได้ผลดี ได้แก่ ถั่วฝักยาว ผักกาดหัว
หอมแบ่ง ผักกวางตุ้ง ผักบุ้งจีน และถั่วแขก

เห็ด

ได้มีการศึกษาการเพาะเห็ดและนำวัสดุเหลือใช้
มาเพาะเห็ดแทนไม้ก้อ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทร
มหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเห็นว่าจะเป็นการช่วยลดการ
ตัดไม้ทำลายป่าลงได้ พร้อมกันนี้ได้ผลิตเชื้อเห็ดสำหรับ
การทดลองและแจกจ่าย ซึ่งงานด้านเห็ดได้มีการเพาะเห็ด
ร่วมกับเกษตรกร สนับสนุนเชื้อเห็ดและอบรมการ
เพาะเห็ดให้แก่ผู้สนใจ

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

“ด้วยพื้นที่ในจังหวัดนราธิวาส เป็นที่ลุ่มต่ำ มีน้ำขังตลอดปี ดินมีคุณภาพต่ำ เนื้อที่ทั้งหมด ประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ กลีกรจำนวนมากไม่มีที่ดินทำกิน แม้เมื่อระบายน้ำออกหมดแล้วก็ยังยากที่จะใช้ประโยชน์ทางการเกษตรให้ได้ผล ทั้งนี้ เนื่องจากดินมีสารประกอบไพไรท์ ทำให้เกิดกรดกำมะถัน เมื่อดินแห้ง ทำให้ดินเปรี้ยว ควรปรับปรุงดินให้ดีขึ้น โดยมีหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้ามาดำเนินการศึกษา และพัฒนาดินพรุร่วมกันแบบผสมผสาน และนำผลสำเร็จของโครงการไปเป็นแบบอย่างในการพัฒนาดินพรุในโอกาสต่อไป จึงขอฝากโครงการศึกษาดินพรุนี้ไว้ด้วย”

แนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

หลังจากปรับปรุงพื้นที่ดินพรุให้อยู่ในสภาพที่สามารถปลูกพืชได้แล้ว ได้มีพระราชดำรินั้นความสำคัญของการปลูกข้าวมากที่สุด ให้เกษตรกรปลูกข้าวเก็บไว้บริโภคตลอดปี ให้มีการพัฒนาในนาร้างและพื้นดินพรุซึ่งมีปัญหา ให้สามารถปลูกพืชได้ตามขอบพรุ

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

ยางพารา

ยางพารา ซึ่งปลูกอยู่ตามบริเวณขอบพรุ ได้ทดสอบพันธุ์ยางที่คาดว่าจะเหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส พบว่า พันธุ์ BPM 24 ให้ผลผลิตสูงสุด

นอกจากนี้ยังให้พัฒนาการทำสวนยางพาราตามหลักวิชาการ เปรียบเทียบกับวิธีการแบบชาวบ้าน เป็นตัวอย่างให้เกษตรกรได้ดูและนำไปใช้ และได้ศึกษาพัฒนาอุตสาหกรรมยางแบบครบวงจรจนถึงผลิตภัณฑ์ยางเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ผู้ที่เข้ามาศึกษาหาความรู้ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองต่อไป

พืชผัก

ได้ทดลองปลูกผักกินใบ กินผล และขยายพันธุ์ผักที่เหมาะสมสำหรับแนะนำให้เกษตรกรปลูก ได้แก่ กะหล่ำปลี บร็อคโคลี่ ผักกาดเขียว กวางตุ้งได้หวัน กวางตุ้ง กระน้ำ ผักกาดขาวปลี มะระ ถั่วฝักยาว พริกหยวก แตงกวา มะเขือฝักยาว บวบเหลี่ยมและกระเจียบเขียว รวมทั้งส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรปลูกผัก และสามารถตอบสนองความต้องการในท้องถิ่นได้

ไม้ดอกไม้ประดับ

ไม้ดอกที่ควรแนะนำให้แก่เกษตรกรปลูก ได้แก่ แกลดิโอลัส กระเจียว ซ่อนกลิ่น มาร์กาเร็ต มะลิ สร้อยทอง หน้าวัว ดาหลา เฮลิโกเนีย และชิงแดง จากเดิมเกษตรกรไม่มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ ต่อมาเกษตรกรเริ่มพัฒนาและนิยมปลูกไม้ดอกไม้ประดับมากขึ้น

เห็ด

ได้ศึกษาวัสดุเหลือใช้ในพื้นที่เพื่อผลิตเห็ด โดยนำกากปาล์มมาผลิตเห็ดฟาง พัฒนาการผลิตเห็ดฟาง กองเตี้ย โดยใช้เชื้อเดียวกับผักตบชวา และผลิตเชื้อเห็ดนางรม นางฟ้า เป้าฮื้อ เพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในโครงการพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และผู้ปกครองเด็กขาดสารอาหาร เพื่อปรับปรุงภาวะโภชนาการของครอบครัวเด็กขาดสารอาหารในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วจังหวัดนราธิวาส

ไม้ผล

ได้แก่ มะพร้าวน้ำหอม ชมพู ฝรั่ง กระท้อน ปลูกแซมด้วยสับปะรด

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

เกษตรทฤษฎีใหม่

เสด็จพระราชดำเนินไปยังแปลงทฤษฎีใหม่ ทรงเยี่ยมโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา จังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณ วัดมงคลชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสระบุรี

เกษตรทฤษฎีใหม่แห่งแรกของประเทศไทย

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระราชกระแสรับสั่งให้มูลนิธิชัยพัฒนาไปหาซื้อที่ดินติดกับวัดมงคล (ต่อมาได้รับพระราชทานนามเป็นวัดมงคลชัยพัฒนา) ตำบลห้วยบง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี และในวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ นายสมจิตร ท้าวครุฑ และนางบุญเรือง ราวีศรี ได้ขายและน้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินรวม ๑๕ ไร่เศษ ซึ่งต่อมาทางราชการโดยกรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร ตลอดจนนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้ร่วมมือกันดำเนินการขุดบ่อน้ำโดยใช้เงินมูลนิธิชัยพัฒนาส่วนหนึ่งและใช้เงินของราชการส่วนหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นการโชคดีมากที่เมื่อขุดแล้วสามารถพบน้ำ จึงนำน้ำนั้นมาใช้เพื่อการเพาะปลูก

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้จัดซื้อที่ดินที่อยู่ติดกันเพิ่มขึ้นอีก ๑ แปลง รวมทั้งมีผู้น้อมเกล้าฯ ถวายเพิ่มเติมรวมเป็นพื้นที่ดำเนินการอีก ๑๕ ไร่เศษ ทรงมอบหมายให้มูลนิธิชัยพัฒนาทดสอบการดำเนินการตามแนวทฤษฎีใหม่โดยพระราชทานแนวทางการดำเนินงานไว้ด้วย ดังพระราชดำริที่ได้ให้ไว้เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เวลา ๑๕.๒๐ น. คราวเสด็จฯ ไปบำเพ็ญพระราชกุศลถวายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่วัดมงคลชัยพัฒนาและทอดพระเนตรการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่วัดมงคลชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และบริเวณพื้นที่ที่จะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยหินขาว อำเภอเมืองจังหวัดสระบุรี ว่า..

“บริเวณพื้นที่ใหม่นี้ให้ปลูกข้าวเป็นหลัก ปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผลแซมบ้าง เพื่อให้ชาวบ้านมีข้าวกินก่อนไม่ต้องซื้อ... ประชาชนมีพื้นที่ประมาณ ๑๕ ไร่ ทำได้ ๒๐๐ บ่อ แต่ต้องดูพื้นที่ที่เหมาะสมด้วย ตอนแรกก็ปลูกข้าวก่อน ทีหลังก็ปลูกไม้ผล ตกลงเราก็สนับสนุนได้... ตกลงเอาแปลงที่ ๓ เพื่อพิสูจน์ว่าราษฎรทำได้ไหม ให้วัดโรงเรียน ราชการ และมูลนิธิร่วมกัน โครงการนี้เป็นโครงการที่สามารถผนึกกำลัง ต้องไม่ลงทุนมากนัก ทำเหมือนชาวบ้านทำ ยอมให้เสียไปบ้าง ถ้าลงทุนทำมากไป หลวงจะทำได้ แต่ชาวบ้านทำไม่ได้...”

หลังจากนั้น บทพิสูจน์ทฤษฎีใหม่จึงได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจัง ด้วยการสนับสนุนจากมูลนิธิชัยพัฒนา ซึ่งในระยะแรกได้ดำเนินการโดยสถาบันวิจัยการทำฟาร์มกรมวิชาการเกษตร จนกระทั่งมาเป็นการดำเนินงานโดยสถานีทดลองพืชไร่พระพุทธบาท (ศูนย์วิจัยและการพัฒนาการเกษตรลพบุรี ในปัจจุบัน)

การดำเนินกิจกรรมตามแนวทฤษฎีใหม่ ได้ดำเนินการในพื้นที่ ๑๕.๕ ไร่ เป็นการจัดสัดส่วนที่ดินที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำเกษตรกรรม โดยมีการทำนาปลูกข้าวเป็นพืชหลัก ทั้งนี้อาศัยแนวพระราชดำริตามทฤษฎีใหม่พระราชทานแบ่งที่ดินออกเป็นสัดส่วนดังนี้

ส่วนที่ ๑

พื้นที่กักเก็บน้ำ (ประมาณ ๓๐ เพอร์เซ็นต์) พื้นที่ส่วนนี้ประมาณ ๓ ไร่ ชูตเป็นสระ ขนาดกว้าง ๕๕ เมตร ยาว ๗๑ เมตร ลึก ๕ เมตร สามารถกักเก็บน้ำได้ ๑๗,๐๐๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร โดยนำน้ำจากสระนี้ใช้ในแปลงข้าว ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และพืชผัก นอกจากนี้แล้วในสระนี้ได้ปล่อยปลานิล และปลาตะเพียน

ส่วนที่ ๒

พื้นที่ทำการเกษตร (ประมาณ ๖๐ เพอร์เซ็นต์) พื้นที่ส่วนนี้แบ่งออกเป็น ๒ แปลง ดำเนินงาน ๒ กิจกรรมด้วยกัน คือ พื้นที่ทำนา-ปลูกพืชหลังนา และพื้นที่วนเกษตร

แปลงที่ ๑

กิจกรรมปลูกข้าว (ประมาณ ๓๐ เพอร์เซ็นต์) แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๖ กระทง พื้นที่ประมาณ ๕.๕ ไร่ ได้ปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ โดยปลูกประมาณเดือนกรกฎาคม และเก็บเกี่ยวปลายเดือนพฤศจิกายน ได้ผลผลิตข้าวเปลือก ๓,๕๕๐ กิโลกรัม หรือ ๖๔๕ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งกล่าวได้ว่า เมื่อดำเนินการตามทฤษฎีใหม่แล้ว ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นจากเดิม ซึ่งได้ ๓๐๗ กิโลกรัมต่อไร่ เป็น ๖๔๕ กิโลกรัมต่อไร่

กิจกรรมปลูกถั่วเหลือง จากพื้นที่เดิมที่ปลูกข้าว เมื่อเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว ได้ปลูกถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ ๖๐ เมื่อประมาณปลายเดือนธันวาคมและเก็บเกี่ยวประมาณปลายเดือนมีนาคม ซึ่งตลอดฤดูได้ให้น้ำไปถึง ๒๒ ครั้ง เนลี่ยให้น้ำประมาณ ๔๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ ได้ผลผลิตถั่วเหลือง ๒๕๐ กิโลกรัมต่อไร่

กิจกรรมปลูกถั่วเขียว เมื่อเก็บเกี่ยวถั่วเหลืองเสร็จแล้ว ได้ทดลองหว่านถั่วเขียวเป็นพืชที่ ๓ พร้อมทั้งได้ปลูกข้าวโพดหวานไปด้วย ซึ่งก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตถั่วเขียวได้ ๓๒๓ กิโลกรัม และเก็บเกี่ยวข้าวโพดหวานได้ ๔๑๖ ฝัก

จะเห็นได้ว่าเมื่อดำเนินการตามทฤษฎีใหม่ โดยกันพื้นที่ส่วนหนึ่งไว้สำหรับกักเก็บน้ำ และนำน้ำมาใช้เมื่อยามที่พืชต้องการ ทำให้ระบบการปลูกพืชได้เปลี่ยนไป โดยแทนที่จะปลูกข้าวได้เพียงพืชเดียวก็สามารถปลูกพืชได้ถึง ๓ ครั้งในรอบปี โดยแต่ละพืชมีผลผลิตสูงพอสมควร

แปลงที่ ๒

กิจกรรมวนเกษตร (ประมาณ ๓๐ เพอร์เซ็นต์) พื้นที่ส่วนนี้ลักษณะดินมีสภาพที่เลว เพราะเป็นบริเวณที่นำดินจากการขุดสระมาถมไว้การปลูกพืชล้มลุกทำได้ยาก จึงปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผลบางชนิดไว้ เพื่อสร้างความชุ่มชื้นให้พื้นที่ โดยปลูกมะขามเทศ กัลยีน น้อยหน่า แล้วแซมด้วยพืชตระกูลถั่ว เพื่อปรับปรุงบำรุงดินระยะยาว จนถึงปัจจุบันนี้มีสภาพธรรมชาติที่ดีขึ้น นอกจากนี้แล้วในระหว่างต้นกล้วยได้ทดลองปลูกพืชสวนครัว เช่น กะเพรา โหระพา และแมงลัก ซึ่งสามารถให้ผลผลิต และนำไปขายเพิ่มรายได้ด้วยเช่นกัน ได้ปลูกขนุน ละไม ชมพู่ ทุเรียนฝรั่ง ชมวง ถั่วหรั่ง และถั่วมะเข้

เสด็จพระราชดำเนินไปยังแปลงทฤษฎีใหม่ ทรงเยี่ยมโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา จังหวัดสระบุรี วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ส่วนที่ ๓

พื้นที่ที่อยู่อาศัย พืชสวนครัวและถนน (ประมาณ ๑๐ ไร่) ได้ทำการปลูกผัก ปลูกดอกพืชมงคล โดยได้ปลูกผักบุ้ง กระถิน มะเขือเทศ มะเขือยาว ผักกาดขาว บวบ ผักกาดขวางตุง ถั่วฝักยาว พืชบางชนิดให้ปลูกเป็นพืชเดี่ยว บางชนิดก็ปลูกแซม เช่น กระถิน-มะเขือเทศ ผักกาด-มะเขือเปราะ และถั่วฝักยาว-กระถิน ซึ่งการทดลองปลูกนี้พบว่าได้ผลพอสมควร เพราะเป็นพืชเสริมรายได้

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า การดำเนินกิจกรรมตามทฤษฎีใหม่ โดยมีพื้นที่ส่วนหนึ่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในยามที่พืชหลัก คือ ข้าว ขาดแคลนน้ำ ทำให้ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นจากปีเริ่มต้นดำเนินการจนถึงปัจจุบันถึง ๑๑๐ เปอร์เซ็นต์ และยังมีปริมาณน้ำเหลือมาปลูกพืชหลังนาได้อีก ทั้ง ๆ ที่ก่อนจะดำเนินงานตามทฤษฎีใหม่นี้ไม่สามารถปลูกพืชฤดูแล้งได้

บัดนี้ การดำเนินงานของโครงการ ได้ก้าวไปข้างหน้า และกิจกรรมตามที่โครงการนี้ได้ทดลองให้ผลดีแล้ว จึงเป็นบทพิสูจน์ทฤษฎีใหม่พระราชทาน ที่สำคัญต่อการนำไปใช้แก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นรูปแบบตัวอย่างแก่ราษฎร สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับไร่นาของตนเองได้อย่างเหมาะสม นั่นคือ หากได้รับการนำไปขยายผลออกไปสู่ไร่นาของราษฎรในพื้นที่รอบ ๆ โครงการ หรือพื้นที่ที่มีปัญหาคล้ายคลึงกันอย่างทั่วถึงและมากขึ้น ราษฎรย่อมมีผลผลิตและรายได้มั่นคงแน่นอน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในการให้ราษฎรมีภาวะภาพต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม สมดังพระราชประสงค์ทุกประการ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ล ี ก ร ร ม

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝนและทรงสนับสนุนการเพาะปลูกของราษฎรโดยชุดสระเก็บกักน้ำตามเกษตรทฤษฎีใหม่บริเวณที่ดินราษฎรบ้านแดนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕

โครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกาฬสินธุ์

ต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสภาพภูมิประเทศบ้านแดนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรถยนต์พระที่นั่งเพื่อวางแผนการพัฒนาแหล่งน้ำผ่านถนนที่ขรุขระมาก จึงเป็นที่มาของชื่อ ถนนดิสโก้ ซึ่งพื้นที่ที่ราษฎรล้อมเกล้าฯ ถวาย อยู่ปลายทางถนนดิสโก้พอดี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝน บ้านแดนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๖

พื้นที่การเกษตรเขตน้ำฝนมักเป็นที่แห้งแล้ง เพราะขาดแคลนแหล่งน้ำทำการเกษตร จึงไม่ประสบผลสำเร็จ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานแนวพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณาสร้างโครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝน หมู่ที่ ๓ บ้านแดนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ขึ้น โดยมีราษฎรในเขตพื้นที่ดังกล่าวจำนวน ๖ ราย คือ นางหนูเหลา ศรีประไหม นายไขคำ ศรีประไหม นางสาวเรืองศรี อัยวรรณ นางทองเหลา ศรีสงเปลือย นางพันทราชนแสนมาโนช และ นางสมสวรรค์ ธิบุเรือง ได้มีจิตศรัทธาน้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินรวมทั้งสิ้น ๑๓ ไร่ ๓ งาน เพื่อเป็นพื้นที่ดำเนินงานโครงการตามพระราชประสงค์ โดยให้พัฒนาพื้นที่ตามรูปแบบที่ดำเนินการวัดมงคลชัยพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี เพื่อเป็นตัวอย่างให้ราษฎรเห็นว่าการมีพื้นที่ครอบครองขนาดเล็กและมีสภาพแห้งแล้งนั้น สามารถใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์อย่างได้ผล และสามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองได้

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝน บ้านแดนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๖

กรมวิชาการเกษตรได้ดำเนินการสนองพระราชดำริ โดยมีกิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ ๕ กิจกรรมที่สำคัญ คือ งานข้าว งานพืชไร่หลังนา งานพืชสวน งานปศุสัตว์ และงานชุดสระเก็บกักน้ำ

ผลการดำเนินงาน พบว่า ข้าวซึ่งเป็นพืชหลัก ใช้พันธุ์ข้าว กข ๖ หอมภูพาน และข้าวดอกมะลิ ๑๐๕ ได้ผลผลิตเฉลี่ย ๔๗๐ กิโลกรัมต่อไร่ การปลูกพืชไร่หลังนาพบว่า ข้าวโพดฝักสดให้ผลกำไรสูงสุดถึง ๗,๐๔๐ บาทต่อไร่ สำหรับพืชสวนมีพืชหลัก คือ ขนุน มะพร้าว กระท้อน มะขาม ละมุด มะม่วง มะกอกน้ำ และไผ่ตง มีพืชรองได้แก่ น้อยหน่า มะนาว ส้มโอฝรั่ง และกล้วย นอกจากนี้ยังมีพืชพื้นเมือง คือ ชะอม แคน สะเดา มะเขือพวง ชีเหล็ก นุ่น มะขามป้อม ข่า และพืชผักอายุสั้น มะเขือเทศผลสด ได้กำไรสุทธิ ๕,๔๐๐ บาทต่อไร่ นอกจากนี้ยังมีไม้ดอก คือ มะลิ และบานไม่รู้โรย สำหรับการเลี้ยงหมูโดยสร้างคอกบนสระเก็บน้ำ ได้กำไรสุทธิ ๓,๕๖๕ บาทต่อปี (ปี พ.ศ. ๒๕๓๘)

การชุดสระกักเก็บน้ำบนพื้นที่ ๓ ไร่ ของโครงการ จุน้ำได้ประมาณ ๑๐,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร รับน้ำฝนอย่างเดียว ผลการใช้น้ำจากสระน้ำกับกิจกรรมเกษตรในพื้นที่โครงการพบว่ามีน้ำเพียงพอ นอกจากนี้ยังสามารถปล่อยปลา เพื่อเพิ่มอาหารและรายได้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่งด้วย

พันธุ์พืชและสิ่งประดิษฐ์ เทิดพระเกียรติ

กรมวิชาการเกษตรมีภารกิจหลักในการวิจัยพัฒนาด้านพืชและเทคโนโลยีทางการเกษตร ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมากรมวิชาการเกษตรได้พัฒนาพันธุ์พืชใหม่ ๆ ออกมาเพื่อตอบสนองความต้องการของเกษตรกร และมีการจดทะเบียนรับรองพันธุ์พืชและสิ่งประดิษฐ์ โดยตั้งชื่อพันธุ์พืชเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในทุก ๆ วาระ ดังนี้

เฉลิมพระเกียรติมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา (พ.ศ. ๒๕๓๐)

มันฝรั่ง ผาง ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

มันฝรั่งเป็นพืชล้มลุก หัวอยู่ใต้ดิน มีลักษณะหัวกลมรี ผิวสีเหลือง มีตาตั้งอยู่รอบหัว เนื้อสีขาวครีม ลำต้นตั้งเป็นพุ่ม สูงประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ใบค่อนข้างเล็ก เป็นทรงพุ่มคลุมดินแน่นปานกลาง อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๙๐-๑๐๐ วัน เปอร์เซ็นต์น้ำหนักแห้ง ๒๑ เปอร์เซ็นต์ ระยะพักตัวนาน

ลักษณะเด่น :

ผลผลิตสูง เติบโตในแปลงทดสอบพันธุ์ ๔.๙๑ ตันต่อไร่ ระยะพักตัวนานจึงเก็บรักษาได้นาน ต้านทานต่อโรคใบไหม้ และใบม้วน

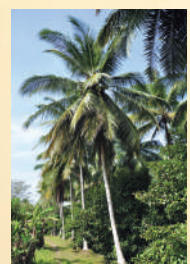
มะพร้าว ชุมพรลูกผสม ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

มะพร้าวเป็นไม้ผลยืนต้น มีลักษณะผลกลม แต่ละใบประกอบด้วยใบย่อยเล็ก ๆ สีเขียว อัตราการเพิ่มของใบประมาณ ๑๓-๑๔ ใบต่อปี ช่อดอกสีเหลือง ประกอบด้วยดอกเพศผู้เล็ก ๆ จำนวนมาก และดอกเพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าบริเวณโคนช่อดอก ผลค่อนข้างรี เปลือกมีสีเขียวหรือน้ำตาลอมเขียว น้ำหนักผลแก่ทั้งเปลือกเฉลี่ย ๑,๒๘๐ กรัม

ลักษณะเด่น :

ตกผลเร็ว เก็บผลได้ในปีที่ ๕ หลังจากปลูก อายุ ๑๐ ปี สูง ๕.๒๕-๕.๗๕ เมตร ผลมีขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ให้ผลผลิตเนื้อมะพร้าวแห้งต่อไร่สูงถึง ๖๒๘ กิโลกรัม หรือ ๒,๒๐๕ ผลต่อไร่ (ปลูก ๒๒ ต้นต่อไร่) น้ำหนักเนื้อมะพร้าวแห้งต่อผลอยู่ระหว่าง ๒๘๐-๒๙๐ กรัม เปอร์เซ็นต์น้ำมันสูงอยู่ระหว่าง ๖๔-๖๗ เปอร์เซ็นต์ ทนทานต่อความแห้งแล้งตอบสนองต่อปุ๋ยได้ดี

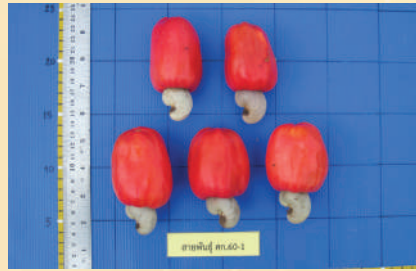
มะม่วงหิมพานต์ ศรีสะเกษ ๖๐-๑

ลักษณะทั่วไป :

ลำต้นมีทรงพุ่มโปร่งเป็นรูปครึ่งวงกลมใบเป็นรูปไข่ ใบด้านบนสีเขียวเข้มใต้ใบสีเขียวอ่อนช่อดอกยาว ๒๓.๕ เซนติเมตร ผลแก่หรือเมล็ด (nut) มีสีเทาน้ำหนักเฉลี่ย ๖.๓ กรัมต่อเมล็ด ผลปอม (apple) มีรูปร่างป้อมรี สีแดงเข้ม ยาว ๔.๔-๕.๘ เซนติเมตร น้ำหนักเฉลี่ย ๕๑.๓ กรัมต่อผล ผลผลิตรวม ๘ ปี ๙๘ กิโลกรัมต่อต้น เนื้อมีรสหวาน

ลักษณะเด่น :

ออกดอกก่อนพันธุ์อื่นให้ผลผลิตสูง น้ำหนักเมล็ดเฉลี่ย ๖.๒๙ กรัม เมล็ดดีมี ๘๙ เปอร์เซ็นต์ จัดอยู่ในเกรด ๓ ของมาตรฐานโลก

มะม่วงหิมพานต์ ศรีสะเกษ ๖๐-๒

ลักษณะทั่วไป :

ทรงพุ่มโปร่งรูปครึ่งวงกลมใบรูปไข่ด้านบนสีเขียวเข้มใต้ใบสีเขียวอ่อนช่อดอกยาว ๑๑.๓ เซนติเมตร ระยะดอกบานถึงเก็บเกี่ยว ๑๐๐-๑๑๐ วัน ผลแก่หรือเมล็ด (nut) มีสีน้ำตาลแดงขนาดใหญ่กว่าพันธุ์ศรีสะเกษ ๖๐-๑ น้ำหนักเฉลี่ย ๗ กรัมต่อเมล็ด ผลผลิตรวม ๘ ปี ๗๕.๔ กิโลกรัมต่อต้น ผลปอม (apple) รูปร่างป้อมรี สีแดงเข้ม ยาว ๔.๔-๕.๘ เซนติเมตร สีชมพูปนเหลือง ยาว ๔.๖-๕.๓ เซนติเมตร เนื้อมีรสหวาน

ลักษณะเด่น :

ผลผลิตสูง น้ำหนักเมล็ดเฉลี่ย ๗.๒๐ กรัม เมล็ดดีมี ๗๕ เปอร์เซ็นต์ จัดอยู่ในเกรด ๓ ของมาตรฐานตลาดโลก

ปอแก้วควิวา ขอนแก่น ๖๐

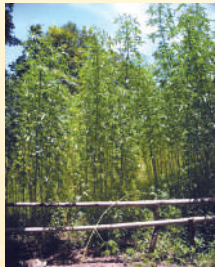
ลักษณะทั่วไป :

ลำต้นตั้งตรง สีเขียวปนแดง ต้นสูงประมาณ ๑๘๐-๒๐๐ เซนติเมตร ลำต้นไม่มีหนาม เส้นผ่านศูนย์กลางของลำต้น ๑.๓๗ เซนติเมตร ความหนาของเปลือก ๐.๑๑๔ เซนติเมตร ใบสีเขียว มี ๗ แฉก ก้านใบสีเขียวปนแดง มีหนามเล็กน้อย ดอกสีเหลืองนวล กลีบดอก ๕ กลีบ กระเปาะหนึ่งมีเมล็ดประมาณ ๒๕-๓๐ เมล็ด เมล็ดสีเทาค่อนข้างกลม น้ำหนัก ๑,๐๐๐ เมล็ด ๒๘.๕ กรัม ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด อายุถึงวันเก็บเกี่ยวผลผลิตเส้นใย ๑๒๐-๑๓๐ วัน มีเส้นใย ๖.๖๒ เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น :

อายุสั้น ผลผลิตสูง ๓๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ เส้นใยสีขาวและเหนียว ทำให้การดูแลรักษาและเก็บเกี่ยวง่าย
ตอบสนองต่อปุ๋ยได้ดี เหมาะสำหรับปลูกในนาท่อน้ำท่วม ทนทานต่อโรคโคนเน่า

ปอศิวาพันธุ์ขอนแก่น 60

งาขาว มหาสารคาม ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ต้นสูงประมาณ ๑๒๒ เซนติเมตร ใบและก้านใบสีเขียวลำต้นตั้งตรงไม่แตกกิ่งหรือแตกกิ่ง ๑ กิ่งต่อต้น อายุถึง
วันออกดอก ๒๘-๓๐ วัน ดอกสีขาว จำนวนฝัก ๑ ฝักต่อชอกใบ ลักษณะของฝักมี ๔ พู เรียงตัวอยู่ตรงกันข้าม อายุถึงวัน
เก็บเกี่ยว ๘๐-๘๕ วัน เมล็ดสีขาว น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ด ๐.๒๙ กรัม มีน้ำมัน ๔๖.๓๓ เปอร์เซ็นต์ Oleic acid ๔๒.๙๐
เปอร์เซ็นต์ และ Linoleic acid ๓๙.๒๔ เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น :

ผลผลิต ๑๐๗.๔๗ กิโลกรัมต่อไร่ ทรงต้นโปร่ง แตกกิ่งน้อย ผลผลิตใกล้เคียงกับงาขาวพันธุ์พื้นเมืองชัยบาดาล
และสูงกว่างาขาวพันธุ์ร้อยเอ็ด ๑ ประมาณ ๑๖ เปอร์เซ็นต์ ทนทานต่อโรคเน่าดำ

ฝ้าย ศรีสำโรง ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ทรงต้นโปร่ง ใบค่อนข้างใหญ่ ตรงแฉกของใบยกขึ้นเล็กน้อย ดอกและอับละอองเกสรสีขาวนวล สมอค่อนข้าง
กลมและโต น้ำหนักฝ้ายปุ๋ยทั้งเมล็ดต่อหนึ่งสมอประมาณ ๖.๓ กรัม ปลายสมอแหลม อายุเก็บเกี่ยว ๑๑๐-๑๖๐ วัน
เป็นฝ้ายพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงค่อนข้างสม่ำเสมอ น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ด ประมาณ ๑๑ กรัม

ลักษณะเด่น :

สมอโตเก็บเกี่ยวง่าย ผลผลิตสูงให้ฝ้ายปุ๋ยทั้งเมล็ดเฉลี่ย ๓๒๙-๓๖๐ กิโลกรัมต่อไร่ อายุเก็บเกี่ยวสั้นปรับตัว
ให้เข้ากับหลายสภาพแวดล้อมได้ดี ความยาวเส้นใยประมาณ ๒๘ มิลลิเมตร (๑.๑๔ นิ้ว) เป็นฝ้ายที่มีเส้นใยยาวปานกลาง

มันสำปะหลัง ระยะง ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ยอดอ่อนและใบแรกเจริญเติบโตเต็มที่ที่มีสีเขียวปนม่วง ก้านใบสีเขียวปนม่วง ยาวประมาณ ๒๕-๓๐ เซนติเมตร ใบมีลักษณะแบบใบหอก ลำต้นสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในสีขาวครีม ความสูงของต้นประมาณ ๒๗๕ เซนติเมตร แตกกิ่งสูงจากพื้นดินประมาณ ๑๗๐ เซนติเมตร กิ่งทำมุมกับลำต้นประมาณ ๔๕-๖๐ องศา อายุเก็บเกี่ยว ๘-๑๒ เดือน ขยายพันธุ์ด้วยลำต้นให้ผลผลิตดีในภาคตะวันออก

ลักษณะเด่น :

เก็บเกี่ยวอายุ ๘ เดือน ได้ผลผลิตหัวสด แป้ง และมันเส้น มีปริมาณกรดไซยานิค ๓ ส่วนในล้าน (ppm) มีความต้านทานต่อโรคใบไหม้ปานกลาง ผลผลิตหัวสดเมื่ออายุ ๘ เดือน ๓,๑๔๘ กิโลกรัมต่อไร่ (มันแห้ง ๑,๒๑๗ กิโลกรัมต่อไร่) และผลผลิตหัวสด เมื่ออายุ ๑๒ เดือน ๔,๒๒๔ กิโลกรัมต่อไร่ (มันแห้ง ๑,๔๐๔ กิโลกรัมต่อไร่)

ถั่วเขียว ชัยนาท ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ทรงพุ่มแคบเตี้ย ลำต้นแข็งสีเขียวตั้งตรง สูงประมาณ ๕๐.๕ เซนติเมตร ใบเขียวเข้ม ช่อฝักอยู่เหนือทรงพุ่ม จำนวนฝักต่อต้นประมาณ ๑๑-๑๒ ฝัก ฝักละ ๙-๑๐ เมล็ด ตาดอกสีขาว อายุถึงวันออกดอกแรก ๓๓ วัน น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ด ๖.๑ กรัม วันที่ฝักแรกแก่ประมาณ ๔๗ วัน อายุถึงวันเก็บเกี่ยว ประมาณ ๕๒ วัน

ลักษณะเด่น :

อายุสั้น ช่อฝักอยู่เหนือทรงพุ่มเด่นชัด ดูแลและเก็บเกี่ยวสะดวกให้ผลผลิตสูง ในปลายฤดูฝนผลผลิตในสถานี ๒๑๙ กิโลกรัมต่อไร่ และในไร่เกษตรกร ๑๗๕ กิโลกรัมต่อไร่

ถั่วเหลือง เชียงใหม่ ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ลำต้นมีลักษณะไม่ทอดยอด ต้นอ่อนโคนต้นมีสีเขียว ขนสีน้ำตาล ความสูงประมาณ ๖๐ เซนติเมตร ลักษณะทรงต้นแตกกิ่งน้อย ใบสีเขียวเข้ม ใบกว้างและหนา ดอกสีขาว ออกดอกเมื่ออายุประมาณ ๒๕ วัน เก็บเกี่ยวอายุประมาณ ๙๗ วัน ฝักเมื่อแก่จัดมีสีน้ำตาลเข้ม ไม่แตกง่าย เมล็ดสีเหลืองกลม ตาเมล็ดสีน้ำตาลน้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ดหนัก ๑๕.๕ กรัม

ลักษณะเด่น :

ต้านทานต่อโรคราสนิม ทนทานต่อโรคราน้ำค้างและโรคแอนแทรกคโนส ผลผลิตสูง ๓๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ น้ำมัน ๒๐.๒ เปอร์เซ็นต์ โปรตีน ๔๓.๘ เปอร์เซ็นต์ ตอบสนองต่อปุ๋ยอัตราต่ำได้ดี

ถั่วลิสง ขอนแก่น ๖๐-๑

ลักษณะทั่วไป :

ลักษณะทรงต้นเป็นทรงพุ่มใบและลำต้นสีเขียว อายุถึงวันออกดอก ๒๗-๓๐ วัน บนเปลือกฝักเห็นลายสวยชัดเจน จำนวนฝักต่อหลุม ๒๐-๒๕ ฝัก เยื่อหุ้มเมล็ดสีชมพู เมล็ดขนาดใหญ่มีประมาณ ๖๙.๒๐ เปอร์เซ็นต์ น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ด ๔๕.๙๒ กรัม อายุถึงวันเก็บเกี่ยว ๙๕-๑๑๐ วัน เปอร์เซ็นต์น้ำมัน ๔๙.๘๖ เปอร์เซ็นต์ และโปรตีน ๒๖.๙๗ เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น :

ขนาดฝักและเมล็ดโต สวยสม่ำเสมอ ผลผลิตในสถานีเฉลี่ย ๓๓๕ กิโลกรัมต่อไร่ และในแปลงเกษตรกรเฉลี่ย ๒๗๔ กิโลกรัมต่อไร่

ถั่วลิสง ขอนแก่น ๖๐-๒

ลักษณะทั่วไป :

ทรงต้นเป็นพุ่มตรง (bunch) อายุถึงวันออกดอก ๒๗-๓๐ วัน ฝักค่อนข้างยาวและใหญ่ ลายฝักเห็นได้ชัดเจน จำนวนฝักต่อต้น ๑๙ ฝัก ฝักละ ๓ เมล็ด เยื่อหุ้มเมล็ดสีชมพู เมล็ดขนาดใหญ่ เปอร์เซ็นต์การกะเทาะ ๖๑.๕ เปอร์เซ็นต์ น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ด ๔๐.๗ กรัม อายุถึงวันเก็บเกี่ยว ๙๕-๑๐๕ วัน มีน้ำมัน ๔๗.๑๒ เปอร์เซ็นต์ และโปรตีน ๒๙.๑๔ เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น :

ผลผลิตฝักสด ๕๗๒ กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตฝักแห้ง ๒๕๔ กิโลกรัมต่อไร่ ขนาดฝักและเมล็ดโต จำนวนเมล็ดเฉลี่ยต่อฝัก ๓ เมล็ด ลายบนเปลือกฝักสวย ผลผลิตสูง ทนทานต่อโรคโคนเน่า

ถั่วลิสง ขอนแก่น ๖๐-๓

ลักษณะทั่วไป :

ทรงต้นเป็นพุ่มแผ่ ติดฝักค่อนข้างกระจายตามกิ่งที่โน้มลงติดดิน ดอกสีเหลือง ออกดอกแรกเมื่ออายุประมาณ ๓๕ วัน หลังออกอายุเก็บเกี่ยว ๑๑๐-๑๒๐ วัน เส้นลายบนฝักและจะงอยปากเห็นได้ชัด เยื่อหุ้มเมล็ด สีชมพู และสีส้มอ่อน มีน้ำมัน ๔๙.๓ เปอร์เซ็นต์ และโปรตีน ๒๔.๘ เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น :

ขนาดฝักและเมล็ด ใหญ่สวยกว่าพันธุ์ไทนาน ๙ ที่แนะนำอยู่เดิม ผลผลิตสูง ผลผลิตฝักแห้งโดยเฉลี่ย ๓๗๘ กิโลกรัมต่อไร่ เปอร์เซ็นต์กะเทาะเมล็ดขนาดโต ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ต้านทานต่อการทำลายของแมลงศัตรูและโรคทางใบได้ดี คุณภาพการรับประทานดี ตลาดมีความต้องการสูง ทนทานต่อความแห้งแล้งได้ดี

ข้าวฟ่าง สุพรรณบุรี ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ลำต้นสีน้ำตาลอ่อน ตั้งตรงแข็งแรง สูงประมาณ ๑๕๐-๑๘๐ เซนติเมตร ใบสีน้ำตาลอ่อน รวงมีขนาดใหญ่ค่อนข้างโปร่ง เมล็ดสีแดงขนาดใหญ่ น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ด ๓.๐ กรัม อายุถึงวันดอกบานได้ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ประมาณ ๕๖ วัน อายุถึงวันเก็บเกี่ยว ๙๕ วัน การเจริญเติบโตสม่ำเสมอดี

ลักษณะเด่น :

เป็นพันธุ์ผสมเปิด เมล็ดสีแดง ตรงตามความต้องการของตลาด ผลผลิตเฉลี่ย ๖๔๗ กิโลกรัมต่อไร่ อายุสั้น ต้นเตี้ย หักล้มง่าย เก็บเกี่ยวง่าย มีแทนนินต่ำ ๐.๑๖๔ เปอร์เซ็นต์ มีความต้านทานต่อโรคราของเมล็ดปานกลาง

ข้าวเจ้า หันตรา ๖๐

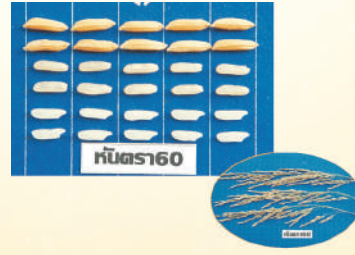
ลักษณะทั่วไป :

ข้าวไวต่อช่วงแสง อายุหนักปานกลาง ทรงต้นสูงปานกลางทรงกอแน่น ความสูงประมาณ ๑๕๕ เซนติเมตร เมื่อปลูกในสภาพน้ำลึกมีความสามารถในการยืดปล้องได้ปานกลาง ตัวใบแคบค่อนข้างยาวสีเขียวเข้ม กาบใบสีเขียวอ่อน ใบธงตั้งตรง ลักษณะรวงโต ยาว ระแง่ถี่ คอรวงยาว จำนวนเมล็ดต่อรวงประมาณ ๑๔๐ เมล็ด

ลักษณะเด่น :

ผลผลิตประมาณ ๔๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ คุณภาพเมล็ดดีกว่าพันธุ์ กข ๑๙ มีปริมาณทองไข่น้อย มีความสามารถในการทนแล้งได้ดี ด้านทานโรคไหม้ มีปริมาณอะไมโลสต่ำกว่าพันธุ์ กข ๑๙ และคุณภาพข้าวสุกนุ่มกว่า

ข้าวเจ้า พัทลุง ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ข้าวนาสวน ข้าวไวต่อช่วงแสง อายุประมาณ ๑๕๐-๑๖๐ วัน ต้นกล้าแข็งแรง แตกกอประมาณ ๑๐ ต้นต่อกอ ใบธงค่อนข้างกว้างและตั้งฉากกับลำต้น มีรวงแน่นเมล็ดมาก ต้นสูงประมาณ ๑๕๖ เซนติเมตร การร่วงของเมล็ดปานกลาง เมล็ดลีบน้อยประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ น้ำหนักเมล็ด ๑๐๐ เมล็ด ๓.๐๓ กรัม น้ำหนักข้าวเปลือกต่อถัง ๑๑.๙๘ กิโลกรัม ขนาดเมล็ดข้าวเปลือกยาว ๙.๗๕ มิลลิเมตร กว้าง ๒.๗๐ มิลลิเมตรหนา ๒.๐๑ มิลลิเมตร ปริมาณอะไมโลส ๒๗-๒๙.๑ เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น :

ผลผลิตเฉลี่ย ๔๕๗ กิโลกรัมต่อไร่ เป็นข้าวที่มีระบบรากแข็งแรง ตั้งตัวได้เร็วคอรวงยาวเหมาะที่จะเก็บเกี่ยวด้วยแคะ จำนวนเมล็ดต่อรวงมาก ทนแล้งได้ดี ในระยะแตกกอให้ผลผลิตสูง ด้านทานต่อโรคขอบใบแห้ง

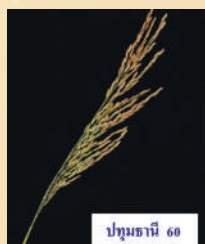
ข้าวเจ้า ปทุมธานี ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ข้าวไวต่อช่วงแสง ความสูงประมาณ ๑๕๙ เซนติเมตร จำนวนรวงต่อกอประมาณ ๑๒ รวง ไม่ต้องการปุ๋ยจำนวนมาก คุณภาพการสีดี ปริมาณอะไมโลสสูง ๒๗-๓๒ เปอร์เซ็นต์ ข้าวมีกลิ่นหอม ข้าวสุกไม่แฉะง่าย

ลักษณะเด่น :

ผลผลิตเฉลี่ย ๕๑๗ กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวมีกลิ่นหอมคล้ายข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ แต่หุงสุกแล้วร่วนแบบเดียวกับข้าวขาวตาแห้ง ๑๗ คุณภาพเมล็ดดี ยาวเรียวยาว เลื่อมมันใสเป็นทองไข่น้อย คุณภาพการสีดี ด้านทานโรคคาบใบเน่า โรคใบหจิกในสภาพธรรมชาติ

ข้าวเจ้า สุพรรณบุรี ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง อายุเก็บเกี่ยว ๑๒๐-๑๒๒ วัน ทรงกอตั้ง แดกแขนงดี ต้นไม่ล้ม ความสูงประมาณ ๑๓๓ เซนติเมตร จำนวนรวงต่อกอประมาณ ๑๔ รวง มีอะไมโลส ๒๓-๒๗ เปอร์เซนต์ ข้าวสุกค่อนข้างนุ่มและร่วน

ลักษณะเด่น :

ผลผลิตประมาณ ๗๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ต้านทานต่อโรคใบสีส้ม โรคใบไหม้ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยจักจั่น สีเขียว และเพลี้ยกระโดดหลังขาว คุณภาพเมล็ดดีเมล็ดยาวเรียวยาวสม่ำเสมอ เมล็ดใสเป็นท้องไข่น้อย คุณภาพการสีดี เป็นข้าวสาร ๑๐๐ เปอร์เซนต์ คุณภาพการหุงต้มรับประทานดี ตอบสนองต่อปุ๋ยในระดับเศรษฐกิจสูง

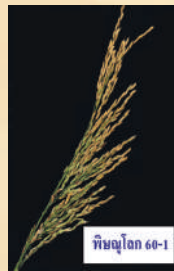
ข้าวเจ้า พิษณุโลก ๖๐-๑

ลักษณะทั่วไป :

ข้าวไวต่อช่วงแสง ต้นสูงประมาณ ๑๔๐-๑๖๐ เซนติเมตร ให้รวง ๑๑-๑๓ รวงต่อดัน ข้าวเปลือกยาว ๙.๘๓ มิลลิเมตร หนัก ๒.๗๑ กรัมต่อ ๑๐๐ เมล็ด และ ๑๑.๕๐ กิโลกรัมต่อถังข้าวกล้อง มีสีน้ำตาลอ่อนใสเป็นเลื่อมมัน ท้องไข่น้อย คุณภาพการสีดี เป็นข้าวอะไมโลสต่ำ ๑๗.๑๐ เปอร์เซนต์ อุณหภูมิแป้งสุกต่ำ ข้าวที่หุงสุกแล้วค่อนข้างเหนียวนุ่ม แต่ร่วนกว่าข้าวพันธุ์ข้าวดอกมะลิ ๑๐๕ เล็กน้อย

ลักษณะเด่น :

ผลผลิตสูง ในสถานีเฉลี่ย ๕๕๗ กิโลกรัมต่อไร่ ในนาเกษตรกรเฉลี่ย ๕๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ คุณภาพได้มาตรฐาน มีความต้านทานต่อโรคขอบใบแห้ง โรคใบหงิก และต้านทานแมลงบั่ว

ข้าวเจ้า พิษณุโลก ๖๐-๒

ลักษณะทั่วไป :

ข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง อายุถึงวันเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๓๐-๑๔๐ วัน ต้นสูงประมาณ ๑๒๐-๑๓๐ เซนติเมตร ให้รวง ๑๓-๑๖ รวงต่อกอ ผลผลิตจากแปลงทดลองได้ ๗๘๐ กิโลกรัมต่อไร่ เป็นข้าวอะไมโลสสูง ๒๙.๖ เปอร์เซนต์ อุณหภูมิแป้งสุกปานกลาง การยีสตัวของเมล็ดข้าวสุก ๑.๕๘ เท่า ข้าวหุงสุกขึ้นหม้อ

ลักษณะเด่น :

ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์ กข ๑ กข ๗ และ กข ๒๓ คุณภาพได้มาตรฐาน ด้านทานโรคกาบใบเน่า และค่อนข้างต้านทานโรคไหม้ โรคขอบใบแห้ง และเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

ข้าวเจ้า ชุ่มแพ ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ข้าวไวต่อช่วงแสง ต้นสูงประมาณ ๑๖๐ เซนติเมตร ทรงกอตั้งลำต้นแข็งปานกลาง ใบและกาบใบสีเขียว ใบมีขน ใบธงหักลง ช่วงเก็บเกี่ยวใบแห้งหมด รวงยาว คอรวงสั้น ข้าวสีเปลือกฟาง มีขนสั้นบนเปลือกเมล็ด รูปร่างข้าวกล้องเรียวยาว ยาว ๗.๖๓ มิลลิเมตร กว้าง ๒.๓๕ มิลลิเมตร หนา ๑.๘๑ มิลลิเมตร น้ำหนักข้าวเปลือก ๑๐๐ เมล็ด ๓.๑๙ กรัม ปริมาณอะไมโลส ๓๑.๔๓ เปอร์เซ็นต์ ระยะพักตัวของเมล็ดประมาณ ๙ สัปดาห์

ลักษณะเด่น :

ผลผลิตสูงในที่ลุ่มสภาพนาหน้าฝน และมีเสถียรภาพมาก ให้ผลผลิต ๕๖๔ กิโลกรัมต่อไร่ ค่อนข้างต้านทานต่อเพลี้ยจักจั่นสีเขียว เพลี้ยกระโดดหลังขาว ในสภาพเรือนทดลอง และทนทานต่อเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในสภาพนา ตั้งตัวได้เร็วหลังปักดำ และทนทานต่อการทำลายของปู ทนดินเค็ม ปานกลาง

ข้าวสาลี ฟาง ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ลำต้นตั้งตรง สูงประมาณ ๘๕ เซนติเมตร ลำต้นมีสีเขียวหนวล ก้านรวงมีลักษณะคดงอ แตกกอ ๒๐๐ รวงต่อตารางเมตร มี ๓๕ เมล็ดต่อรวง น้ำหนัก ๑,๐๐๐ เมล็ด ๓๗ กรัม มีโปรตีนในเมล็ด ๑๐-๑๑ เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น :

ผลผลิต ๒๘๐ กิโลกรัมต่อไร่ อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๙๕ วัน ด้านทานต่อโรคราสนิมปานกลาง สามารถปลูกในสภาพร้อนและแห้งแล้งได้ดี เยื่อหุ้มเมล็ดมีสีเหลืองหนวล เมล็ดค่อนข้างใหญ่กว่าพันธุ์สะเมิง ๑ และพันธุ์สะเมิง ๒

ข้าวสาลี แพร่ ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ลำต้นสีเขียว ตั้งตรง สูง ๘๕ เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยว ๙๗ วัน ให้รวง ๒๐๓ รวงต่อตารางเมตร ใบค่อนข้างเรียวยาว แผ่นใบกว้างปานกลาง สีเขียวเข้ม ก้านรวงตรง เมล็ดเป็นรูปไข่สีเหลืองนวล มี ๒๘ เมล็ดต่อรวง น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ด ๔.๒ กรัม มีโปรตีนในเมล็ด ๑๐-๑๑ เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น :

ผลผลิตเฉลี่ย ๒๘๕ กิโลกรัมต่อไร่ มีความต้านทานต่อโรคราสนิม ปานกลาง เมล็ดขนาดใหญ่กว่าพันธุ์สะเมิง ๑ และพันธุ์สะเมิง ๒ เยื่อหุ้มเมล็ดสีเหลืองนวล แบ่งใช้ประโยชน์อเนกประสงค์ แต่ที่เหมาะสม คือ ทำคูกัก ปาท่องโก๋ และโรตี่

หม่อน บุรีรัมย์ ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ใบรูปไข่ ผิวใบเรียบ ก้านใบยาว ๔.๓ เซนติเมตร ทรงต้นตั้งตรง มีดอกเป็นดอกตัวเมีย

ลักษณะเด่น :

ผลผลิต ๔,๓๒๘ กิโลกรัมต่อไร่ อัตราการออกรากมาก การเจริญเติบโตดี ตอบสนองต่อปุ๋ยสูง ลักษณะชอบใบไม่มีแฉก ขนาดใบใหญ่ หนา อ่อนนุ่ม ไม่เหนียวง่าย พื้นที่ใบมีมาก มีอัตราการแตกรากดี จึงใช้ท่อนพันธุ์ที่มีอายุตั้งแต่ ๖-๑๐ เดือน ปักชำหรือปลูกในแปลงได้โดยตรง ต้นเป็นทรงพุ่ม การตัดแต่งกิ่ง มีทรงพุ่มดี มีลักษณะตั้งตรงหลังเก็บเกี่ยว หรือตัดแต่งกิ่งมีการแตกกิ่งเร็วไม่พักตัวในทุกฤดูกาลจึงทำให้มีใบเลี้ยงใหม่ได้ตลอดปี

หม่อน นครราชสีมา ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ใบรูปไข่ มีความนุ่ม ผิวใบเรียบ ก้านใบยาว การเรียงตัวของใบ ๒/๕ ขนาดของใบ ๑๘.๓x๒๓.๓ เซนติเมตร ความเลื่อมมันใบมากกว่าหม่อนน้อย ลำต้นมีสีเทา ทรงต้นตั้งตรง ระยะข้อปล้อง ๔.๑ เซนติเมตร การเจริญเติบโต ๒๗๖.๓๓ เซนติเมตรต่อปี การแตกกิ่ง ๔.๕ กิ่งต่อปี

ลักษณะเด่น :

ผลผลิตใบหม่อนต่อไร่สูง โดยให้ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๖๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี มีการแตกกิ่งหลังตัดแต่งดีกว่าหม่อนน้อย ก้านใบมีลักษณะใหญ่ยาวและแข็ง ทำให้เหมาะกับการเลี้ยงไหมแบบกึ่ง ใบมีลักษณะที่นุ่มหนาปานกลางทำให้เหี่ยวช้า สามารถเก็บไว้ได้นาน ใบหม่อนไม่ร่วงง่าย ผลผลิตใบจึงสูงขึ้นและเก็บเกี่ยวได้นาน มีคุณค่าทางอาหารสูงใกล้เคียงกับหม่อนน้อย ขยายพันธุ์ได้ง่าย ต้านทานต่อโรคราแป้งได้ดี

ไหม นครราชสีมาลูกผสม ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

ดักแต่้มีความสมบูรณ์ ๙๓.๗ เปอร์เซ็นต์ คุณภาพรังไหมปกติ ๘๙.๕ เปอร์เซ็นต์ น้ำหนัก ๑ รัง ๑.๓๙ กรัม เส้นใยที่สาวได้ ๑๓.๖ เปอร์เซ็นต์ ความยาวเส้นใย ๙๙๗ เมตรต่อรัง ขนาดเส้นใย ๑.๙ ดีเนียร์ เส้นใยไหมดิบมีความสะอาด ๗๘.๔ เปอร์เซ็นต์ ความเรียบ ๙๐.๗ เปอร์เซ็นต์ ความเหนียว ๓.๙ กรัมต่อดีเนียร์ การยืดตัว ๒๑.๗ เปอร์เซ็นต์ เส้นใยไหมดีเกลียวมีความเหนียว ๓.๗ กรัมต่อดีเนียร์ มีกาธรรมชาติที่ห่อหุ้มเยื่อไหม ๒๕.๐ เปอร์เซ็นต์ เนื้อใยไหม ๗๕.๐ เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น :

ผลผลิต ๗๔๒ รังต่อกิโลกรัม ไหมนครราชสีมาลูกผสม ๖๐ ได้เปรียบไหมพันธุ์นครราชสีมาลูกผสม ๑ ในด้านการตลาดเป็นอย่างมาก เพราะเป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตรังไหมสีเหลือง เกษตรกรสามารถจำหน่ายเส้นไหมพุ่งและไหมเส้นยืนได้ เพราะมีสีเหลืองเหมือนพันธุ์พื้นเมืองเป็นที่ต้องการของตลาด ซึ่งแสดงถึงลักษณะเด่นของพันธุ์ที่ได้เปรียบในเชิงการค้า

ไหม นครราชสีมาลูกผสม ๖๐-๑

ลักษณะทั่วไป :

ไหมพักออกตามธรรมชาติปีละ ๒ ครั้ง การเลี้ยงไหม ๑ แม่ (๔๐๐ ตัว) ในพื้นที่ ๘๐x๕๐ เซนติเมตร จะทำการเก็บเกี่ยวประมาณ ๕-๖ วัน นับจากไหมตื่นวัย ๕ ให้เก็บตัวไหมสุกเข้าจ่อ (ภาชนะที่ให้ไหมทำรัง) โดยใส่จ่อละประมาณ ๒๐๐ ตัว หลังจากไหมสุกหมด ๕-๖ วัน ก็นำรังไหมออกจากจ่อได้

ลักษณะเด่น :

ผลิตเป็นไหมเส้นยืนได้ ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์พื้นเมืองเกือบ ๒ เท่า มีเส้นใยยาวกว่า ๑,๐๐๐ เมตร ในขณะที่ไหมพื้นเมืองมีความยาวไม่เกิน ๓๕๐ เมตร และเมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตรังสดกับพันธุ์นครราชสีมา ๑ พันธุ์นครราชสีมา ๖๐-๑ ให้ผลผลิตรังสด ๕๐๕ กรัมต่อแม่ ในขณะที่พันธุ์นครราชสีมา ๑ ให้ผลผลิตรังสด ๔๙๒ กรัมต่อแม่ มีความเหมาะสมในการใช้เป็นแม่หรือพ่อพันธุ์มีความแข็งแรงสูง

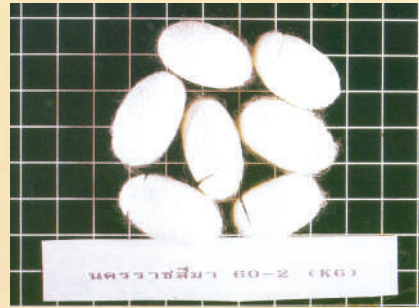
ไหม นครราชสีมาลูกผสม ๖๐-๒

ลักษณะทั่วไป :

เป็นพันธุ์ที่มีความเหมาะสมในการใช้เป็นพ่อพันธุ์หรือแม่พันธุ์ในการผลิตพันธุ์ไหมลูกผสม สามารถให้คุณลักษณะต่าง ๆ ที่ดีกว่าพันธุ์ นครราชสีมา ลูกผสม ๑

ลักษณะเด่น :

ผลิตเป็นเส้นยืนได้ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์พื้นเมือง ๒ เท่า มีเส้นใยยาวกว่า ๑,๐๐๐ เมตร ในขณะที่ไหมพื้นเมืองมีความยาวไม่เกิน ๓๕๐ เมตร และเมื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์นครราชสีมา ๒ พันธุ์นครราชสีมา ๖๐-๒ ใช้เวลาในการเลี้ยงสั้นกว่าซึ่งทำให้ประหยัดแรงงานและใบหม่อน เปอร์เซ็นต์เปลือกกรังของนครราชสีมา ๖๐-๒ ค่อนข้างสูงกว่าของพันธุ์นครราชสีมา ๒ ผลผลิตรังสด ๔๗๕ กรัมต่อแม่

ไหม อุบลราชธานี ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

การฟักตัวสามารถออกตามธรรมชาติปีละ ๒ ครั้ง จำนวนไข่ไหมต่อแม่ประมาณ ๓๕๔ ฟอง หนอนไหมมีลำตัวขาวปลอด มีความแข็งแรงสูงเจริญเติบโตได้ดีในทุกฤดูกาล เลี้ยงง่ายและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในประเทศไทย อายุหนอนไหมประมาณ ๑๘-๒๑ วัน ซึ่งใกล้เคียงกับไหมพันธุ์ไทย จึงเหมาะสำหรับใช้เป็นพ่อ-แม่พันธุ์ในการผลิตไขลูกผสมชั่วที่ ๑ ในปริมาณมาก เปอร์เซ็นต์ดักแด้สมบูรณ์ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ เปลือกกรังสีขาวคอดกลาง เปอร์เซ็นต์เปลือกกรัง ๑๘ เปอร์เซ็นต์ และมีน้ำหนักเฉลี่ย ๑ รัง ๒๐ เซนติกรัม

ลักษณะเด่น :

ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์พื้นเมือง ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ความยาวเส้นใย ๖๕๐ เมตร ในขณะที่พันธุ์พื้นเมืองมีความยาวเส้นใยเพียง ๓๕๐-๔๐๐ เมตร

ไหม ไทยลูกผสมอุบลราชธานี ๖๐-๓๕

ลักษณะทั่วไป :

จำนวนไขไหมต่อแม่ ๓๘๘ ฟอง อายุการเป็นหนอนไหมเพียง ๑๘ วัน ๑๒ ชั่วโมง น้ำหนักหนอนไหมโตเต็มที่เฉลี่ย ๑๐ ตัว หนัก ๒๕.๑ กรัม มีความแข็งแรงสูง (เปอร์เซ็นต์ดักแด้สมบูรณ์ ๙๕ เปอร์เซ็นต์) น้ำหนักรังสด ๑ รัง หนัก ๑.๔ กรัม น้ำหนักเปลือกรัง ๑ รัง หนัก ๒๒.๕ มิลลิกรัม เปอร์เซ็นต์เปลือกรัง ๑๖.๑ เปอร์เซ็นต์ เปอร์เซ็นต์การสาวง่าย ๖๓ เปอร์เซ็นต์ ขนาดของเส้นไหม ๒.๕ ดีเนียร์ ความยาวเส้นไหมเฉลี่ยต่อรัง ๕๑๙ เมตร

ลักษณะเด่น :

เลี้ยงง่าย มีความแข็งแรงสูง เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทย อายุหนอนไหมสั้น ทำให้ลดต้นทุนในการผลิต และลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรค ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์พื้นเมืองที่ใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ประมาณ ๓๐ เปอร์เซ็นต์

สิ่งประดิษฐ์ ตู้อบรังไหม นครราชสีมา ๖๐

ลักษณะทั่วไป :

โครงสร้างของตู้แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนใส่รังไหมและส่วนให้ความร้อน อาศัยหลักการไหลเวียนของอากาศ คือ อากาศร้อนจะเคลื่อนที่ขึ้นสูง อากาศเย็นกว่าไหลเข้าแทนที่ช่วยพัดพาความร้อนจากเตาถ่านไปยังส่วนบรรจุรังไหม ตู้อบรังไหมชนิดนี้มีขนาดกว้าง ๙๐ เซนติเมตร ยาว ๑๗๐ เซนติเมตร และสูง ๑๑๐ เซนติเมตร สร้างได้ง่ายโดยใช้วัสดุที่ใช้ในท้องถิ่น ส่วนใส่รังไหมขนาด ๑.๕x๑.๕ นิ้ว ด้านในบุด้วยตาข่ายมุ้งลวดโดยรอบ เปิดด้านบนส่วนให้ความร้อนทำด้วยเหล็กฉาก ขนาด ๑x๑ นิ้ว ต่อเข้ากับส่วนที่ ๑ ทั้งสองส่วนหุ้มด้วยสังกะสีเบอร์ ๓๕ ด้านบนของส่วนใส่รังไหมมีปล่องระบายอากาศสูง ๑๐ เซนติเมตร เมื่อประกอบเสร็จแล้วใช้พื้นที่เพียง ๑.๕๓ ตารางเมตร อบรังไหมได้ครั้งละ ๑๐ กิโลกรัม ถ้าเกษตรกรต้องการอบรังไหมให้มากกว่านี้ สามารถขยายส่วนออกไปโดยยึดหลักการที่ไม่ให้ชั้นของรังไหมที่ต้องการอบสูงเกิน ๑๕ เซนติเมตร เพื่อให้ความชื้นกระจายออกจากรังไหมได้เต็มที่

ลักษณะเด่น :

คุณภาพของรังอบแห้งไม่แตกต่างจากรังที่อบด้วยตู้อบแบบลมร้อน ไม่ว่าจะเป็นเปอร์เซ็นต์เส้นใยที่ได้ เปอร์เซ็นต์สูญเสียน้ำและสีของรังไหม

สิ่งประดิษฐ์ เครื่องสีข้าว เกษตร ๖๐-๑

ลักษณะทั่วไป :

ขนาดกะทัดรัดไม่เปลืองเนื้อที่ในการติดตั้ง เกษตรกรสามารถซ่อมแซมและบำรุงรักษาได้เอง เครื่องยนต์ดีเซลต้นกำลังขนาด ๑๒ แรงม้า เหมาะสำหรับใช้เป็นเครื่องสีข้าวระดับหมู่บ้านขนาดเล็ก ได้ปริมาณข้าวสารเต็มเมล็ดเทียบเท่ากับการสีด้วยเครื่องสีข้าวทั่วไป

ลักษณะเด่น :

สามารถสีข้าวเปลือกเป็นข้าวสารได้โดยไม่ต้องสีครั้งที่ ๒ ได้ปริมาณข้าวสารเต็มเมล็ด มีตะแกรงคัดขนาดข้าวสารการควบคุมหรือปรับแต่งในระหว่างการสีทำได้ง่ายใช้คนปฏิบัติงานเพียงคนเดียว

สิ่งประดิษฐ์ เครื่องหยอดเมล็ดพืช เกษตร ๖๐-๑

ลักษณะทั่วไป :

เครื่องหยอดเมล็ดพืชเกษตร ๖๐-๑ ตัวเปิดหลุมทำเป็นโลหะกดลงไปบนดินแล้วปล่อยเมล็ดลงสู่หลุมมีล้อกลมตามหลัง เพื่อบดอัดดินสามารถทำงานได้ในสภาพพื้นที่ที่เตรียมดินไม่ดีหรือมีเศษต้นพืชตกค้างอยู่ในแปลงและใช้งานได้สะดวกในพื้นที่ขนาดเล็ก ใช้หยอดเมล็ดพืชได้หลายชนิด โดยเปลี่ยนขนาดรูหยอดให้เหมาะกับขนาดเมล็ดพืช เช่น ข้าว ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ข้าวโพด เป็นต้น การหยอดหรือปลูกเป็นหลุมครั้งละ ๒ แถว สามารถปรับระยะระหว่างแถวได้ในช่วง ๒๐-๖๐ เซนติเมตร โดยมีระยะระหว่างต้นคงที่ ๒๕ เซนติเมตร

ลักษณะเด่น :

ลดต้นทุนการปลูก ทำงานได้เร็วกว่าการใช้แรงคนปลูกประมาณ ๖ เท่า (แรงคนทำงานได้ ๐.๓ ไร่ต่อคนต่อวัน ส่วนเครื่องหยอดทำงานได้ ๒ ไร่ต่อคนต่อวัน) เกษตรกรรายย่อยที่ปลูกพืชปีละประมาณ ๑๐ ไร่ สามารถซื้อเครื่องหยอดชนิดนี้มาใช้งานได้อย่างคุ้มค่า

สิ่งประดิษฐ์ เครื่องนวดเมล็ดพืช เกษตร ๖๐-๑

ลักษณะทั่วไป :

เครื่องนวดเมล็ดพืช เกษตร ๖๐-๑ ใช้สำหรับนวดเมล็ดพืชเพื่อทำเมล็ดพันธุ์นวดได้สะอาด เปอร์เซ็นต์การหักต่ำ สามารถนวดเมล็ดพืชได้หลายชนิดจากการทดสอบประสิทธิภาพการทำงาน ปรากฏว่าใช้นวดถั่วเหลืองและถั่วเขียวผิวดำ ได้เป็นอย่างดี และนวดข้าวฟ่างได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

ลักษณะเด่น :

ประสิทธิภาพในการทำงานสูง เครื่องมีขนาดกะทัดรัดเคลื่อนย้ายได้สะดวก โดยมีล้อรับน้ำหนักและเคลื่อนย้าย ๓ ล้อ ใช้คนปฏิบัติงานเพียง ๓-๕ คน

เฉลิมพระเกียรติมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา (พ.ศ. ๒๕๔๙)

อ้อย ขอนแก่น ๘๐

ลักษณะทั่วไป :

มีทรงกอตั้งตรง กาบใบหลวมปานกลาง ปล้องทรงกระบอก การจัดเรียงของปล้องแบบซิกแซก มีไขปานกลาง ลำสีม่วงแดงเมื่อต้องแสงแต่เมื่อไม่ต้องแสงจะมีสีเขียวเหลืองมีลายเส้นสีส้ม ตากลมหนุนขึ้นมาเล็กน้อย มีขนใบ ใบปลายโค้งลง มีขนที่ขอบใบมาก ลิ่นใบเป็นแถบตรงกลางพองออกปลายเรียวแหลมทั้งสองข้าง ใบด้านนอกรูปสามเหลี่ยมมีขนส่วนหูใบด้านในรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า คอใบรูปชามตรงปลายโค้งสีน้ำตาล ลำยาวมีเส้นผ่าศูนย์กลางลำ ๒.๗๘ เซนติเมตร มีจำนวนลำเฉลี่ย ๔.๒ ลำต่อกอ ผลผลิตน้ำตาลในอ้อยปลูก ๒.๙๔ ตันซีซีเอสต่อไร่ ในอ้อยต่อ ๑ ได้ ๒.๐๖ ตันซีซีเอสต่อไร่ ผลผลิตน้ำตาลเฉลี่ย ๒.๕๖ ตันซีซีเอสต่อไร่ มีซีซีเอสเฉลี่ย ๑๔.๖ ตันทานต่อโรคแล้ดำในสภาพปลูกเชื้อ มีการทำลายของหนอนเจาะลำต้น ๘.๖ เปอร์เซนต์

ลักษณะเด่น :

ให้ผลผลิตสูงในอ้อยปลูกและอ้อยต่อ ๑ จำนวน ๒๐.๗ และ ๑๓.๕ ตันต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าพันธุ์อุทอง ๓ ร้อยละ ๑๐ และ ๑๗ ตามลำดับ ต้านทานโรคแล้ดำ ที่เกิดจากเชื้อรา *Ustilago scitaminae* ออกดอกช้า ทำให้น้ำหนักและความหวานไม่ลดลง

เฉลิมพระเกียรติมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา (พ.ศ. ๒๕๕๐)

อ้อย สุพรรณบุรี ๘๐

ลักษณะทั่วไป :

ทรงกอตั้งตรง สีลำไม่ถูกแดดสีเขียวอมเหลือง ถูกแดดสีม่วงอมเหลือง ขนาดลำปานกลาง ข้อโปนเล็กน้อย รูปร่างปล้องโค้ง มีไขที่ลำ มีใบขนาดใหญ่ ยาวปานกลางและโค้ง สีกาบใบสีเขียวปนม่วงเล็กน้อย ไม่มีขนที่กาบใบ หูใบรูปหอกยาว ๑ ช้าง หอกสั้น ๑ ช้าง คอใบมีสีน้ำตาลแดงอ่อน รูปสามเหลี่ยมฐานกว้าง ๑ ช้าง สามเหลี่ยมชายตรง ๑ ช้าง ออกดอกเล็กน้อย

ลักษณะเด่น :

ให้ผลผลิตน้ำหนักร้อยละ ๑๗.๗๙ ต้นต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์ K 84-200 (๑๔.๘๒ ต้นต่อไร่) ร้อยละ ๒๐ และสูงกว่าพันธุ์อุ้มทอง ๓ (๑๖.๙๑ ต้นต่อไร่) ร้อยละ ๕ ให้ผลผลิตน้ำตาลร้อยละ ๒.๖๖ ต้น ซีซีเอสต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์ K 84-200 (๒.๒๘ ต้นซีซีเอสต่อไร่) ร้อยละ ๑๗ และสูงกว่าพันธุ์อุ้มทอง ๓ (๒.๕๒ ต้นซีซีเอสต่อไร่) ร้อยละ ๖ ในดินร่วนปนทราย เขตชลประทาน ด้านทานโรคเหี่ยวเน่าแดงและโรคเส้ดาระดับปานกลาง

ถั่วเขียวผิวดำ ชัยนาท ๘๐

ลักษณะทั่วไป :

ลักษณะการเจริญเติบโตตั้งตรงทอดยอดเล็กน้อยโดยระยะเป็นต้นอ่อน ต้นอ่อนมีใบเลี้ยงสีม่วง ใบ ก้านใบ และฝักไม่มีขน กลีบดอกสีเหลือง ฝักอ่อนมีสีเขียวเข้ม เมล็ดมีลักษณะรูปทรงกระบอก อายุการเก็บเกี่ยว ๘๓ วัน มีจำนวนฝัก ๔๕ ฝักต่อต้น จำนวนเมล็ด ๗ เมล็ดต่อฝัก ความยาวฝัก ๕.๒ เซนติเมตร

ลักษณะเด่น :

ให้ผลผลิตสูงเฉลี่ย ๒๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์พิษณุโลก ๒ ร้อยละ ๑๔ และมีเสถียรภาพในการให้ผลผลิต เมล็ดดีกว่าพันธุ์พิษณุโลก ๒ เหมาะสำหรับการเพาะถั่วงอก โดยให้น้ำหนักถั่วงอกสดสูงกว่าพันธุ์พิษณุโลก ๒ ร้อยละ ๖ และมีรสชาติหวานกว่าพันธุ์พิษณุโลก ๒ เป็นพันธุ์ที่ไม่มีขนที่ใบและฝักทำให้เก็บเกี่ยวง่าย อายุการเก็บเกี่ยวสั้น

ข้าวเจ้า พิษณุโลก ๘๐

ลักษณะทั่วไป :

สายพันธุ์ PSL 92147-1-2-4 เป็นข้าวเจ้าไวต่อช่วงแสง อายุปานกลาง เก็บเกี่ยวต้นเดือนธันวาคม ลักษณะทรงกอตั้ง ต้นแข็งแรงไม่ล้มง่าย ใบสีเขียว ใบธงตั้งตรง คอรวงยาว รวงแน่นปานกลาง ความสูงเฉลี่ย ๑๔๑ เซนติเมตร น้ำหนักข้าวเปลือก ๑๐.๖ กิโลกรัมต่อถัง ข้าวเปลือก ๑,๐๐๐ เมล็ดหนัก ๒๙.๒ กรัม เปลือกเมล็ดสีฟาง ข้าวเปลือกยาว ๑,๐๑๐ มิลลิเมตร กว้าง ๒.๕๓ มิลลิเมตรหนา ๑.๙๘ มิลลิเมตร ข้าวกล้องรูปรียาว ยาว ๗.๔๕ มิลลิเมตร กว้าง ๒.๑๖ มิลลิเมตรหนา ๑.๗๔ มิลลิเมตร มีระยะพักตัว ๗ สัปดาห์

ลักษณะเด่น :

๑. เสถียรภาพในการให้ผลผลิตดีในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน โดยให้ผลผลิตเฉลี่ย ๖๓๗ กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์ กข ๒๗ (๕๗๑ กิโลกรัมต่อไร่) ข้าวตาแห้ง ๑๗ (๔๘๘ กิโลกรัมต่อไร่) และพิษณุโลก ๓ (๖๒๗ กิโลกรัมต่อไร่) ประมาณ ๑๒ ๓๑ และ ๒ เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

๒. ทรงต้นตั้งตรง ต้นแข็งแรง ไม่ล้มง่าย

๓. คุณภาพเมล็ดดี คือ มีท้องไข่น้อย เมล็ดข้าวกล้องรูปร่างเรียวยาว ๗.๔๕ มิลลิเมตร

๔. คุณภาพการสีดีมาก ได้ข้าวเต็มเมล็ดและต้นข้าว ๖๑.๓ เปอร์เซ็นต์ สูงกว่า กข ๒๗ (๔๗.๖ เปอร์เซ็นต์) และข้าวตาแห้ง ๑๗ (๕๔.๒ เปอร์เซ็นต์) สามารถทำเป็นข้าวสาร ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ได้

กาแฟอาราบิก้า เชียงใหม่ ๘๐

ลักษณะทั่วไป :

มีลำต้นตั้งตรง ทรงพุ่มมิด ผลกลมรีผิวมัน สีผิวผลแก่สีแดง สีผิวกะลาสีขาวถึงเหลืองอ่อน เมล็ดกลมรีสีเขียวอมเทา จำนวนเมล็ดต่อน้ำหนัก ๑๐๐ กรัม คือ ๔๔๙ เมล็ด มีผลจำนวน ๑๔ ผลต่อช่อ ผลผลิต ๖.๘๑ กิโลกรัมต่อต้น มีคุณภาพของสารกาแฟ A ๘๒-๘๕ เปอร์เซ็นต์ ปริมาณกาเฟอีน ๐.๔๒ เปอร์เซ็นต์ อายุการเก็บเกี่ยวที่ระดับความสูง ๗๐๐-๙๐๐ เมตร ประมาณ ๑๗๓-๑๘๔ วัน ที่ระดับความสูง ๑,๐๐๐-๑,๓๐๐ เมตร ประมาณ ๒๙๖-๓๒๔ วัน

ลักษณะเด่น :

มีความต้านทานโรคราสนิมสูง *Hemilia vastatrix* ให้ผลผลิตเมล็ดกาแฟดิบ สูงกว่าพันธุ์ Caturra Bourbon และ Typica ที่เกษตรกรปลูกทั่วไป ประมาณ ๑.๗๙-๒.๓๙ เท่า ให้ปริมาณสารกาแฟ green bean เกรด A ประมาณ ๘๑.๓-๘๗.๓ เปอร์เซ็นต์ (เฉลี่ย ๕ ปี) คุณภาพการชิมอยู่ระดับ ๖.๕-๗.๐ คะแนน (จาก ๑๐ คะแนน) เปรียบเทียบกับ Caturra ได้ ๕.๕ คะแนน

เฉลิมพระเกียรติมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา (พ.ศ. ๒๕๕๔)

ขมิ้นชัน ตวัง ๘๔-๒

ลักษณะทั่วไป :

ลำต้นอยู่ในดิน ส่วนที่ติดกับโคนกาบใบ เรียก หัว (tuber) และมีแขนงออกไปเป็นแงง เรียก rhizome ขนาดหัวประมาณ ๔.๕x๗.๖ เซนติเมตร น้ำหนักประมาณ ๕๗.๑๔ กรัม ขนาดแงงประมาณ ๑.๙x๕.๘๙ เซนติเมตร น้ำหนักประมาณ ๑๕ กรัม สีเนื้อในหัวและแงงเป็นสีเหลืองส้ม (Orange Group 28 B) ส่วนที่อยู่เหนือดินเป็นลำต้นเทียมสูงประมาณ ๙๐-๑๑๐ เซนติเมตร ใบเป็นรูปรีแกมขอบขนาน สีใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวจาง ขนาดใบประมาณ ๑๔.๓x๕๘.๖๔ เซนติเมตร ในหนึ่งหน่อมีใบประมาณ ๗-๘ ใบ ช่อดอกยาว ๕-๘ เซนติเมตร กลีบประดับสีเขียวอ่อนปลายช่อสีขาว

ลักษณะเด่น :

๑. ให้ผลผลิตหัวสดในภาคใต้เฉลี่ย ๒.๕๙ ตันต่อไร่
๒. มีสารสำคัญเคอร์คูมินอยด์เฉลี่ย ๑๑.๐๔ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานยาสมุนไพรไทย ๑๒๐.๘๐ เปอร์เซ็นต์ มีน้ำมันหอมระเหยเฉลี่ย ๗.๗๘ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานยาสมุนไพรไทย ๒๙.๖๗ เปอร์เซ็นต์ และมี α -turmerone ๒๓.๓๘ เปอร์เซ็นต์ (เก็บเกี่ยวเมื่อขมิ้นชันอายุ ๑๑ เดือนหลังปลูก)
๓. เนื้อในหัวมีสีส้มแกมแดง (Orange Group 28 B) โดยใช้แผ่นเทียบสีของ The Royal Horticulture Society (RHS)

ข้าวโพดข้าวเหนียวลูกผสม ชัยนาท ๘๔-๑

ลักษณะทั่วไป :

ข้าวโพดข้าวเหนียวลูกผสมพันธุ์ ชัยนาท ๘๔-๑ หรือข้าวโพดข้าวเหนียวลูกผสม พันธุ์ CNW 80 มีลำต้นเขียวปนม่วงแดง รากค้ำจุนสีเขียวปนม่วงแดง เส้นไหมสีชมพู เปลือกหุ้มฝักเขียวปนม่วงแดง ไม่มีใบที่ปลายฝัก เมล็ดสีขาว จำนวนแถวเมล็ด ๑๐-๑๒ วัน ออกดอก ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๔๑-๕๐ วัน ออกไหม ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๔๑-๕๒ วัน ฝักยาว ๑๗.๙ เซนติเมตร ต้นสูง ๒๐๒ เซนติเมตร ฝักสูง ๑๑๒ เซนติเมตร ผลผลิตฝักสดทั้งเปลือก ๑,๗๓๑ กิโลกรัมต่อไร่ ปริมาณอะไมโลส ๘.๐๐ กรัมต่อ ๑๐๐ กรัม คาร์โบไฮเดรต ๗๒.๐๗ กรัมต่อ ๑๐๐ กรัม

ลักษณะเด่น :

๑. ผลผลิตฝักสดทั้งเปลือกเฉลี่ย ๑,๗๓๑ กิโลกรัมต่อไร่ ไม่แตกต่างจากพันธุ์บิ๊กไวท์ ๘๕๒ ที่ให้ผลผลิตฝักสดทั้งเปลือก ๑,๗๑๔ กิโลกรัมต่อไร่
๒. มีคุณภาพความเหนียวนุ่ม
๓. ปรับตัวได้ดีกับสภาพแวดล้อม

อ้อย อุ้งทอง ๘๔-๑๐

ลักษณะทั่วไป :

ลักษณะทรงกอตั้งตรง การติดของกาบใบกับลำต้นหลวมปานกลาง จำนวนหน่อต่อกอ (หลังงอก อายุ ๔ เดือน) ปานกลาง (๖-๑๒ หน่อ) ยอดอ้อยสีเขียว ปล้องทรงกระบอก ยาว ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และมีเส้นผ่าศูนย์กลางปล้อง ๒.๕-๓.๐ เซนติเมตร ปล้องตัดขวางกลม การเรียงต่อของปล้องซิกแซกเล็กน้อย ไขที่ปล้องมีมาก สีปล้องเมื่อต้องแสงม่วงเหลืองเหลือง สีปล้องเมื่อไม่ต้องแสงสีเหลือง ร่องเหนือตาตื้น ความกว้างของวงราก ๐.๘-๑.๓ เซนติเมตร มีวงไข ตาฐานปานกลาง ไม่มีขนตา ลักษณะของทรงใบโค้งปานกลาง ใบกว้าง ๔-๖ เซนติเมตร ลักษณะของลิ้นใบเป็นแถบตรงกลางพองออก ปลายเรียวแหลม ทั้ง ๒ ข้าง ลักษณะหูใบขอบด้านนอกเป็นสามเหลี่ยม มีรอยบุบ หูใบขอบด้านในเป็นใบหอกยาว คอใบเป็นสามเหลี่ยมขอบเว้าและโค้ง ไม่มีขนที่กาบใบ ลำต้นสูง ๒๔๖ เซนติเมตร ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางลำ ๒.๙๕ เซนติเมตร

ลักษณะเด่น :

๑. ในเขตชลประทาน ให้ผลผลิตน้ำหนักเฉลี่ย ๑๙.๗๗ ตันต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์ K 84-200 (๑๔.๐๒ ตันต่อไร่) สูงกว่าพันธุ์อุ้งทอง ๓ (๑๑.๕๗ ตันต่อไร่)
๒. ในเขตที่มีน้ำเสริม ให้ผลผลิตน้ำหนักเฉลี่ย ๑๕.๒๘ ตันต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์ K 84-200 (๑๓.๗๙ ตันต่อไร่) สูงกว่าพันธุ์อุ้งทอง ๓ (๑๒.๘๘ ตันต่อไร่)
๓. ต้านทานโรคเหี่ยวเน่าแดงปานกลาง

อ้อย อุ้งทอง ๘๔-๑๑

ลักษณะทั่วไป :

ลักษณะทรงกอตั้งตรง การติดของกาบใบกับลำต้นหลวม จำนวนหน่อต่อกอ (หลังงอก อายุ ๔ เดือน) ปานกลาง (๖-๑๒ หน่อ) ยอดอ้อยสีเขียว ลักษณะปล้องกลางโค้ง ความยาวน้อยกว่า ๑๐ เซนติเมตร และมีเส้นผ่าศูนย์กลางปล้อง ๕.๒-๓.๐ เซนติเมตร ปล้องตัดขวางรูปไข่ มีไขที่ปล้อง สีตาดูหนาไม่ชัด ลักษณะของทรงใบชันตรง ใบกว้าง ๔-๖ เซนติเมตร ปลายเรียวแหลม ทั้ง ๒ ข้าง ลักษณะหูใบขอบด้านนอกเป็นใบหอกยาว หูใบขอบด้านในเป็นขอบตรง คอใบสามเหลี่ยมชายธง ไม่มีขนที่กาบใบ ลำต้นสูง ๒๒๙ เซนติเมตร ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางลำ ๒.๘๑ เซนติเมตร จำนวนลำต่อกอ ๕.๗๘ จำนวนปล้องต่อลำ ๒๒

ลักษณะเด่น :

๑. ในเขตชลประทานให้ผลผลิตน้ำหนักเฉลี่ย ๑๘.๒๔ ตันต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์ K 84-200 (๑๔.๐๒ ตันต่อไร่) สูงกว่าพันธุ์อุ้งทอง ๓ (๑๑.๕๗ ตันต่อไร่)
๒. ในเขตที่มีน้ำเสริม ให้ผลผลิตน้ำหนักเฉลี่ย ๑๓.๒๕ ตันต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์ K 84-200 (๑๑.๔๙ ตันต่อไร่) สูงกว่าพันธุ์อุ้งทอง ๓ (๑๐.๑๔ ตันต่อไร่)
๓. ต้านทานโรคเหี่ยวเน่าแดงปานกลาง
๔. ต้านทานโรคแล้ดำปานกลาง

กาแฟโรบัสต้า ชุมพร ๘๔-๔

ลักษณะทั่วไป :

ลักษณะลำต้นตั้งตรง ใบมีรูปร่างรี ขนาดของใบกว้าง ขอบใบเรียบ เป็นคลื่นปลายใบแหลม ผิวใบเป็นมันความยาวก้านใบ ๑.๒๙ เซนติเมตร ใบอ่อนสีเขียวอมเหลืองถึงเขียว จำนวนข้อที่ให้ผลต่อกิ่ง ๑๐.๗ ข้อ ปล้องยาว ๔.๙๖ เซนติเมตร จำนวนผลต่อกิ่ง ๘๘.๑ ผล ดอกสีขาว ผลรูปร่างรีแบนคล้ายผลละหุ่ง มีไหล่นูน ๒ ข้าง ผลสุกสีแดง รูปร่างเมล็ดกลมรี ความสูงของต้นเมื่อโตเต็มที่ ๓๑๐ เซนติเมตร ขนาดทรงพุ่ม เมื่อโตเต็มที่กว้าง ๓๔๙ เซนติเมตร ระยะเวลาออกดอกช่วงเดือนตุลาคม-มีนาคม อายุผลเมื่อเก็บเกี่ยว ๑๐-๑๑ เดือน

ลักษณะเด่น :

๑. ให้ผลผลิตเมล็ดแห้งสูง (ความชื้นเมล็ด ๑๓ เปอร์เซ็นต์) ๔๘๒ กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี
๒. แข็งแรง โตเร็ว (vigorous) มีกิ่งให้ผล (primary branches) เป็นจำนวนมาก เริ่มให้ผลผลิตเร็ว (precocious) ผลสุกพร้อมเพรียงกัน ทำให้เก็บเกี่ยวได้ก่อนพันธุ์เขาทะเล ๑-๒ เดือน และเก็บเกี่ยวได้หมดภายใน ๒ ครั้งเท่านั้น
๓. มีอัตราการเปลี่ยนจากผลสดเป็นเมล็ดแห้ง (out-turn) สูงเฉลี่ยประมาณ ๒๔.๕ เปอร์เซ็นต์
๔. น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ดแห้ง ๑๕.๕ กรัม เมล็ดมีขนาดปานกลาง

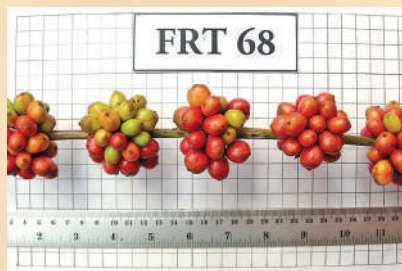
กาแฟโรบัสต้า ชุมพร ๘๔-๕

ลักษณะทั่วไป :

ลักษณะลำต้นตั้งตรง ใบมีรูปร่างรี ขอบใบเรียบ เป็นคลื่นปลายใบแหลม ผิวใบเป็นมัน แผ่นใบส่วนที่อยู่ระหว่างเส้นใบไปงอกทางด้านที่เป็นมันความยาวก้านใบ ๑.๖๕ เซนติเมตร ใบอ่อนสีเขียวอมเหลืองถึงเขียว จำนวนข้อที่ให้ผลต่อกิ่ง ๑๑.๑ ข้อ ปล้องยาว ๕.๒๐ เซนติเมตร จำนวนผลต่อกิ่ง ๗๔.๔ ผล ดอกสีขาว ผลรูปร่างรีแบนคล้ายผลละหุ่ง มีไหล่นูน ๒ ข้าง ผลสุกสีแดง รูปร่างเมล็ดกลมรีสีน้ำตาลอมเทา ความสูงของต้นเมื่อโตเต็มที่ ๓๐๒ เซนติเมตร ระยะเวลาออกดอกช่วงเดือนตุลาคม-มีนาคม อายุผลเมื่อเก็บเกี่ยว ๑๐-๑๑ เดือน

ลักษณะเด่น :

๑. ให้ผลผลิตเมล็ดแห้งสูง (ความชื้นเมล็ด ๑๓ เปอร์เซ็นต์) ๔๒๘ กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี
๒. แข็งแรง โตเร็ว (vigorous) มีกิ่งให้ผล (primary branches) เป็นจำนวนมาก เริ่มให้ผลผลิตเร็ว (precocious) ผลสุกพร้อมเพรียงกัน ทำให้เก็บเกี่ยวได้ก่อนพันธุ์เขาทะเล ๑-๒ เดือน และเก็บเกี่ยวได้หมดภายใน ๒ ครั้งเท่านั้น
๓. มีอัตราการเปลี่ยนจากผลสดเป็นเมล็ดแห้ง (out-turn) สูงเฉลี่ยประมาณ ๒๕.๐ เปอร์เซ็นต์
๔. น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ดแห้ง ๑๗.๐ กรัม เมล็ดมีขนาดปานกลาง

มะพร้าวกะทิลูกผสม ชุ่มพร ๘๔-๑

ลักษณะทั่วไป :

มะพร้าวกะทิลูกผสมพันธุ์ชุ่มพร ๘๔-๑ ความสูงจากพื้นดินถึงจั่นแรก ประมาณ ๗/๓ เซนติเมตร ช่วงอายุ ๔-๗ ปี ให้ผลผลิตมะพร้าวกะทิสุงที่สุด ๖๖๑ ผลต่อไร่ และให้ผลผลิตเป็นมะพร้าวธรรมดาสูงที่สุด ๒,๗๑๗ ผลต่อไร่

ลักษณะเด่น :

๑. ให้ผลผลิตรวม ๓ ปีแรก ๓,๓๗๘ ผลต่อไร่ โดยให้ผลผลิตเป็นมะพร้าวกะทิ ไม่น้อยกว่า ๑๘ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งต้นมะพร้าวธรรมดาไม่มีผลเป็นมะพร้าวกะทิ

๒. ให้ผลผลิตเร็ว โดยต้นแรกออกจั่นอายุ ๒ ปี ๕ เดือน และต้นมะพร้าวจำนวนครึ่งหนึ่งของสวน ออกจั่นเมื่ออายุ ๓ ปี ๑ เดือน และให้ผลผลิตทะลายแรกเมื่อสูงจากพื้นดิน ๗/๓ เซนติเมตร

มะพร้าวกะทิลูกผสม ชุ่มพร ๘๔-๒

ลักษณะทั่วไป :

มะพร้าวกะทิลูกผสมพันธุ์ชุ่มพร ๘๔-๒ หรือ NHK ต้นแรกออกจั่นเมื่ออายุ ๒ ปี ๗ เดือน ความสูงจากพื้นดินถึงจั่นแรก ประมาณ ๗/๑ เซนติเมตร พันธุ์ NHK ให้ผลผลิตมะพร้าวกะทิ ๓๔๘ ผลต่อไร่ และให้ผลผลิตมะพร้าวธรรมดา ๑,๕๖๙ ผลต่อไร่ ลักษณะพิเศษของ NHK คือ ร้อยละ ๕๕ ของต้นมะพร้าวที่ปลูก ให้ผลผลิตมะพร้าวกะทิที่มีกลิ่นหอม

ลักษณะเด่น :

๑. ให้ผลผลิตรวม ๓ ปีแรก ๑,๙๑๗ ผลต่อไร่ โดยให้ผลผลิตเป็นมะพร้าวกะทิ ไม่น้อยกว่า ๑๘ เปอร์เซ็นต์

๒. ต้นแรกออกจั่นอายุ ๒ ปี ๗ เดือน และต้นมะพร้าวจำนวนครึ่งหนึ่งของสวน ออกจั่นเมื่อ ๓ ปี ๓ เดือน ให้ผลผลิตทะลายแรกเมื่อสูงจากพื้นดิน ๗/๑ เซนติเมตร

๓. ต้นมะพร้าวจำนวน ๕๕ เปอร์เซ็นต์ ของสวนให้ผลผลิตมะพร้าวกะทิที่มีกลิ่นหอม ซึ่งในแต่ละต้นจะให้ผลเป็นมะพร้าวกะทิ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ และเป็นมะพร้าวกะทิที่มีกลิ่นหอม ๖ เปอร์เซ็นต์

ถั่วลิสง ขอนแก่น ๘๔-๗

ลักษณะทั่วไป :

ถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น ๘๔-๗ (KK 4418) มีลักษณะลำต้นและใบสีเขียวเข้ม ทรงพุ่มแผ่กว้าง ลักษณะการแตกกิ่งแบบ alternate branching การติดฝักค่อนข้างกระจายรอบโคนต้น ดอกสีเหลือง เยื่อหุ้มเมล็ดมีสีชมพู เส้นลายบนฝักเห็นได้ชัดเจน อายุถึงวันออกดอก ๒๘-๓๐ วัน อายุถึงวันเก็บเกี่ยว ๙๘-๑๒๕ วัน จำนวนฝักต่อหลุม ๒๕-๓๐ จำนวนเมล็ดต่อฝัก ๑-๒ มีน้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ดเฉลี่ย ๕๒-๕๖ กรัม การกะเทาะ ๖๐-๖๔ เปอร์เซ็นต์ ผลผลิตฝักแห้ง ๒๘๒-๓๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ เมล็ดมีโปรตีน ๑๘ เปอร์เซ็นต์ และน้ำมัน ๕๐ เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น :

๑. ให้ผลผลิตฝักแห้ง ๓๑๕ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าพันธุ์ไทนาน ๙ และขอนแก่น ๕ ร้อยละ ๑๕ และ ๑๐ ตามลำดับ
๒. มีขนาดเมล็ดโต โดยน้ำหนักเฉลี่ย ๑๐๐ เมล็ดเท่ากับ ๕๔.๓ กรัม ซึ่งสูงกว่าพันธุ์ไทนาน ๙ และขอนแก่น ๕ ร้อยละ ๒๔ และ ๑๓ ตามลำดับ

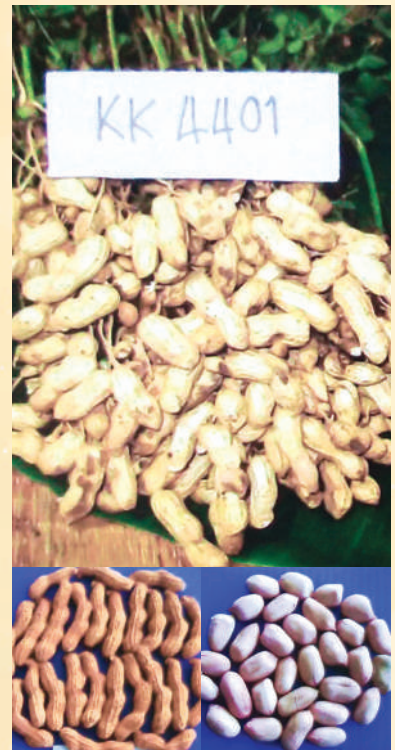
ถั่วลิสง ขอนแก่น ๘๔-๘

ลักษณะทั่วไป :

มีลำต้นและใบสีเขียว ดอกสีเหลือง ลักษณะทรงพุ่มแบบพุ่มตรง การติดฝักมีลักษณะเป็นกระจุกที่บริเวณโคนต้นเยื่อหุ้มเมล็ดสีชมพูเข้ม มีเส้นลายบนฝักเห็นได้ชัดเจน อายุถึงวันออกดอก ๒๕-๓๐ วัน อายุถึงวันเก็บเกี่ยว ๙๕-๑๑๐ วัน มีจำนวนเมล็ด ๑-๓ เมล็ดต่อฝัก น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ด ๔๔-๕๕ กรัม มีเปอร์เซ็นต์การกะเทาะ ๖๔-๖๗ เปอร์เซ็นต์ เปอร์เซ็นต์โปรตีน ๒๓.๔ เปอร์เซ็นต์ และเปอร์เซ็นต์น้ำมัน ๔๔.๙ เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น :

๑. เมล็ดโต โดยน้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ด เท่ากับ ๔๙.๙ กรัม ซึ่งโตกว่าถั่วลิสงพันธุ์ไทนาน ๙ และขอนแก่น ๕ ที่มีน้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ด เท่ากับ ๔๓.๐ และ ๔๗.๕ กรัม ตามลำดับ
๒. ให้ผลผลิตฝักแห้ง ๒๘๙ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสูงใกล้เคียงกับถั่วลิสงพันธุ์ไทนาน ๙ และขอนแก่น ๕ ที่ให้ผลผลิต ๒๘๘ และ ๒๙๐ กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ
๓. ให้ผลผลิตฝักสด ๖๔๓ กิโลกรัมต่อไร่ ใกล้เคียงกับพันธุ์ขอนแก่น ๕ (๖๔๖ กิโลกรัมต่อไร่) แต่สูงกว่าพันธุ์ไทนาน ๙ ร้อยละ ๕ และให้ผลผลิตฝักสด ๗๘๖ กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่ากลุ่มพันธุ์ถั่วลิสงฝักสดสำหรับต้มจึงเหมาะสำหรับทำเป็นถั่วต้ม
๔. ค่อนข้างทนทานต่อโรคโคนเน่าขาว เชื้อสาเหตุ *Sclerotium rolfsii*

ถั่วเหลือง ลพบุรี ๘๔-๑

ลักษณะทั่วไป :

โคนต้นอ่อนสีม่วง กลีบดอกสีม่วง มีขนสีขาว ผักแก่สีน้ำตาลอมเหลือง เปลือกเมล็ดสีเหลือง ขั้วเมล็ดสีน้ำตาล ไม่มีเยื่อติดขั้วเมล็ด เปลือกเมล็ดแบบกึ่งมันกึ่งด้าน เมล็ดแก่รูปร่างค่อนข้างกลม ใบสีเขียวเข้ม มีใบย่อย ๓ ใบ และใบย่อยแคบ ก้านใบมีความยาว ๑๘.๕ เซนติเมตร ผลผลิตเฉลี่ย ๓๕๘ กิโลกรัมต่อไร่

ลักษณะเด่น :

๑. มีกลิ่นหอมของถั่วเหลือง ซึ่งเป็นที่ยอมรับของบริษัทผู้ผลิตน้ำมันถั่วเหลืองในระดับอุตสาหกรรม
๒. ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๓๕๘ กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์เชียงใหม่ ๖๐ ไร่ย่อยละ ๑๐
๓. เมล็ดพันธุ์มีความงอกดีและมีความงอกสูงกว่าพันธุ์เชียงใหม่ ๖๐ ไร่ย่อยละ ๙-๑๒ ทำให้เก็บรักษาได้ยาวนานขึ้น
๔. ต้านทานต่อโรคใบจุดบนของถั่วเหลือง

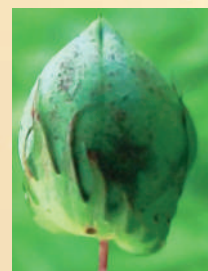
ฝ้าย ตากฟ้า ๘๔-๔

ลักษณะทั่วไป :

กลีบดอกและอับละอองเกสรสีครีม โคนกลีบดอกด้านในมีสีต่างจากส่วนอื่นเล็กน้อย รูปร่างใบมีขอบใบหยักเว้าลึก ทำให้เห็นเป็นแฉกได้ชัดเจน และจักใบมีลักษณะยกขึ้น ขนบนใบปานกลาง ลักษณะสมอรูปไข่ ต่อมสีหรือสารพิษก๊อสซิพอล ที่สมอปานกลาง ลักษณะรีวประดับดอก กว้าง หยักเป็นแฉก ค่อนข้างยาว ต่อมสีที่รีวประดับน้อย ทรงต้นแผ่กระจาย มีขนบนลำต้น ปุยหรือเส้นใยฝ้ายมีสีขาว ความสูงของต้น ๑๓๐ เซนติเมตร อายุถึงออกดอก ๕๒ วัน อายุถึงเก็บเกี่ยว ๑๒๐ วัน ความละเอียดอ่อนของเส้นใย ๓.๙ ไมโครแแนร์ ความสม่ำเสมอของเส้นใย ๕๖ เปอร์เซนต์

ลักษณะเด่น :

๑. ทนทานต่อเพลี้ยจักจั่นฝ้าย
๒. ต้านทานต่อโรคใบหงิกในสภาพการปลูกเชื้อได้ดี ในระดับเดียวกับพันธุ์ตากฟ้า ๒
๓. ผลผลิตฝ้ายปุยทั้งเมล็ดเฉลี่ย ๒๖๐ กิโลกรัมต่อไร่ สูงในระดับเดียวกับพันธุ์ตากฟ้า ๒
๔. เปอร์เซนต์หีบหรือเส้นใยสูงกว่าพันธุ์ตากฟ้า ๒ และคุณภาพเส้นใยดีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเส้นใยมีความยาวถึง ๑.๒๓ นิ้ว และมีความเหนียวของกลุ่มเส้นใยกับความละเอียดอ่อนดีในระดับเดียวกับพันธุ์ตากฟ้า ๒

เฉลิมพระเกียรติมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา (พ.ศ. ๒๕๕๕)

ข้าวโพดหวานลูกผสม สงขลา ๘๔-๑

ลักษณะทั่วไป :

ลักษณะของลำต้นสูง ๑๘๐ เซนติเมตร ลักษณะช่อดอกตัวผู้ค่อนข้างตรง ความหนาแน่นของช่อดอกตัวผู้ปานกลาง อับเรณูสีเหลือง เส้นไหมสีเขียวอ่อน ฝักบนสุดมีความยาว ๑๗-๑๙ เซนติเมตร ความกว้าง ๕-๖ เซนติเมตร รูปทรงฝักแบบกึ่งทรงกระบอก ลักษณะการเรียงตัวของเมล็ดแบบแถวตรง เมล็ดสีเหลืองอ่อน ชั่งสีขาว ฝักความกว้าง ๕.๐ เซนติเมตร ความยาว ๑๘.๑ เซนติเมตร ค่าความหวาน ๑๖.๐ องศาบริกซ์ อายุออกไหม ๕๕ วัน อายุเก็บเกี่ยว ๗๕ วัน

ลักษณะเด่น :

๑. ให้ผลผลิตสูง มีน้ำหนักฝักทั้งเปลือกเฉลี่ย ๒,๘๕๘ กิโลกรัมต่อไร่ น้ำหนักฝักสดเปลือกเปลือกเฉลี่ย ๒,๑๖๕ กิโลกรัมต่อไร่
๒. มีคุณภาพสำหรับการบริโภคฝักสด มีค่าความหวานสูงเฉลี่ย ๑๖.๐ องศาบริกซ์ มีเนื้อเมล็ดมาก แแกนฝักเล็ก รสชาติฝักดี

ถั่วเหลืองฝักสด เชียงใหม่ ๘๔-๒

ลักษณะทั่วไป :

โคนต้นอ่อนสีม่วง การเจริญเติบโตแบบไม่ทอดยอด ใบสีเขียว กลีบดอกสีม่วง ฝักแก่สีเทา เปลือกหุ้มเมล็ดสีเหลือง รูปร่างเมล็ดค่อนข้างกลม อายุหลังจากงอกถึงออกดอก ๓๕ วัน อายุเก็บเกี่ยวฝักสด ๖๙ วัน หลังจากงอก ความสูง ๓๕.๒ เซนติเมตร จำนวนฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย ๓๔๑ กิโลกรัม ผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย ๗๕๗ กิโลกรัมต่อไร่ มีเปอร์เซ็นต์น้ำมัน ๕.๓ เปอร์เซ็นต์ มีเปอร์เซ็นต์โปรตีน ๑๑.๓ เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น :

๑. ฝักสดต้มสุกมีกลิ่นหอมคล้ายใบเตย ใกล้เคียงกับพันธุ์ Kaori ซึ่งเป็นพันธุ์การค้าสำหรับปลูกในประเทศไทยในปัจจุบัน
๒. ให้ผลผลิตฝักสดได้มาตรฐาน (ฝักยาว ๔.๕ เซนติเมตร กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร และหนา ๐.๘ เซนติเมตร) ในฤดูแล้ง ๗๕๗ กิโลกรัมต่อไร่ และในฤดูฝน ๙๖๓ กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์ Kaori ร้อยละ ๑๑๖ และ ๓๘ ตามลำดับ เฉลี่ยทั้ง ๒ ฤดู ๘๕๓ กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์ Kaori ร้อยละ ๖๗
๓. ความสามารถในการปรับตัวได้ดี และถ้าต้องการได้ผลผลิตสูง ในฤดูแล้ง ควรแนะนำปลูกในเขตจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดพิษณุโลก ส่วนในฤดูฝนควรแนะนำปลูกในจังหวัดเชียงใหม่

ถั่วเขียว ชัยนาท ๘๔-๑

ลักษณะทั่วไป :

โคนต้นอ่อนสีเขียว ใบย่อยใบกลางมีรูปคล้ายสามเหลี่ยม ใบย่อยมีขนาด ความยาว ๑๐.๕ เซนติเมตร ความกว้าง ๖.๘ เซนติเมตร ก้านใบยาว ๑๑.๕ เซนติเมตร ใบมีขนมาก ก้านใบและวงกลีบเลี้ยงมีสีเขียว กลีบดอกสีเหลือง ช่อดอกอยู่ทั้งเหนือและใต้ทรงพุ่ม ฝักอ่อนมีสีเขียวอ่อน ความหนาแน่นของขนที่ฝักแก่ปานกลาง ฝักแก่สีดำ มีเมล็ด รูปทรงกระบอก อายุถึงดอกแรกบาน ๓๕ วัน อายุถึงเก็บเกี่ยว ๖๕ วัน จำนวนฝักต่อต้นประมาณ ๑๑.๕ ฝัก จำนวนเมล็ดต่อฝักประมาณ ๑๑.๓ เมล็ด ฝักยาว ๘.๗ เซนติเมตร ต้นสูง ๖๓ เซนติเมตร

ลักษณะเด่น :

๑. ผลผลิตสูง โดยให้ผลผลิตเฉลี่ย ๒๒๖ กิโลกรัมต่อไร่
๒. เปอร์เซ็นต์แป้งสูง เหมาะสำหรับการแปรรูปเป็นวุ้นเส้น โดยให้เปอร์เซ็นต์แป้ง ๕๔.๘๕ เปอร์เซ็นต์ และให้ผลผลิตแป้ง ๑๒๔ กิโลกรัมต่อไร่
๓. ขนาดเมล็ดใหญ่ โดยให้น้ำหนัก ๑,๐๐๐ เมล็ด เฉลี่ย ๖๙ กรัม
๔. น้ำหนักถั่วออกสูงและมีรสชาติค่อนข้างหวาน เหมาะสำหรับการเพาะถั่วงอก

เฉลิมพระเกียรติมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๖ พรรษา (พ.ศ. ๒๕๕๖)

มันสำปะหลัง ระยอง ๘๖-๑๓

ลักษณะทั่วไป :

ให้เปอร์เซ็นต์แป้งสูง คือ มีเปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ย ๒๖.๓ เปอร์เซ็นต์ ให้ผลผลิตแป้ง ๑,๑๙๖ กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตหัวสด ๔,๕๑๓ กิโลกรัมต่อไร่ สามารถปลูกได้ในพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั่วไป พื้นที่ที่เหมาะสมให้ผลผลิตสูงได้แก่ จังหวัดชัยนาท ขอนแก่น เลย มหาสารคาม

ลักษณะเด่น :

๑. มีขนาดเมล็ดโต โดยน้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ด เท่ากับ ๔๙.๙ กรัม
๒. ให้ผลผลิตฝักแห้ง ๒๘๙ กิโลกรัมต่อไร่
๓. ให้ผลผลิตฝักสด ๖๔๓ กิโลกรัมต่อไร่ เหมาะสำหรับทำเป็นถั่วต้ม
๔. ค่อนข้างทนทานต่อโรคโคนเน่าขาว เชื้อสาเหตุ *Sclerotium rolfsii*

ฝ้าย ตากฟ้า ๘๖-๕

ลักษณะทั่วไป :

ฝ้ายสายพันธุ์ TF 25 / GC-B-5-4-B-B ให้ผลผลิตใกล้เคียงกับพันธุ์ตากฟ้า ๒ มีคุณสมบัติเส้นใยที่ดี และมีความต้านทานโรคใบหงิก มีเส้นใยสีเขียว โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการฟอกย้อม ปลูกได้ในแหล่งผลิตฝ้าย ของประเทศไทยทั่วไป และควรเก็บเกี่ยวทุก ๕-๑๐ วัน เพื่อเป็นการรักษาคุณภาพด้านสีเส้นใย

ลักษณะเด่น :

๑. มีเส้นใยเป็นสีเขียวตามธรรมชาติ (GREYED GREEN 195 B) และมีคุณภาพเส้นใยดีระดับเดียวกับพันธุ์ตากฟ้า ๒
๒. ต้านทานต่อโรคใบหงิกในสภาพการปลูกเชื่อได้ดี ในระดับเดียวกับพันธุ์ตากฟ้า ๒

ข้าวโพดหวานลูกผสม ชัยนาท ๘๖-๑

ลักษณะทั่วไป :

ให้ผลผลิตฝักสดทั้งเปลือก ๒,๘๘๘ กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตฝักสดปอกเปลือก ๑,๙๓๙ กิโลกรัมต่อไร่ ปรับตัวได้ดีกับสภาพแวดล้อม มีรสชาติหวาน ให้ความหวาน ๑๓.๘ องศาบริกซ์ ปลูกได้ทั่วไปทั้งเขตน้ำฝน และในพื้นที่ชลประทาน ทั้งก่อนฤดูการทำนา และหลังฤดูการทำนา หลีกเลี่ยงการปลูกในสภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการระบาดของโรคราน้ำค้าง และโรคใบไหม้แผลใหญ่

ลักษณะเด่น :

๑. ให้ผลผลิตสูง โดยพันธุ์ CNSH 7550 ให้ผลผลิตฝักสดทั้งเปลือก ๒,๘๘๘ กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิต ฝักสดปอกเปลือก ๑,๙๓๙ กิโลกรัมต่อไร่ ขณะที่พันธุ์ไฮบริกซ์ ๓ ให้ผลผลิตฝักสดทั้งเปลือก ๒,๕๘๘ กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตฝักสดปอกเปลือก ๑,๘๙๘ กิโลกรัมต่อไร่
๒. ปรับตัวได้ดีกับสภาพแวดล้อม
๓. พันธุ์ CNSH 7550 มีรสชาติหวานให้ความหวาน ๑๓.๘ องศาบริกซ์ ไม่แตกต่างจากพันธุ์ไฮบริกซ์ ๓ ที่ให้ความหวาน ๑๔.๓ องศาบริกซ์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กับ การ ก ลี ก ร ร ม

ต้นไม้ทรงปลูก

๒๕๑๗ ต้นสนสองใบ

วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๗

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตาก (สสส.ตอยมุเซอ) ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมือง จังหวัดตาก

๒๕๒๓

ต้นศรีมหาโพธิ์

วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๒๓

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖

(ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน)

ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม

จังหวัดฉะเชิงเทรา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กั บ ก าร ก ลี ก ร ร ม

๒๕๒๔

ต้นปาล์มแซมเปญ

วันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖
(ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน)
ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอนมสรวง
จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒๕๒๗

ต้นมะคาเดเมีย

วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗
ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง)
ตำบลแม่วีน อำเภอแม่วีน จังหวัดเชียงใหม่

๒๕๒๗

ต้นบ๊วย (พันธุ์บารมี ๑)

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗
ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง)
ตำบลแม่วีน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

๒๕๒๗

ต้นเกด

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๗
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖
(ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน)
ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กั บ ก า ร ก ลี ก ร ร ม

๒๕๒๗

ต้นประดู่

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๗
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖
(ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน)
ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอนมสารคาม
จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒๕๓๔

ต้นมะคาเดเมีย

วันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๔
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแม่ฮ่องสอน
[ศูนย์ศึกษาพัฒนาลุ่มน้ำปาย (ท่าโป่งแดง)]
ตำบลผ่าบอน อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

พรรณไม้ในชื่อพ่อ

พรรณไม้ในพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เป็นการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำพระปรมาภิไธยของพระองค์ มาเป็นคำระบุชนิด (species epithet) ในชื่อพฤกษศาสตร์ รวมทั้งการตั้งชื่อภาษาไทยของพรรณไม้ มีจำนวน 3 ชนิด ได้แก่ ทิวลิปคิงภูมิพล ภูมิพลินทร์ และมะลิเนลิมนรินทร์ แต่ละชนิดมีรายละเอียดการขอพระราชทานและข้อมูลพรรณไม้ ตามช่วงเวลาเรียงลำดับ ดังนี้

ทิวลิปคิงภูมิพล

ทิวลิปคิงภูมิพล (*Tulipa* 'King Bhumibol') วงศ์ LILIACEAE

เป็นทิวลิปสีเหลืองทองพันธุ์ Prince Claus ที่มีอยู่ในสวน Judith Leyster ได้รับการปรับปรุงพันธุ์ให้มีสีเหลืองทองเข้มโดย Mr. Klaas Koedijk เจ้าของบริษัท F.A.P. Koedijk & Zn แห่งประเทศเนเธอร์แลนด์ ได้เดินทางเข้ามาในประเทศไทยในช่วงที่มีการเฉลิมฉลองทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ พรรษา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ แล้วพบว่าคนไทยใส่เสื้อสีเหลืองทั้งประเทศ บังเกิดความซาบซึ้งในความจงรักภักดีของปวงชนชาวไทยที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จึงขอพระราชทานพระปรมาภิไธยของพระองค์ จดทะเบียนตั้งเป็นชื่อพันธุ์ และได้รับพระราชทานเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

ทิวลิปคิงภูมิพล

ลักษณะเป็นพืชหัวล้มลุก อายุหลายปี สูง ๕๐ เซนติเมตร ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ใบยาวเรียว ปลายแหลม สีเขียวอ่อนอมเทา แต่ละต้นมี ๒-๔ ใบ ก้านดอกยาว ๔๕ เซนติเมตร กลีบดอกสีเหลืองทอง เกสรเพศเมีย มีลักษณะเป็นแท่งสามเหลี่ยม ล้อมด้วยเกสรเพศผู้สีเหลือง จำนวน ๖ เส้น ออกดอกในเดือนมีนาคม-พฤษภาคม ดินที่เหมาะสมในการปลูกเป็นดินร่วนระบายน้ำดี แสงแดดตลอดวัน อากาศหนาวเย็น ขยายพันธุ์ได้ด้วยการแยกหัว และการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ได้รับความนิยมปลูกเป็นไม้ประดับและเป็นไม้ตัดดอก

ภูมิพลินทร์ *Paraboea bhumiboliana* Triboun & Chuchan
วงศ์ชบาฤๅษี (GESNERIACEAE)

ตั้งชื่อโดย ดร.ปราโมทย์ ไตรบุญ และนายจิตติพันธ์ จูจันทร์ ตามตัวอย่างแห้ง ต้นแบบหมายเลข P. Triboun 3980 จากแก่งหินปูนใน เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ระดับความสูงประมาณ ๓๕๐ เมตร เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับ พระบรมราชานุญาตให้นำพระปรมาภิไธย มาเป็นคำระบุชนิดว่า *bhumiboliana* และพระราชทานชื่อเรียกในภาษาไทยว่า **ภูมิพลินทร์** มีความหมายว่า พรรณไม้ที่เป็นศรีสง่าแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ และตีพิมพ์ใน *Gardens' Bulletin Singapore* ปีที่ ๖๔ ฉบับที่ ๒ หน้า ๓๓๗-๓๓๙ ซึ่งเป็นวารสารพฤกษศาสตร์ของสวนพฤกษศาสตร์ประเทศสิงคโปร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ลักษณะเป็นพุ่มขนาดเล็ก สูง ๒๐-๖๐ เซนติเมตร ลำต้นส่วนล่างแข็งคล้ายเนื้อไม้ เปลือกแตกเป็นร่องตามยาว สีน้ำตาลอมเทา แตกกิ่งโปร่ง กิ่งยอดเรียวเล็ก ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก แผ่นใบรูปรีหรือรูปไข่ ใต้ใบปกคลุมด้วยขนคล้ายใยแมงมุมสีขาว ช่อดอกออกที่ปลายยอด เป็นดอกเดี่ยวหรือเป็นช่อกระจະสั้น มี ๒-๕ ดอก กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น ๕ แฉก กลีบดอกโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปประฆัง ปลายแยกเป็น ๕ แฉก รูปไข่กว้าง สีชมพูหรือม่วงอ่อน ภายในโคนหลอดมีแต้มสีเหลือง ผลแบบแห้งแล้ว แตกรูปคล้ายกระสวย มีเมล็ดจำนวนมาก ออกดอกในช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม ผลแก่ในช่วงเดือนตุลาคมถึงธันวาคม สถานภาพในถิ่นกำเนิดเป็นพรรณไม้ถิ่นเดียวของไทย

ภูมิพลินทร์

หมายเหตุ : เมื่อขอพระบรมราชานุญาต กำหนดตั้งชื่อพืชชนิดนี้ไว้ในสกุล *Trisepalum* ในขณะที่กำลังจัดเตรียมประกาศและตีพิมพ์ชื่อพฤกษศาสตร์นั้น ทางคณะกรรมการกฏานานาชาติว่าด้วยการตั้งชื่อทางพฤกษศาสตร์ ขออนุรักษ์ชื่อสกุล *Paraboea* โดยให้พจนานุกรมสกุล *Trisepalum* และสกุล *Phylloboea* เข้าไว้ด้วยกันเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญพืชวงศ์นี้จากพิพิธภัณฑ์พืชกรุงเทพฯ กรมวิชาการเกษตร และสวนพฤกษศาสตร์หลวงแห่งเอเดนเบอระ สหราชอาณาจักร ได้แสดงผลการศึกษาทางชีวโมเลกุลของพืชใน ๒ สกุลดังกล่าวว่ามีความสัมพันธ์ทางสายวิวัฒนาการร่วมกัน แม้ว่า ๒ สกุลหลังจะตั้งชื่อถูกต้องตามกฎเกณฑ์และตีพิมพ์ก่อน แต่เนื่องจากมีจำนวนสมาชิกน้อยกว่ามาก จึงได้เปลี่ยนชื่อสกุลของพืชที่พระราชทานข้างต้นให้อยู่ในสกุล *Paraboea* แทน

มะลิเฉลิมนรินทร์

มะลิเฉลิมนรินทร์ *Jasminum bhumibolanum* Chalermglin

วงศ์มะลิ (OLACEAE)

สำรวจพบโดย ดร.ปิยะ เฉลิมกลิ่น ตามตัวอย่างแห้งต้นแบบหมายเลข P. Chalermglin 520750 จากเขาหินปูน ระดับความสูง ๗๕๐ เมตร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับพระราชทานนาม จากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ว่า มะลิเฉลิมนรินทร์ มีความหมายว่า มะลิเฉลิมพระเกียรติพระเจ้าแผ่นดิน ในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ และตีพิมพ์ในวารสาร *Blumea* ที่ออกในประเทศเนเธอร์แลนด์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖

ลักษณะเป็นไม้เถา เลื้อยได้ไกล ๑-๒ เมตร กิ่งยอดเรียวเล็ก ช่อดอกออกที่ปลายยอด มีดอกย่อย ๗-๑๓ ดอก มีกลีบเลี้ยงแหลม สั้นและแข็ง ๔-๕ ช่อกลิบบอกสีขาว ๖-๘ กลีบ ผลสุกสีดำ ๑ ผล ออกดอกในช่วงเดือนกรกฎาคม ผลแก่ในช่วงเดือนพฤศจิกายน สถานภาพในถิ่นกำเนิดเป็นพรรณไม้ถิ่นเดียวของไทย การขยายพันธุ์มะลิเฉลิมนรินทร์ ใช้วิธีเพาะเมล็ด และปักชำ

มะลิเจลิมนรินทร์

การใช้ประโยชน์ ภูมิพลินทร์ และ เจลิมนรินทร์ เป็นพืชป่าที่พบใหม่ และยังไม่เคยมีรายงานการนำไปใช้ประโยชน์ แต่คาดว่ามีความศักยภาพที่จะสามารถพัฒนาไปใช้เป็นไม้ประดับ เพราะมีดอกที่มีความสวยงามหรืออาจเป็นพืชเครื่องตี้ม เพราะในชาตฤษีชนิด *Trisepalum albidum* ซึ่งเป็นพืชในสกุลเดียวกันนั้น มีรายงานว่า ยอดอ่อนตากแห้งสามารถนำไปชงตี้มได้เช่นเดียวกับ ใบชา

ภาคผนวก

คำสั่งกรมวิชาการเกษตร

ที่ ๑๒๕๕ / ๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดกิจกรรมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ
ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กรมวิชาการเกษตร (เพิ่มเติม)

อนุสนธิคำสั่งกรมวิชาการเกษตร ที่ ๑๗๕๕/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙
แต่งตั้งคณะกรรมการจัดกิจกรรมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
กรมวิชาการเกษตร ไว้แล้วนั้น

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดกิจกรรมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กรมวิชาการเกษตร เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙
ให้เพิ่มเติมคณะกรรมการ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการจัดกิจกรรมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ
ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กรมวิชาการเกษตร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
และเป็นปัจจุบันยิ่งขึ้น จึงให้ยกเลิกคำสั่งกรมวิชาการเกษตร ที่ ๑๗๕๕/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙
และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดกิจกรรมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล
อดุลยเดช กรมวิชาการเกษตร ขึ้นใหม่ โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่ ดังนี้

๑. รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร (นางสาวเสริมสุข สลักเพชร)	ประธานคณะกรรมการ
๒. หัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญ	คณะกรรมการ
๓. เลขาธิการกรม	คณะกรรมการ
๔. ผู้อำนวยการกองคลัง	คณะกรรมการ
๕. ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิชาการ	คณะกรรมการ
๖. ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่	คณะกรรมการ
๗. ผู้อำนวยการกองวิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช	คณะกรรมการ
๘. ผู้อำนวยการกองการยาง	คณะกรรมการ
๙. ผู้อำนวยการกองวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร	คณะกรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช	คณะกรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร	คณะกรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชสวน	คณะกรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน	คณะกรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม	คณะกรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร	คณะกรรมการ
๑๖. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ	คณะกรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช	คณะกรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองพันธุ์พืช	คณะกรรมการ

๑๙. ผู้อำนวยการ...

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ก ั บ ก าร ก ล ี ก ร ร ม

-๒-

๑๙. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่ คณะกรรมการ
๒๐. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๒ จังหวัดพิษณุโลก คณะกรรมการ
๒๑. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น คณะกรรมการ
๒๒. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๔ จังหวัดอุบลราชธานี คณะกรรมการ
๒๓. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๕ จังหวัดชัยนาท คณะกรรมการ
๒๔. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖ จังหวัดจันทบุรี คณะกรรมการ
๒๕. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๗ จังหวัดสุราษฎร์ธานี คณะกรรมการ
๒๖. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๘ จังหวัดสงขลา คณะกรรมการ
๒๗. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คณะกรรมการ
๒๘. ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คณะกรรมการและเลขานุการ
๒๙. ผู้อำนวยการกลุ่มประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สำนักงานเลขานุการกรม คณะกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
๓๐. นายเกรียงไกร เตชะเสนา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ คณะกรรมการ
กองประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และผู้ช่วยเลขานุการ

โดยคณะกรรมการฯ ดังกล่าว มีหน้าที่ดังนี้

๑. กำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดกิจกรรมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กรมวิชาการเกษตร เสนอให้กรมฯ พิจารณา
๒. ดำเนินงานและติดตามงานให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานที่กรมฯ เห็นชอบ
๓. สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ดำเนินงาน
๔. แต่งตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงานตาม ข้อ ๒
๕. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(นายสุวิทย์ ชัยเกียรติยศ)
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

คำสั่งคณะกรรมการจัดกิจกรรมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ
ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

กรมวิชาการเกษตร

ที่ ๔ / ๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำหนังสือเพื่อเทิดพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กรมวิชาการเกษตร

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดกิจกรรมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กรมวิชาการเกษตร เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ให้ตั้งคณะทำงานดำเนินการจัดทำหนังสือเพื่อเทิดพระเกียรติ และเพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานจัดทำหนังสือฯ ดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำหนังสือเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กรมวิชาการเกษตร ขึ้น โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่ ดังนี้

๑. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่	ประธานคณะทำงาน	
๒. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชสวน หรือผู้แทน	คณะทำงาน	
๓. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน หรือผู้แทน	คณะทำงาน	
๔. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม หรือผู้แทน	คณะทำงาน	
๕. เลขาธิการกรม หรือผู้แทน	คณะทำงาน	
๖. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๒ จังหวัดพิษณุโลก หรือผู้แทน	คณะทำงาน	
๗. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น หรือผู้แทน	คณะทำงาน	
๘. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๔ จังหวัดอุบลราชธานี หรือผู้แทน	คณะทำงาน	
๙. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๕ จังหวัดชัยนาท หรือผู้แทน	คณะทำงาน	
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖ จังหวัดจันทบุรี หรือผู้แทน	คณะทำงาน	
๑๑. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๗ จังหวัดสุราษฎร์ธานี หรือผู้แทน	คณะทำงาน	
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๘ จังหวัดสงขลา หรือผู้แทน	คณะทำงาน	
๑๓. ผู้อำนวยการกองการยาง หรือผู้แทน	คณะทำงาน	
๑๔. ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	คณะทำงาน	
	และเลขานุการ	
๑๕. ผู้อำนวยการกลุ่มประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สำนักงานเลขานุการกรม	คณะทำงาน	
	และผู้ช่วยเลขานุการ	
๑๖. นายบุญศรี อินทร์น้อย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
	กองประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	และผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะทำงานฯ....

โดยให้คณะทำงานฯ ดังกล่าว มีหน้าที่ดังนี้

๑. กำหนดรูปแบบการจัดทำหนังสือ จัดทำแผนปฏิบัติงานและงบประมาณ เสนอให้กรมพิจารณา
๒. ดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานที่กรมฯ เห็นชอบ
๓. ติดตาม ตรวจสอบ แก้ไข ความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล
๔. พิจารณาจัดทำรูปเล่มทั้งส่วนเนื้อหาและภาพประกอบให้สมบูรณ์และถูกต้อง
๕. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(นางสาวเสริมสุข สลักเพ็ชร์)

รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ประธานคณะกรรมการจัดกิจกรรมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ
ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กรมวิชาการเกษตร

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายอำพล เสนาณรงค์
นายสุวิทย์ ชัยเกียรติยศ
นางสาวเสริมสุข สลักเพ็ชร์
นางสาววราภรณ์ พรหมพจน์
นายอุทัย นพคุณวงศ์
นายอานันท์ เลิศรัตน์

ประธานที่ปรึกษากรมวิชาการเกษตร
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร
รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร
รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร
รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร
ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่

บรรณาธิการ

นายบุญศรี อินทร์น้อย

กองประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กองบรรณาธิการ

นายอัคคพล เสนาณรงค์
นายพิเชษฐ กระจุกลอยมา
นายนิสิต ศิวกุล
นายทวีศักดิ์ แสงอุดม
นายจำรอง ดาวเรือง
นายสมเพชร พรหมเมืองดี
นายนิรันดร์ สุขจันทร์
นายจักรพรรดิ วัณสีแสง
นายปัญญา พุกสูงเนิน
นายสุรเดช ปัจฉิมกุล
นายวิรัตน์ ธรรมบำรุง
นายโสพล ทองรักทอง
นายธีรชาติ วิชิตชลชัย
นางสาวอุดมพร สุพคุณศรี

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชไร่และทดแทนพลังงาน
เลขาธิการกรม
รักษาการผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชสวน
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๑ เชียงใหม่
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๒ พิษณุโลก
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๓ ขอนแก่น
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๔ อุบลราชธานี
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๕ ชัยนาท
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖ จันทบุรี
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๗ สุราษฎร์ธานี
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๘ สงขลา
ผู้อำนวยการกองการยาง
สำนักงานเลขาธิการกรม

จัดพิมพ์โดย

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๕๐ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
<http://www.doa.go.th>

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ที่ ป ก ร ก ลี ก ร ร ม

กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ชื่อหนังสือ : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชกับการกสิกรรม
ISBN : 978-974-436-896-6
จำนวนพิมพ์ : ๑,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ที่ : เกษศิมมีเดีย ๑๑๐/๒๔ หมู่ ๒ ตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๓๐
โทรศัพท์ ๐-๒๙๘๕-๑๖๗๔ มือถือ ๐-๘๙๑-๓๑๑-๐๗๔
e-mail : gernkoommedia@gmail.com
ศิลปกรรม : นายวีรวิษณุ เปรมปรีจิรภาคย์
: กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

